సమర్థ సద్గురు శ్రీ సాయినాథాయ నమః
ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజాయ నమః

ఆచరణ

శ్రీ తాజుద్దీన్ బాబాగారు చెప్పిన అహింసా పద్ధతిని పూజ్యశ్రీ మాష్టారు ఎంత చక్కగా నరనరాల్లో జీర్ణము చేసుకొని ఆచరిస్తున్నారో ఈ క్రింది నా స్వానుభవం చాటుతుంది.

''మద్యము త్రాగినా తాగేవు, విగ్రహారాధన జరిగే చోట నివసించినా నివసించేవు, కాబాను తగులబెట్టినా పెట్టేవు కానీ మానవ హృదయాన్నెప్పుడూ గాయపరచవద్దు. కారణం భగవంతుని ఏడవ నిలయము మానవుని హృదయమై యున్నది.'' అన్నారు శ్రీ తాజుద్దీన్ బాబా.

దీన్నిబట్టి ఎదుటివారి అసమర్థతను, లోపాలను పదిమంది ఎదుట ఎత్తిచూపిస్తే ఆ వ్యక్తి తన హృదయంలో నొచ్చుకోవడం తథ్యం గదా! కోపతాపాలకు గురియైనప్పుడైనా సామాన్య మానవులు పై విషయాన్ని ఉల్లంఘించి నడుచుకోవడం తథ్యం. కోపతాపాల నీడే సోకని మాష్టరుగారి ఆచరణే మనకొక దివ్యబోధ.

ఒక వ్యక్తియొక్క ఇంగ్లీషులో వ్రాసిన డైరీ మాష్టరుగారి చేతిలో ఉంది. అందులోనుండి ఏమోచెప్పి ఆ డైరీ చదవమని నా చేతికిస్తున్నారు మాష్టరు గారు. వెంటనే ఆ పుస్తకం తీసుకోకుండా నేను, ''సార్! నేనది సరిగా చదువ లేను. ఒకవేళ చదివినా అర్థం చేసుకోలేను'' అన్నాను. ప్రక్కనే ఉన్న ఆ డైరీగల వ్యక్తి - ''గ్రాడ్యుయేటువి - పైగా టీచరు పనిచేస్తున్నావు ఆ మాత్రం చదివి అర్థం చేసుకోలేవా?'' అని హేళనచేయు ధ్వనితో అంటున్నాడు. వెంటనే మాష్టరుగారు మెరుపుకంఠంతో ''ఛ! నోర్మూయ్'' అన్నారు. అంతటితో ఆ సంభాషణ ముగిసింది. శ్రీ మాష్టరుగారు ఆ మాట ఎందుకన్నారో చదువరులు గ్రహించే ఉంటారు. మాష్టరుగారు ఆ మాటే అనకుంటే నిజంగా నేను నా అసమర్థతకు ఎంతో నొచ్చుకునియుండేవాణ్ణి. ''ఇతరులను

గాయపరచే మాట సత్యమైనదైనా! అది సత్యమేకాదు'' అన్నది ఇందుకేగదా! భగవద్గీత బోధించిన భక్తియోగంలోని భక్తుని లక్షణాలు దైవీసంపద్విభాగము లోని దైవీసంపద లక్షణాలు నరనరాల్లో జీర్ణము చేసుకొని నరరూపంలో ఉన్న దైవమే శ్రీ మాష్టారు.

మహనీయుడైన మాష్టరుగారి ఆచరణ మానవజాతి అంతటికీ ఆచరణయోగ్యమే. మాష్టరుగారు విద్యానగర్‌లో ఉండగా ప్రతి గురువారము జరిగే భజన సత్సంగములకు అధిక సంఖ్యలో భక్తులు వచ్చేవారు. ఈ కార్యక్రమం నిత్యం జరిగేదే అయినా ఆరోజు ప్రక్కగ్రామాలనుండి కూడా భక్తులు వచ్చేవారు. వారిలో కొత్తపాళెంనుండి వచ్చే భక్తులు ఎక్కువగా ఉండేవారు. విద్యానగర్ నుండి కొత్తపాళెం వెళ్ళేందుకు రాత్రి 8 గంటలకు లాస్ట్‌బస్సు. ఆ తర్వాత బస్సులు లేవు. గనుక మాష్టరుగారు ఏడున్నర గంటలకే సత్సంగం నిలిపి కొత్తపాళెం భక్తులకు టెంకాయలు కొట్టి, హారతిచ్చి ప్రసాద మిచ్చి పంపేవారు. వాళ్ళంతా ఎంతో సంతోషంగా ప్రసాదం తీసుకొని వెళ్ళేవారు.

వాళ్ళు 8 గంటలకు బస్సుకు పోలేకపోతే ఇంటిలో వారికి గల ఎన్నో పనులు నిర్వహించడం కష్టం. ఇంట్లోవారికి, సేద్యాగాళ్ళకు అన్నాలు పెట్టాలి. తెల్లవారికి చద్ది అన్నాలు జాగ్రత్త చేయాలి. ఇలాంటివెన్నో పనులుంటాయి. ఒక్కవారం వారు రాలేక విద్యానగర్‌లో ఉండిపోతే మరుసటివారం ఇంటిలోని పెద్దలు వారిని సత్సంగానికి రానివ్వరు.

ఇదంతా తెలిసిన మాష్టరుగారు సనాతన ఆచారాలకు స్వస్తిచెప్పి సత్సంగం మధ్యలోనే వారికి టెంకాయలు కొట్టి హారతిచ్చేవారు. ఈ సూత్రం తెలిసి ఆచరించగలిగితే మానవాళికెంత శాంతి, సౌఖ్యాలు లభిస్తాయో ఆలోచించండి. అందుకే మాష్టరుగారు మనందరికీ పూజనీయులైనారు.

శ్రీ మాష్టరుగారు ఢిల్లీలో ఒక ప్రొఫెసరుగారితో ఆధ్యాత్మిక విషయాలపై చాలాసేపు వివరంగా మాట్లాడారు. ఆ ప్రొఫెసర్‌గారు ఆ మాటలు విని ఆశ్చర్యచకితుడై పోయాడు. ప్రతి ప్రొఫెసరుకు తన స్పెషలైజ్డ్ సబ్జక్టే

పరిమితంగా తెలిసి ఉంటుంది. ఆ సబ్జక్టు కూడా మాష్టరుగారికి తెలిసినంత క్షుణ్ణంగా అప్‌టుడేట్ ఇన్ఫర్మేషన్ తెలిసియుండడం అసంభవం. అలాంటిది మాష్టరుగారికి ఇన్ని రంగాలలో ఇంత ప్రావీణ్యమెలా కలిగిందా అని ఒకవైపు మరొకవైపు ఈ రంగాలన్నిటిని ఆధ్యాత్మిక సత్యాలకు అనుసంధించడముతో వారు ఉక్కిరిబిక్కిరైపోయారు. తెల్లవారి ప్రొఫెసర్లతోటి మాష్టరుగారిని గురించి చెప్పసాగాడు. వాళ్ళంతా అన్నారట : ''ఈ పుస్తక పురుగులు నీలాంటి వారిని తికమక పెట్టేందుకు ముందుగా కంఠత పెట్టిన కొన్ని శ్లోకాలు వల్లిస్తారు. ఉన్నఫళంగా మనం టాపిక్ మార్చి ప్రశ్నిస్తే దిక్కులు చూస్తారు'' అని కొట్టేశారు. మొదటి ప్రొఫెసర్ మాష్టారిని పరీక్షించి చూడమన్నారు. ''నాటిరాత్రికి మాష్టారిని విందుకు మీ ఇంటికి ఆహ్వానించండి. తర్వాత మేమొచ్చి చూస్తామ''న్నారు. అలాగే జరిగింది. భోజనానికి వెళ్ళేటప్పుడు ఎవ్వరూలేరు. ముగించి వచ్చేలోగా హాలులో ప్రొఫెసర్లందరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చొనున్నారు. పరిచయ వాక్యాల తర్వాత ప్రొఫెసర్ల ప్రశ్నల వర్షం మొదలైంది. అప్పుడు మాష్టారు - ''మీ అందరి ప్రశ్నలూ ఈ కొద్ది సమయంలోనే సమాధానపడాలి గనుక నేను రెండు పద్ధతులు చెపుతాను. వాటిలో మీ ఇష్టమొచ్చింది అనుసరిద్దాం. ఒకటి - ఒకరు ప్రశ్నించాక అందుకు నేనిచ్చే సమాధానం పూర్తయినంతవరకు 2వ వారు మాట్లాడరాదు. రెండవ పద్ధతి : మీరంతా మీ మీ ప్రశ్నలు అన్నీ ముందుగానే నాకు చెప్పండి. ఈ ప్రశ్నలన్నింటికీ ఈ నిర్ణీత సమయంలోనే మీకు తృప్తిగా చెప్పిచూస్తాను. మీ ఇష్టమొచ్చిన పద్ధతి ఎన్నుకోండి'' అన్నారు. వారు రెండవ పద్ధతి ఎన్నుకొని వారి వారి ప్రశ్నలన్నీ కుప్పించారు. మాష్టరుగారు చెప్పను మొదలుపెట్టి - ఎవరి ప్రశ్నకు జవాబు రాబోతుందో వారిని జాగ్రత్తగా వినమని హెచ్చరిస్తూ అందరి ప్రశ్నలకు సమాధానమిచ్చేసరికి వారు నివ్వెరపోయారు.

ఒక్కొక్కప్పుడు వారు ప్రవర్తించిన తీరే మనకు ప్రబోధమై మేల్కొలిపేదిగా ఉంటుంది. 1982లో నాకు పిచ్చి పట్టినదని స్కూలులో అందరూ నమ్మారు. సత్సంగంలోని మిత్రులు మాష్టరుగారికి లెటర్స్ వ్రాశారు. కాని ఇంటిలోని వారు వ్రాయలేదు. మోక్షం వైరాలు నాకక్కరలేదని, నన్ను ఆ ఆనందస్థితినుండి క్రిందికి జారిపోకుండా చివర వరకు ఉంచమనీ

సాయిని ప్రార్థించేవాణ్ణి. శ్రీ స్వామివారి 40వ రోజు ఆరాధనకు మాష్టరుగారు గొలగమూడి వస్తున్నారు. ఎప్పుడూ ఎరుగనిది మాష్టరుగారికి పూలమాల వేయాలని నాకు సంకల్పం కల్గి అలా వేశాను. తెల్లవారి మాష్టరుగారే నన్నడిగారు - ''నీకు ఆరోగ్యం బాగుగా లేదన్నారు? ఎలా వుంది?'' అని. అప్పుడు నా ఆనందానుభూతి వర్ణించి - ఈ ప్రపంచంలో నాకేదీ గుర్తుండదని, నిరంతరము సాయి స్మరణేననీ - చెప్పలేనంత ఆనందంగా వుందనీ - ఈస్థితి నుండి క్రిందకు పడిపోకుండా రక్షించమని ప్రార్థిస్తుంటాననీ చెప్పి అలా ఎందుకైందని అడిగాను. ''మనలో సాత్విక భావాలు ప్రకోపించినప్పుడలా ఉంటుంది. నీవేమీ కంగారుపడవద్ద''న్నారు. ''బాబాకు పూజ చేస్తాను. మీరు ప్రక్కన కూర్చోండి'' అని అర్థించాను. మాష్టరుగారు కూర్చోగానే ధ్యానస్థులయ్యారు. నా ప్లాను ప్రకారం బాబాకు వలె మాష్టరుగారి తలకు గుడ్డకట్టి ఒక పంచెకప్పి అష్టోత్తరం మొదలుపెట్టాను. ఒకేనామం ఎంతో బిగ్గరగా అరుస్తూ కన్నీరు కారుస్తూ ఎంతోసేపు చెప్పేవాడిని - ప్రక్కవారు నా చెవిలో ప్రక్కనామం అరిస్తే ఎప్పుడో అందుకునేది. అలా కనీసం అష్టోత్తరం చేసేందుకు ఒకటిన్నర గంట పట్టింది.

మాష్టరుగారు లేచేటప్పుడే తల గుడ్డను ప్రక్కకు తోసేసారు. అందరికీ ప్రసాదమిచ్చారు.

ఏమి ఇలా చేసారే అని నన్ను ఒక్కమాట అనలేదు. నీకెలా వుంది అని అడుగలేదు. క్రమంగా ఒక పదిహేనురోజులలో నాకా నిషాతగ్గి మామూలు మనిషినైపోయాను. టైట్ బనియన్లు వేసుకున్న వ్యక్తికి చెమట పడితే ఉండే స్థితి ఇప్పటిస్థితి. ఆ బనీను తీసి ఫ్యాను క్రింద కూర్చోబెట్టితే ఉండే హాయి ఆనాటి నా స్థితి. మరి తిరిగి అలాంటి స్థితి మాష్టరుగారి దయతో ఎప్పుడు పొందగలనో మరి.

ఒకరోజు మాష్టరుగారు తలస్నానంచేసి తెల్లని గ్లాస్కో పంచె, తెల్లని బనీను, పెద్ద సరిగంచుగల కండువా కప్పుకొని నుదుట విభూతి ధరించి, నోటిలో వక్కపొడి వేసుకొని, పుస్తకం చేతిలో పట్టుకొని విద్యానగర్ సత్సంగం రూములో ప్రవేశించారు. అప్పటివారి సౌందర్యము, తేజస్సు నాకు వెంటనే

శ్రీ రామచంద్రుని గుర్తుకు తెచ్చాయి. ''పుంసాం మోహనరూపాయ'' అని ఇందుకే చెప్పారు గాబోలు అనుకున్నాను. నేను మంత్రముగ్ధుడనై వారిని చూస్తున్నాను. వారాగ్రంథం చదువుతూ చదువుతూ చాపపై పడుకున్నారు. సరిగ (జరీ) కండువా ప్రక్కనపడిపోయింది. ఇంతలో ఒక బిచ్చగాడు వచ్చి, ''సామీ, మీరిచ్చిన గుడ్డ చినిగిపోయింది. చలికి చస్తున్నాను. అంత గుడ్డపేలిక పారెయ్యండి'' అన్నాడు. వెంటనే మాష్టరుగారు తన ఎడమచేతితో ఆ సరిగంచు కండువా తీసి నాకందిస్తూ దాన్ని ఆ బిచ్చగానికివ్వమని సైగచేశారు. వారు పుస్తకపఠనం నుండి బయట పడలేదు. ఆ కండువా కనీసం రెండు మూడు వందలు విలువ చేస్తుంది. వారేదో పరధ్యానంలో ఉన్నారని ''సార్! ఇది క్రొత్త కండువా సార్'' అన్నాను. అయితే ఫరవాలేదు ఇచ్చెయ్ అన్నట్లు సైగచేసారు. ఇక దాన్నే భిక్షగానికివ్వక తప్పలేదు. కుడిచేత్తో దానం చేస్తే ఎడమ చేతికి తెలియకూడదంటారు. ఇదే కాబోలు. ఇదేవిధంగా ఎప్పుడు బిచ్చగాళ్ళు వచ్చినా తన ముందున్న పండ్లలో పెద్దవాటినే వారికిచ్చేవారు. ఆ వచ్చిన వారు ''సాయి'' అన్న ఎరుక నిరంతరం వారిని అంటిపెట్టుకుని యుండేది.

విద్యానగర్ సాయిమందిరం నిర్మాణములో ఉంది. నా విద్యార్థి ఒకరు నిత్యం గతనెలనుండి నాతోనే అక్కడ పనిచేస్తున్నాడు. కానీ అతనికి ఒకే ఒక జత గుడ్డలు అంటే ఒక ట్రౌజరు, ఒకే ఒక చొక్కా ఉన్నాయనే సంగతి నాకు తెలియదు. ఒకరోజు సాయంత్రం 6 గంటలకు హారతప్పుడు ఆ విద్యార్థి తడిబట్టలతోనే వచ్చి ఆరతి తీసుకొని వెళ్ళాడట. అందరూ వెళ్ళిపోయాక మాష్టరుగారు నన్ను పిలిచి ఆ విద్యార్థి పేరు చెప్పి నన్ను అతనిని తీసుకు రమ్మన్నారు. ఆ విద్యార్థి రాగానే ''ఇందాక తడిబట్టలతో వచ్చి ఆరతి తీసుకున్నావేమి?'' అని ప్రశ్నించారు. ఆ విద్యార్థి ఏమీ చెప్పలేక క్రింద చూపులు చూస్తుండిపోయాడు. ''నీకా ఒక జతబట్టలే ఉన్నాయి కదూ?'' అంటూ ప్రశ్నార్థకంగా అతనివైపు చూచారు. ఔనన్నట్లు అతను తల ఊపాడు. వెంటనే మాష్టరుగారు ఇంటిలోనుండి మూడు ట్రౌజర్లు మూడు చొక్కాలు క్రొత్తవి తెచ్చి అతనిపైకి విసిరేసి ఆల్టర్ చేసి తొడుక్కో అని చెప్పారు. ఈ విచిత్ర సన్నివేశానికి నాపై నాకే అసహ్యమేసింది. అతడు నా విద్యార్థి. నాతోటే

ఉన్నాడు కాని అతనికి ఒకే ఒక జత గుడ్డలున్న విషయం నాకు తెలియనే తెలియదు. ప్రేమమూర్తియైన మాష్టరుగారు తడిబట్టలతో ఆరతికి వచ్చిన ఆపిల్లవాని పరిస్థితి వెంటనే పసిగట్టి ఆదుకున్నారు. దయ, ప్రేమ ఆచరణలో ఎలా ఉండాలో చూపిన ప్రేమమూర్తికివే ప్రణామములు.

విద్యానగర్ సాయిబాబా మందిరం స్లాబుపోసి క్యూరింగ్ చేస్తున్నాము. మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట, రెండుగంటల మధ్య సమయం, పది పదిహేనుమందిమి నీరు చేది నిచ్చెనమీద మోసుకుపోయి పోస్తున్నాము. ఎండ చాలా తీవ్రంగా ఉంది. స్నేహితులమందరము బాగా తడిసిపోయాము. పని శ్రమ అయినా మాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. అప్పుడే మాష్టరుగారు మందిరం పైకి ఎక్కి వచ్చారు. ఎర్రటి ఎండలో పనిచేసే మమ్ములను చూసి వారికెంత జాలివేసిందో చెప్పలేను. వెంటనే దామోదర్‌ను పిలిచి ''ఇంటికి వెళ్ళి అమ్మగారినడిగి పంచెలు తీసుకురా పో'' అన్నారు. వెంటనే దామోదర్ వెళ్ళి ఆమాట అలాగే వల్లించాడు. అమ్మగారు ఏమి పంచెలు ఎన్ని తెమ్మన్నారు అని కూడా అడగకుండా గ్లాస్కో పంచెలు, టవల్స్ అన్నీ పెద్దమూట కట్టి పంపారు. మాష్టరుగారు అవి మాకియ్యబోతుంటే ''సార్! ఈ ఇస్త్రీ గుడ్డలన్నీ మాకెందుకుసార్, బురద అయిపోతాయి'' అన్నాము. ''ఎండ తగలకుండా తలకు చుట్టుకోండి. బురద అవుతుందా?'' అంటూ ప్రతి పంచెమీద కొంచెం బురద నీరు చల్లి తలా ఒకటి మాపై విసిరేశారు. ఇక తప్పదని తలా ఒకటి తలకు చుట్టుకున్నాము. కొంతసేపు గడిచాక, ''ఇంక మీకీ పంచెలు తిరిగిరావు సార్'' అన్నాము. ''ఎందుకూ? అవి మీకొరకే తెప్పించాను'' అని అన్నారు. సాయంకాలం కొంతమంది నీళ్ళలో పిండి మాష్టరుగారికి తిరిగి ఇచ్చేశారు. నాలాంటి కొందరు సొంతం చేసుకున్నాము. ఆ ఎండలో మేమందరము వారికి సాయిబాబా వలె కనిపించి ఉంటాము. లేకుంటే వేల రూపాయలు ఖరీదుచేసే గుడ్డలన్నీ మాకు సమర్పించడమేమిటి! ఏమి పంచెలు! ఎన్ని తెమ్మన్నారు అని కూడా అడగకుండా అన్నీ మూట కట్టి పంపిన అమ్మగారి ఔదార్యమేమని కొనియాడగలను? సర్వులను సాయిరూపాలుగా చూచే ఈ మహా మహితాత్ములకు సాటి ఎవరు? సాధన పరాకాష్ట అంటే అదే గాబోలు!

నన్ను నిత్యం ఇంట్లో సత్సంగం చేస్తుండమని కొన్ని నెలలపాటు చెప్పి చూచారు. నేను మౌనం వహించానేగానీ మొదలుపెట్టి ఇంట్లో సత్సంగం చేయ లేదు. ఎందుకు వెనుకాడుతున్నావని ఒకరోజు నిలదీశారు. ''ఇంట్లో అందరూ వచ్చినా మా అమ్మ సకాలానికి రాదు సార్! ఆమెను నేనేమీ అనలేను''. అని చెప్పాను. ''అట్లాగాదు సుబ్బరామయ్యా! అన్నానికి ఎసరు పెట్టిందే వాళ్ళు రారు. నేను గూడ అలానే తంటాలు పడ్డాను. నీవు ఒక్కపూట అన్నం తినడం మానేస్తే ఆమె సక్రమంగా వస్తుంది'' అని ఒక చిట్కా చెప్పారు. అదేవిధంగా నేనొకరోజు అన్నం తినకుండా ''సత్సంగానికి రాని మీ అన్నం నేను తిననని'' గట్టిగా కేకలేసాను. ''ఈరోజు తిను. రేపటినుండి తప్పక సత్సంగానికి వస్తాన''ని మా అమ్మగారు మాట ఇచ్చారు. తెల్లవారినుండి అందరికంటే ముందుగా ఆమె చాపలు పరచి, పటంపెట్టి, పూలమాల సిద్ధంచేసేది. ఆవిధంగా శ్రీమాష్టరుగారు నాకు నిత్యం ఇంట్లో సత్సంగం ప్రసాదించారు.

ఆధ్యాత్మిక సాధనలో దైవీసంపద లక్షణాలు సహజసిద్ధం కావాలని పెద్దల వాక్యం. అట్టి దైవీసంపదలో మొదట చెప్పబడినది ''అభయం, సత్వసంశుద్ధిః'' అభయం అంటే భయరహితమైన స్థితి. పూజ్యశ్రీ మాష్టరు గారు ఒక అధికారితో మాట్లాడుతున్నారు. ఆ అధికారి నీవు రెండు పనులు ఒకేకాలంలో సక్రమంగా చేయలేవు. గనుక బాబాసేవగాని, ఉద్యోగంగాని ఏదైనా ఒకటే ఎన్నుకోమన్నాడు. నా తీరిక సమయంలో బాబా సేవ చేస్తున్నాను. నా విద్యుక్త ధర్మాన్ని ఎన్నడూ నేను అశ్రద్ధ చేయలేదు అని ఎంతోసేపు చెప్పినా ఆ అధికారి మొండిగా బాబా సేవచేస్తూ నీవు నీ డ్యూటీ చక్కగా నెరవేర్చలేవని మరలా అన్నాడు. అప్పుడు పూజ్యపాదులు మాష్టరుగారన్నారు ''నేను నా డ్యూటీ సక్రమంగా చేస్తున్నానో లేదో బాబాకొక్కరికే తెలుసు'' అన్నారు. అంతటితో ఆ సంభాషణ ఉన్నఫళంగా ఆగిపోయినది.

నిర్భయంగా బాబామీద సంపూర్ణ విశ్వాసాన్ని క్రియారూపంలో (నోటిమాటలు అనే క్రియ) వ్యక్తంచేసి తన ''అభయం సత్వసంశుద్ధిః'' అనేది ఎలా ఉంటుందో లోకానికి వెల్లడించిన మహామహితాత్ముడు మాష్టారు.

శ్రీ మాష్టరుగారిని దూషించిన వ్యక్తి కొన్నాళ్ళ తర్వాత మనసు మారి నన్ను క్షమించమని అడిగితే మాష్టారు అన్నమాటలు నాకు స్వర్ణాక్షరాలుగా

నిలచిపోయాయి. ''నిన్ను నేను క్షమించడమేమిటి? నీవు నాకు ఏమి కీడు చేశావని నిన్ను క్షమించమంటున్నావు. అందరికీ అన్నీ చేసేది ఆ సాయినాథుడే. అయ్యో! అలా బాధపడబోకు'' అని ఆ వ్యక్తిని ఓదార్చారు. అలనాడు క్రీస్తు, ''ఓ ప్రభూ! వారేమి చేయుచున్నారో వారికి తెలియడం లేదు. దయచేసి వారిని క్షమించ ప్రార్థన'' అని తనను శిలువ వేసిన వారికొరకు ప్రార్థించినట్లుంది మాష్టారి ప్రవర్తన.

మాష్టర్‌గారి ప్రవర్తనతో నా ప్రవర్తన పోల్చుకుంటే నేనెంత మిథ్యాసాధన సాగిస్తున్నానో హృదయగతమవుతుంది. నాకు కొద్దిపాటి అవమానం కల్గించిన వ్యక్తి మార్గంలో నాకు తారసిల్లితే వెంటనే నా అంతరంగంలో ఆనాటి సన్నివేశం మెదలి ఆ వ్యక్తి ఎడల ద్వేషం, అసహ్యం తళుక్కున మెరువక మానడం లేదు. కార్యరూపంలో బయటికి చాలా సౌమ్యంగా అందరికీ నేను కనబడవచ్చు. కానీ నా అంతరాత్మ నాకు చక్కగా తెలుస్తుంది. నేను సాధన చేసినట్లు పైకి కనబడినా నిజానికి నేను చెన్నబసవప్ప, వీరభద్రప్పలకు దగ్గరౌతు న్నానన్నమాట. శ్రీ మాష్టరుగారి ప్రవర్తనకు, నా ప్రవర్తనకు గల భేదాన్ని బేరీజు వేసుకోకుంటే నేను సాధనలో ముందుకుసాగే అవకాశమే లేదు. చివరకు నాకు మిగిలేది మిథ్యా సాధనే.

ఓం సద్గురు సాయినాథాయ నమః.

భిక్షతో జీవించిన మాస్టర్ - తాజుద్దీన్ బాబా దర్శనం

గొలగమూడిలో కొన్ని సంవత్సరాలున్న సుబ్రమణ్యం శాస్త్రిగారు (బందరు స్వామి) నాగపూర్ వెళ్ళారు. వారిచేతిలోని సాయిలీలామృత మందలి మాస్టరుగారి ఫోటోను చూచిన నాగపూర్ నివాసి తన ఆశ్చర్యాన్ని ఇలా ప్రకటించాడట. ''అరే! ఈయన నాగపూర్ వీధులలో కొన్నాళ్ళు భిక్షతో జీవించినవాడేనే. ఇంత గొప్పవాడయ్యారా?'' ''ఏమి చేసేవారు? ఎలా భిక్షనెత్తుకున్నా''రని సుబ్రమణ్యశాస్త్రిగారడిగారట. ''వారు తాజుద్దీన్ బాబాగారి సమాధి సమీపంలో ఎక్కడో ధ్యానంలో మునిగి వుండేవారు. ఎప్పుడో తనకు ఆకలి తెలిసినపుడు రోడ్డు వెంబడి కూర్చొని దోసిలిపట్టి కళ్ళు మూసుకుని కూర్చొనేవారు. ఆ మార్గాన పొయ్యేవారు వారికి బుద్ధిపుట్టింది

ఏదైనా దోసిలిలో వేస్తే ఇక అక్కడుండకుండా వెళ్ళేవారు. ఎవరైనా వంద రూపాయల నోటు వేస్తే దాన్ని టీ కొట్టువానికి ఇచ్చి రొట్టె, టీ తీసుకునేవారు. మిగిలిన పైకం ఆ అంగటివాని దగ్గరుంచి తనకవసరమైనప్పుడంతా తినేవారు. ఒకవేళ ఎవరైనా ఒక అరటిపండు వేస్తే ఆరోజుకు భగవంతుడు తనకదే పెట్టారని తృప్తి చెందేవారు.

ఒకరోజు తాజుద్దీన్ బాబాగారి దర్శనం కాలేదని తన తల పగుల గొట్టుకొని ప్రాణత్యాగానికి సిద్ధమౌతానని అక్కడున్న గోడకు తలబాదుకున్నాడో లేదో గులాబ్‌బాబాగారొచ్చి భుజంమీద చెయ్యివేసి నవ్వారు. అశ్రుధారలతో వారికి పాదాభివందనం చేశారు. గులాబ్ మహరాజ్‌గారిలో వారికి తాజుద్దీన్ బాబా దర్శనమై ఉంటుంది'' అని సుబ్రమణ్యంగారు చెప్పారు. దీనినిబట్టి మనకు తెలిసేదేమంటే మాస్టరుగారు మరొకరూపంలో అలా జీవించివుండవచ్చు.

బాబాగారి ఆజ్ఞలపై మాస్టరుగారి విశ్వాసం

విద్యానగర్ వదిలిపెట్టకముందు ఒంగోలులో పట్టపగలు ఒక కల వచ్చిందట. ఆ స్వప్నంలో తాను బ్యాగ్ తీసుకుని విద్యానగర్‌కు పోతుంటే రోడ్డు ప్రక్కనున్న ఒక అవధూతలాంటివారు అక్కడకు పోవద్దని తన సంచి పట్టుకొని లాగుతున్నారట. మాస్టరుగారు గూడ బలంగా లాగడంతో ఆ అవధూత పైకి లేచాడట. వారి నిక్కరు ఊడిపోయి దిగంబరంగా కనిపించేసరికి మాస్టరుగారు నవ్వుతున్నారట. మాస్టరుగారు స్వప్నంలో నవ్వడం అక్కడున్న భక్తులనేకులు చూచారట. కానీ వారడగితే తన స్వప్న వృత్తాంతం వారికి చెప్పారట. దీనిభావం ఏమిటో తర్వాత తెలిసింది. ఆయనను బాబా ఒంగోలు లోనే స్థిరపరచడం జరిగింది.

ముందు నిర్ణయంపై అకుంఠిత విశ్వాసం

ఏఏ మీటింగు ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చటెచ్చట జరగాలి, దానిలో ఎవరెవరు ఉపన్యసించాలి, ఎవరెవరు వినాలి అనేది ముందుగానే నిర్ణయమై ఉంటుంది.

అలాంటప్పుడు మీటింగుకు శ్రోతలు లేరని బాధపడడం భావ్యం కాదు. ఒక్క జ్ఞానిమాత్రమే ఈ ధర్మసూక్ష్మమెరిగినందున

సిద్ధ్య సిద్ధ్యోసమో భూత్వా సమత్వం

యోగ ఉచ్యతే - అని చలనం లేకుండా ఉంటారు. మిగిలిన వారంతా ఆ మీటింగు జరిపిన కార్యకర్తలపై విరుచుకుపడడం చూస్తుంటాము.

ఒకసారి కలిచేడు హైస్కూలులో మీటింగు పెట్టించాము. హెడ్మాష్టరు నాస్తికుడు. అయినా అంగీకరించాడు. తీరా మీటింగు సమయంలో వేరే పనిపెట్టుకుని తాను రాకుండా ఉండడమే గాకుండా విద్యార్థులను కూడా పాల్గొనకుండా ప్రయత్నం చేశారు. మొత్తానికి మీటింగు జరిగింది యాభై మంది శ్రోతలతో. ఇదేవిధంగా కలిచేడు రామమందిరం దగ్గర మీటింగు జరిపించాడు గోపాల్. కొద్దిమంది శ్రోతలతోనే మీటింగు జరిగింది. మాకు మాత్రం చాలా బాధ అనిపించింది.

కానీ కరుణామయులు, పరమ జ్ఞాన స్వరూపులైన మాస్టరుగారు పై రెండు సన్నివేశములలో గూడా ''ఏమయ్యా, ఇలాంటి మీటింగులకు తీసుకువచ్చారే'' అని ఒక్కమాట కూడా అనలేదు అది వారి జ్ఞానపటిమ.

లౌకిక వ్యవహారం

ఒకరోజు నేను, మాస్టరుగారు నెల్లూరులో మద్రాసు బస్టాండునుండి టౌన్‌లోకి పోతున్నాము. ఒక రిక్షావాణ్ణి పిలిస్తే ఐదురూపాయల బాడుగకు పదిరూపాయలు అడిగాడు. మేము మరొకర్ని పిలిస్తే అతడు ఐదురూపాయలే చెప్పాడు. మేమా రిక్షాలో ఎక్కుతున్నాము. వెంటనే మొదటి రిక్షావాడు ''రిక్షా బాగా ఎక్కిన మొఖాలే'' అన్నాడు. ప్రక్కన మాస్టారుగారున్నారని నేను పలకలేదు. మాస్టరుగారు మాత్రం చటుక్కున రిక్షా దిగి ''ఏమన్నావ్? నీవెప్పుడైనా రిక్షా వేశావా? మాటలు జాగ్రత్తగా మాట్లాడేది నేర్చుకో'' అన్నారు. వెంటనే అతడు కిమ్మనకుండా రిక్షా త్రిప్పుకొని వెళ్ళిపోయాడు. అప్పుడు మాస్టరుగారు నాకు చెప్పారు : ''ఇలాంటి గడుగ్గాయలను మనం

వదిలేస్తే అమాయకులైన అనేకమందిని వారి మాటలతో బాధిస్తారు. వీళ్ళను వదలకూడదు'' అన్నారు. ధర్మాచరణంటే ఏమిటో వారి దగ్గరే నేర్చుకోవాలి.

మరొకరోజన్నారు - మొదటిముద్ద కాదు, చివరి ముద్ద శ్రీ సాయికి సమర్పించండి చూద్దాం. మొదటి ముద్దయినా నిత్యం పెట్టగలరేమోగాని చివరిముద్ద నిత్యమూ సమర్పించలేరు. చివరిముద్ద పెట్టేందుకు ఎప్పుడో ఒకసారి మరచిపోతారు. ఇది తథ్యం.

లౌకిక వ్యవహారాల్లో సర్వసాధారణమైన మనుషులు మెలగలేక పోవచ్చునేమోగాని ధర్మాధర్మాలెరిగిన మాస్టరుగారి ఆచరణే మనకు ఆదర్శప్రాయం.

ఒకరోజు మాస్టరుగారు, నేను వెంకటగిరినుండి రైలులో ఒంగోలు పోతున్నాము. అది జనరల్ కంపార్ట్‌మెంట్. గనుక కిటకిటలాడిపోతోంది. మాస్టరుగారి సీటు ప్రక్కనే నన్నుకూడ కూర్చోబెట్టుకున్నారు. మా ఎదురు సీటులో అందరూ ఆడవాళ్ళే. ఒకామె పసిబిడ్డనెత్తుకొని కూర్చోనుంది. ఎప్పుడో కాస్త తూగి ప్రక్క ఆమెకు తగిలింది. వెంటనే ఆవిడా చాలా ఉక్రోషంగా తిడుతూ చాలాసేపు అరుస్తున్నది. అక్కడున్న వాళ్ళలో ఒక్కరు గూడ 'ఎందుకమ్మా అలా అరుస్తావు, ఆమె ఇప్పుడు నిన్నేమి చేసింది?' అని మర్యాదకైనా అడగలేదు. ధర్మప్రభువైన శ్రీ మాస్టరుగారు ''ఎందుకమ్మా అలా అరుస్తావు. పాపం ఆమె ఒక్క మాటైనా నిన్ను అనిందా. నీవు నిద్రతూగితే ఏం చేస్తావు? నీవెప్పుడూ ప్రక్కవాళ్ళకు తగల్లేదా? ఆమె పసిబిడ్డను పట్టుకుని అంత ఇబ్బందిగా కూర్చోనుంటే ఆమెకు సానుభూతి చూపాల్సింది పోయి అలా మాట్లాడుతావేమిటి?'' అన్నారు. ఆమె కిమ్మనకుండా వెంటనే నోరుమూసేసింది. ఆ కంపార్టుమెంటులో ఇతరులెవ్వరూ నోరు విప్పలేదు. ప్రతివాడూ మనకెందుకొచ్చిన గొడవలే అని అనుకునేవారే. అదే పూజ్య మాస్టరుగారికి, మనకు భేదం.

కారి రామస్వామివారు ఇటుక వ్యాపారాన్ని గూర్చి శ్రీస్వామివారు ''నీవు పదిమందిలో పదకొండవవాడవులేయ్యా'' అన్నారు. ఆ పనిలోని పాపం పదిమందికీ వస్తుంది. వారిలో నీకు గూడ కాస్త వస్తుంది అని అర్థం.

భారతంలోగూడ ఇదే సన్నివేశం ఎదురౌతుంది. అధర్మమనేది చేసిన వాడికే కాకుండా అధర్మం చేసేందుకు ప్రేరణనిచ్చినవానికి, అది చూచి ఆనందించిన వారికి, నిగ్రహించ సమర్థత ఉండికూడా నోరు నొక్కేసుకుని భీష్మునిలాగా కూర్చున్నవారికి, ప్రేక్షకులందరికీ అక్కడ జరిగే మంచి చెడ్డలలో భాగముంటుందని దాని భావం.

ఉదారంగా ఇవ్వడం :

ఒకరోజు మాస్టారుగారు నెల్లూరునుండి శ్రీ సాయిలీలామృతాలు ఒక బస్తాడు బస్సులో తెచ్చారు. మిట్టమధ్యాహ్న సమయం, మే నెల, మండువేసవి. విద్యానగర్ వీధులు ఆరోజులలో ఇప్పుడున్నంత రద్దీగా వుండేవికావు. కూలీలు ఎవరూ కనిపించలేదు. మాస్టరుగారు బస్తాదగ్గర నిలబడి నాలుగువైపులా కూలీలకొరకు చూస్తున్నారు. మాస్టరుగారి పిలుపులేకుండానే ఒకతను వచ్చి ''మూట నాకెత్తండి, నేను తెస్తాను'' అని మూట యిల్లు చేర్చారు. ఆరోజులలో ఆ మూట తెచ్చినందుకు కూలి ఒక రూపాయి యిస్తే ఎక్కువ. కాని మాస్టరుగారు అతనిచేతిలో ఐదురూపాయల నోటు ఉంచారు. అతను నాదగ్గర చిల్లరలేదుసార్ అన్నాడు. మాస్టరుగారు, 'చిల్లరవద్దు, వుంచుకో పో!' అన్నారు. ఆ మాటతో అతని ముఖం చాటంతై నవ్వుకుంటూ పోతున్నాడు. చేతిలో రూ. 5/- నోటు వుంది. ఒక సత్సంగేయుడు ఎదురై, ''ఏమిటి నవ్వుకుంటూ పోతున్నావు'' అన్నాడు. ''పుస్తకాలమూట తెచ్చినందుకు స్వామివారు రూ. 5/-లు దయచేశారు'' అని ఎంతో సంబరంగా చెప్పాడు. ఆ సత్సంగేయుడు మాస్టరుగారి దగ్గరకొచ్చి, ''సార్, మీరు ఒక మూటకు రూ. 5/-లు యిచ్చారే. ఒక్క రూపాయేగదా మనమిచ్చేది. అదీ ఎక్కువే. ఇట్లా మీరు మరచి పోయారంటే ఇక ఏ వస్తువు మనింటికి రావాలన్నా రూ. 5/-లు లేనిదే తేలేము'' అన్నాడు. మాస్టరుగారు : ''నేనతనికి మూట తెచ్చినందుకు కూలి ఇవ్వలేదు. మనం మనిషి దొరక్క యిబ్బందులలో వున్నప్పుడు గమనించి మనం పిలవకుండానే తానే వచ్చి మూట యింటికి చేర్చాడు. మనబిడ్డ అయితే ఎంతైనా యిస్తాం గదా! కొనుక్కుతినేందుకు. అందుకని యిచ్చాను'' అని ముగించారు. ఎంతటి దాతృత్వం! ప్రేమ పూర్వకంగా

సహాయమందించినందులకు హృదయపూర్వకంగా పారితోషికం. ఆహా! ఇలా చేయడం మన మాస్టారుకే చెల్లింది. ఆరోజులలో ఒకరోజు కూలి రూ. 5/-లు.

ప్రసాదం

పూజ్యశ్రీ మాస్టరుగారు ఏ మహనీయుని సన్నిధినుండి ప్రసాద మొచ్చినా ఎంతో వినమ్రతతో శ్రద్ధాభక్తులతో ప్రసాదం కన్నులకద్దుకొని నోట్లో వేసుకునేవారు. తన సన్నిధిలోనున్న భక్తులందరికీ అందేటట్లు చూచేవారు. కొంత ఇంట్లోకి పంపి కుటుంబ సభ్యులందరినీ తీసుకోమనేవారు.

ప్రతి గురువారం మాస్టరుగారు విద్యానగర్‌లో ప్రసాదం తీసుకునే విధము :

నివేదన కొరకు భక్తులు తెచ్చిన అన్ని పదార్థాలను ఒకటిగా కలిపేసేవారు. ఆపిల్‌పండ్ల ముక్కలు, అరటిపండ్లు, మామిడిపండ్లు, మిఠాయిలు, తినే శెనగపప్పు, బెల్లం, చక్కెర, కలకండ అంతా కలిపేసేవారు. ప్రతివారికి దోసిట నిండా పెట్టేవారు. కొందరు కాగితాలు, విస్తరాకులు పట్టేవారు. ఆ ప్రసాదమే వారికి గురువారం రాత్రికి ఆహారంగా సరిపోయేది. కానీ శ్రీ మాస్టరుగారు మాత్రం చిట్టచివర తన కుడిచేతి బొటనవ్రేలు, చూపుడువ్రేలుతో పట్టుకొని ఒకే ఒక చిన్నముక్క తీసుకొని కళ్ళకద్దుకొని నోటిలో వేసుకునేవారు. అదేవిధంగా అమ్మగారికి కూడా ఒకముక్క ప్లేటులో వేసి ఇంట్లోకి పంపేవారు. ఒకరోజు నా కడుపుమంట బయటకు కక్కేశాను. ''సార్! మాకైతే దోసిటనిండా ప్రసాదం పెడుతుంటిరే, మరి మీరు ఎంతో స్వల్పంగా ఒకే ఒక చిన్నముక్క ప్రసాదంగా తీసుకుంటారేమిటి?'' అని అడిగేశాను. అందుకు మాస్టరుగారు చెప్పిన మాటలు శిలాశాసనాలుగా నిలిచి పోయాయి. ''అట్లా ఎక్కువ తీసుకుంటే అదే ఆహారము, అన్నము అవుతుంది. స్వల్పంగా తీసుకుంటే ప్రసాదమవుతుంది'' అన్నారు. అందుకు నేను, ''అయితే మాకు అన్నము, మీకు ప్రసాదమా సార్'' అన్నాను. మాస్టరుగారు, ''అయితే నీవు కూడా స్వల్పంగానే తీసుకో'' అని ముగించారు.

ఉత్తమోత్తమ సద్గురుమూర్తి

చిరంజీవి దామోదర్ (సత్సంగ సభ్యుడు) చనిపోయాడని నాకు తెలియదు. అతనిని మద్రాసు తీసుకుపోయిందీ తెలియదు. దహనక్రియల తర్వాత మూడవనాడు విద్యానగర్ వెళ్ళాను. ఎప్పుడూ అక్కడే కూర్చొనుండే దామోదర్ ఎంతసేపటికీ కనిపించకపోయేసరికి ''దామోదర్ ఎక్కడికి వెళ్ళాడు సార్'' అని అమాయకంగా అడిగాను. వెంటనే మాస్టరుగారు సాయినాథుని గుండె దగ్గరకు తన కుడిచేతి చూపుడువ్రేలు చూపుతూ ''ఇక్కడికి వెళ్ళాడు. ఇక అక్కడే వుంటాడు'' అన్నారు. నాకేమో బోధపడక ముఖం చిట్లించి చూస్తుండిపోయాను ప్రశ్నార్థకముఖంతో.

''దామోదర్ స్వర్గస్తుడయ్యాడు, నీకు తెలియదా!'' అని క్లుప్తంగా సంక్షిప్తశబ్ద చిత్రం వినిపించారు. అదే నేనుగాని, మరియొకరుగాని అయితే సాయినాథుని పటంవైపు చూపుతామా? తమ గుండెనే చూపుకుంటూ ''ఇక్కడే శాశ్వతంగా ఉంచుకున్నాను'' అని చెప్పేవాళ్ళంగదా! అలాంటి డంబాలు లేని సాధారణత్వం గనుకే మహాత్ములందరికీ ముద్దుబిడ్డ డయ్యారు. అందరికీ ఆరాధ్యదైవమైనారు. సాధారణత్వం నరనరాల్లో జీర్ణించుకున్న ఇట్టి మహనీయమూర్తి పరిచయమేర్పడటమే నా భాగ్యమని తలుస్తాను.

ఈ దామోదర్‌ను గూర్చి అతని మరణానంతరం శ్రీ మాస్టరుగారన్న మాటలద్వారా దామోదరెంత గొప్పగా మాస్టరుగారి హృదయాన్ని చూరగొన్నాడో తెలుస్తుంది :

''వాడుకాబట్టి అన్నిరోజులు అంత శ్రద్ధాభక్తులతో అచంచల విశ్వాసంతో నన్నంటి పెట్టుకొని ఏమారకుండా నీడవలె ఉండగలిగాడు. ఇంకొకరైతే అలా ఉండలేరు'' అని అన్నారు. దాము అంటే మాస్టరుగారికెంత ప్రేమో!

మాస్టరుగారి పెంపకం

బిడ్డలను పెంచి విద్యాబుద్ధులు గరపడంలో వారికి వారే సాటి. ద్వారక ఎంత అల్లరి చేసేవాడో చెప్పలేము. వందమంది విజిటర్స్‌తో మాస్టరుగారు

మాట్లాడుతున్నా సరే ద్వారక గంతులేస్తూ వచ్చి మాస్టారుగారి పైనబడి గడ్డం, తలవెంట్రుకలు రేపేసి, ఒక్కొక్కసారి బనియన్ బటన్స్ పోగొట్టేవాడు. మాస్టారుగారు ఒక్కమాట అనేవారు కాదు. ''ఎవడురా ద్వారకను కొట్టింది? ఏమైంది నాన్నా'' అని బుజ్జగిస్తూ ''అరే ప్రసాద్! అది ఐస్ బండేనా? అనేవారు. 'ఆఁ అవును సార్' అంటే 'ద్వారకకు ఒక మంచి ఐస్ కొనియ్యి వోయ్' అనేవారు. ద్వారక ఐస్ అనేమాట చెవిని పడగానే వీధివైపు పరుగెత్తేవాడు. కూడా ప్రసాద్ వెళ్ళి 'అరే! ఐస్ బండి ఎటు పోయిందబ్బా' అంటూ చివరకు ద్వారక కోరిక ప్రకారం రెండు చాక్‌లెట్స్ కొనిచ్చి ఒక గంట తర్వాత ఇంటికి చేర్చేవాడు.

వేసవి సెలవులొస్తే ఒకవైపు కేరంబోర్డు. ఒకవైపు లెక్కలు, ఇంగ్లీషు, సైన్స్, సోషల్ - సెంట్రల్ స్కూల్ సిలబస్ సాధ్యమైనంత పూర్తి చేయించేవారు. ఒక్కొక్కప్పుడు అన్నం తినేలోగా తానే స్వయంగా కేరంబోర్డు ఆడేవారు. పర్యటనలో ఉంటే తప్ప ఇంటి దగ్గరుంటే ఎంతమంది విజిటర్స్ రానీ టైంటేబుల్ ప్రకారం ''ఏం ద్వారకా, ఎన్ని లెక్కలు వేశావు? ఆ ఇంగ్లీషు పాఠం వచ్చిందా'' అని అమ్మగారి దగ్గరుండే వేదమ్మను ద్వారకను అడిగి కనుక్కునేవారు. వారినుండి జవాబు లేకుంటే ''ఏమేవ్! వాళ్ళు అక్కడున్నారా లేక నిద్రపోతున్నారా? ఏమిటి సంగతి?'' అనేవారు. ఇక అమ్మగారే సమాధానం చెప్పితీరాలి. అంత పట్టుదలగా విద్యాభ్యాసం నేర్పించేవారు. ఎందరు విజిటర్స్ వున్నాసరే ద్వారక పుస్తకంతో తన దగ్గరకు రాగానే ముందు ఆ చిన్నారి సందేహాలు తీర్చి, తర్వాత విజిటర్స్ విషయం చూచేవారు.

పాఠం తాను చదువుతూ కఠినపదాలు అండర్‌లైన్ చేస్తూ, ఆ పదాలకు నౌన్, అడ్జక్టివ్, వెర్బ్ ఫార్మ్స్ చెపుతూ అవసరమైతే వాటి అర్థాలు పుస్తకంలో వ్రాస్తూ ఆ పాఠం మొత్తం తెలుగులోకి ట్రాన్స్‌లేట్ చేసి చెప్పేవారు. పాత పాఠాన్ని చదువుతూ తెలుగులోకి అనువదించి చెప్పమనే వారు. పాతలెక్కలు చేయించేవారు. ఇంగ్లీషులో స్టాక్ పదాలకు అర్థాలడిగి తెలుసుకునేవారు. వారున్న పనుల వత్తిడిలో నేనైతే క్రమశిక్షణ పేరుతో బిడ్డలను దండించడమో, తిట్టడమో తప్ప వారి చదువుకు సహాయపడి పైమెట్టుకు చేయూతనివ్వడం జరిగే ప్రసక్తేలేదు.

ఆదర్శమూర్తివైన ఓ ప్రభూ! నిను గన్న కన్నులే కన్నులు, నీతోటి నేస్తమే నేస్తము. నీ సహచర్యమే లేకుంటే నా బ్రతుకే దుఃఖభూయిష్టమై ఉండేది గదా ప్రభూ! ఇష్టాయిష్టాలు లేకుండా మన విద్యుక్తధర్మం నెరవేరుస్తూ ఋణవిముక్తులు కావడమే ఆత్మవికాసానికి మార్గమని వాచా బోధించడం కాకుండా ఆచరణద్వారా బోధించిన మహామనిషివి కదా ప్రభూ!

ఎన్నిమార్లయినా మానసికంగా నమస్కరించడం తప్ప మీకు నేనేవిధంగా ఋణం తీర్చుకోగలను?

కార్యశూరత్వం

సాధనలో నాకున్న బలహీనతలను గురించి మాస్టారుగారికి చెపితే మొదటిసారి, రెండవసారి మాత్రం ఆ విషయాలను గూర్చి శ్రీ స్వామివారిని నివేదించమన్నారు. మూడవ పర్యాయము చెపితే ''వాచా శూరత్వము మాని కార్యశూరత్వము చూపు'' అని చెప్పారు. ఇది సాధకులందరికీ ప్రబోధమే.

శ్రీ చీరాల స్వామివారుండగా ప్రతివారము ఆరోజులలో వంద రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి వెళ్ళేవారు. శనివారం రాత్రికి అక్కడచేరి ఆదివారం పగలంతా ఎండలో వారి సమీపంలో కూర్చోనుండి ఆదివారం రాత్రి రైలెక్కి సోమవారం కాలేజీలో పనికి వెళ్ళేవారు. అదేవిధంగా ఎంతో వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి షిరిడీకి వెళ్ళేవారు. షిరిడీకి ఎంత తరచుగా వెళ్ళేవారో చెప్పలేను. సంవత్సరానికి నాలుగుసార్లు వెళ్ళిన సందర్భములున్నాయి. అట్టివారి ఆచరణ మనందరికీ మార్గదర్శకమైనది. దీన్ని ఆదర్శంగా తీసుకొని నిత్యం శ్రీ స్వామివారి సమాధి దర్శనార్థం కలిచేడునుండి గొలగమూడి వచ్చేవాడిని. వాచా బోధించడం గాక ఆచరించి చూపిన ఆ మహనీయమూర్తికి శతకోటి వందనాలు.

తలుపూరు ప్రయాణం :

విద్యానగర్ సాయి మందిర నిర్మాణార్థమై చందా వసూలు చేస్తున్నారు. నేను పూర్వం పనిచేసిన తలుపూరుకు కూడా చందాలకొరకు పొమ్మన్నారు.

''అక్కడెవ్వరూ ఇవ్వరు. వద్దు సార్'' అన్నాను. ''అక్కడ మనకు వచ్చే డబ్బుకంటే, వారి పరిచయాలు, వారికి బాబాను గూర్చి తెలియచెప్పడం ముఖ్య''మని చెప్పారు. సరేనని ఒక తేది ఖరారు చేసుకుని ఇద్దరం కలిసి ప్రక్క గ్రామమైన తలుపూరుకు వెళ్ళాలనుకున్నాము. అలాగే చేశాము. తలుపూరులో ఒక్కరుగూడా ఒక్కపైసా ఇవ్వలేదు. సరికదా ఒక్క ఐదు నిముషాలు కూర్చొని మాస్టరుగారితో మాట్లాడే ఓపిక కూడా లేదు. అసలీ ప్రపంచం ఎవరికి కావాలి? వారి లౌకిక ప్రపంచం వారిది. సదాశివయ్య అనే టీచర్ మమ్ములను ఆ గ్రామంలో గొప్ప లక్షాధికారుడైన నాయుడుగారింటికి (పెమ్మసారి గిరప్పనాయుడుగారు) తీసుకువెళ్ళాడు. మేము బయట వరండాలో ఉన్నాము. ఒక్కరుకూడా బయటకు వచ్చి మాతో మాట్లాడలేదు. సరికదా తర్వాత చందా పంపుతామనే కబురు పంపారు. అక్కడనుండి కరణం రమణయ్యగారింటికి వెళ్ళాము. ప్రస్తుతం డబ్బు బొత్తిగా లేదని తర్వాత పంపుతానని చెప్పారు. కానీ మాస్టరుగారు మౌనంగా కుర్చీలో కూర్చొని ఏదో పేపరు చూస్తున్నారు. ఆ గ్రామంలోని పెద్దనాయుడు గారు అక్కడకొచ్చి ''వాళ్ళను పంపించివెయ్'' అని రమణయ్యగారితో పెద్దగా మా ముందే చెపుతున్నాడు. ఆమాట విన్న మాస్టరుగారు ఒక పావుగంటవరకు అక్కడనుండి లేవలేదు. మమ్ములను లేచివెళ్ళమని రమణయ్యగారు చెప్పలేకుండా ఉన్నారు. ఈలోగా నాయుడుగారే లేచి వేరేగదిలోకి వెళ్ళిపోయారు.

ఆ గ్రామంనుండి 5కి.మీ. నడిచివెళితే మెయిన్‌రోడ్డులో బస్సు దొరుకుతుంది. గ్రామంలోకి ఇక మూడుగంటలకుగాని బస్సు రాదు. అప్పుడు పదకొండుగంటలు. ఇంత ఎండలో నడక వద్దంటే మాస్టరుగారు వినలేదు. పదిబారలు వెళ్ళేసరికి మా ప్రార్థన లేకుండానే ఒక అపరిచితుడు వచ్చి మోటార్‌బైక్ ఆపి మమ్ములను ఒక్కొక్కరిని తీసుకువెళ్ళి రోడ్డులో వదులుతానన్నారు. మాస్టరుగారు ముందు నన్ను పొమ్మంటారు. తిరిగి బైక్ వచ్చినదాకా తానా రోడ్డు వెంబడి నడవాలనే కదా. నేను సుతరామూ అంగీకరించక మొదట వారినే పంపాను. ఆ బైక్ అతనికొరకే మాస్టరుగారు రమణయ్యగారింట్లో అంతసేపు ఆలస్యం చేశారని అప్పుడు తెలిసింది. మేము

మెయిన్‌రోడ్డు చేరేసరికి పన్నెండుగంటలయింది. మాస్టరుగారు నెల్లూరు వెళతానంటారు. మాయింట్లో ఒక్క ముద్ద అన్నం తిని వెంటనే వెళ్ళమని మొండికేశాను. మాస్టరుగారు నాకిప్పుడు ఆకలిలేదు వద్దంటారు. వారు నెల్లూరు చేరేసరికి మూడుగంటలవుతుంది. అప్పుడు హోటలు కెళ్ళాలిగదా. మాయింటికి రమ్మని మొండికేశాను. ఆ దయామయుడే మెత్తబడి ఏ బస్సు ముందు వస్తే అటు పోతానన్నారు. బాబా నా ప్రార్థన మన్నించి మాఇంటివైపు వెళ్ళే బస్సు ముందు వచ్చింది. ఇల్లు చేరాము. మాస్టరుగారికి ఇష్టమైన ఆకుకూర, ఉప్పుడు మిరపకాయలు చేసిపెట్టి ఉన్నారు. వెంటనే మాస్టరుగారికి అన్నం వడ్డించి నేను బస్సు వస్తుందని రోడ్డులో నిలబడ్డాను. బస్సు వస్తే వచ్చింది. స్థిమితంగా భోంచేసి పోదామన్నారు. చిత్రం! మాస్టరుగారు భోంచేసి తాంబూలం సేవించేటప్పుడే బస్సు వచ్చింది. ఇద్దరం నెల్లూరు వెళ్ళాము.

ఇక్కడ చిత్రమేమిటంటే ఒక్క పైసా కూడా చందారాని ఆ గ్రామానికి మాస్టరుగారు వచ్చారు. అయితే ఆ గ్రామంలో భగవాన్ శ్రీ వెంకయ్యస్వామి వారు తరచుగా ఆతిథ్యం స్వీకరించేవారు. నేను చేసిన తప్పంతా ధనవంతుల ఇండ్లకు కాకుండా పేద భక్తుల ఇండ్లకు తీసుకు వెళ్ళివుంటే తప్పక కొంత నిధి సాయినాథునకు సమర్పించి యుండేవారు. ఆనాడు మాస్టరుగారిని చూచిన తొమ్మిదవ తరగతి విద్యార్థి కాలాంతరములో మాస్టరుగారి భక్తుడై గొప్ప ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగా స్థిరపడ్డాడు. అతడే శ్రీ గొట్టె వేణుగోపాల్. ఈ విద్యార్థిని తన బృందంలో కలుపుకునేందుకే మాస్టరుగారు ఆ గ్రామము వచ్చారేమో అనిపిస్తుంది.

ఒకరోజు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు అడిగారట ''సార్! మన వేద ఋషులు తపస్సు చేసి ఏమి పొందారో అది మీరు పొందారా?'' అని. అందుకు శ్రీ మాస్టరుగారు గుండెలపై చేయి వేసుకొని ''నిస్సంశయముగా పొందాను'' అని ఎంతో గట్టిగా చెప్పారట.

దయానిధి

కలిచేడులో ఒక అమ్మాయి కుటుంబం చాలా బీదరికంతో అగచాట్లు పడుతున్నారు. ఆ అమ్మాయిని మాస్టరుగారి ప్రెస్‌లోగాని ఇంట్లోగాని ఉంచితే

ఆమె తల్లిగారికి కొంత ఇబ్బంది తీరుతుందని తలచి మాస్టరుగారిని ఆ విషయం అడిగాను. వారు వెంటనే ఒక వ్యక్తిపేరు చెప్పి ఆ విషయం వారిని అడగండి. ఆయనను కాదని నేనేమి చెప్పలేనన్నారు. వారిని కనుక్కుంటే మగవాళ్ళనయితే ఒకరుకాదు గదా ముగ్గురినైనా తీసుకురండి. ఆడవాళ్ళయితే వీలే లేదని ఖరాఖండిగా చెప్పారు. ఐదవనాడు మాస్టరు విద్యానగర్ మందిరంలో ఉపన్యాసానికి వస్తున్నారు. ఆరోజు ఆ అమ్మాయి తల్లిగారిని మాస్టరుగారితో నేరుగా మాట్లాడమని చెప్పాను. ఆమె తన కష్టం మాస్టరుగారితో ఏకాంతంగా చెప్పుకునే వీలే దొరకలేదు. చివరకు విధిలేక ఆమెను పరిచయం చేసి ''రెండు నిముషాలు ఆమె మీతో మాట్లాడాలంటుంది సార్'' అని చెప్పాను. ఆ రెండు నిముషాలు ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేక కళ్ళనిండా నీళ్ళు పెట్టుకున్నది. ఆమె దయనీయమైన పరిస్థితి మాస్టరుగారి హృదయాన్ని ఎంతగా కదిలించిందో చెప్పలేను. వెంటనే నన్ను పిలచి ''ఆ అమ్మాయిని రేపే నీవు తీసుకువచ్చి ఒంగోలులో వదలిపెట్టు'' అని వారి అంగీకారం తెలిపారు. అపారమైన వారి దయ అలాంటిది. ఆ అమ్మాయికి సుమారు పది సంవత్సరాలు ఆ విధంగా మాస్టరుగారిని సేవించే భాగ్యం కలిగింది. మాస్టరుగారి మహాసమాధి అనంతరం కూడా ఆమె కొన్నాళ్ళు వారి సేవలోనే ఉండే భాగ్యం కలిగింది.

టిఫిన్ అన్నంలాగ తినడం

మాస్టరుగారు ఎంత గొప్ప ఆత్మజ్ఞానియైనాగాని నా గ్రుడ్డికండ్లకు వారొక ప్రేమమయుడైన వ్యక్తిగానే కన్పించేవారు. ఒకరోజు చింతా లక్ష్మీ నారాయణగారి బిడ్డ మిద్దెమీదనుండి క్రింద పడిపోతుందంటే సాయినాథుడు ఆ బిడ్డను తన స్వహస్తాలతో పట్టుకొని సన్‌షేడ్‌మీద కూర్చోబెట్టి అదృశ్యమయ్యారు. ఆ బిడ్డను చూడాలని నేను, దేవయ్య మాస్టరుగారిని ఒంగోలునుండి ఉలవపాడు తీసుకువచ్చాము. అంతటి మహనీయమూర్తిని ఇలాంటి పనులకు అల్పుడనైన నేను అంతదూరం తీసుకురావడమేమిటి? అలా రావడమే వారి గొప్పదనం. అదే శ్రీ స్వామివారు చెప్పిన సాధారణత్వం.

వారి మేధస్సు ఎంత సునిశితంగా పనిచేస్తుందో చూడండి - దేవయ్య నేతిక్రియ అనే ఒక యోగసాధనను గూర్చి చెపుతూ టిఫిన్ చేశాక ఒక

అరగంటసేపు, అన్నం తిన్నాక రెండుగంటలసేపు ఆ నేతిక్రియ చేయరాదని చెపుతున్నాడు. వెంటనే మాస్టరుగారన్నారు ''టిఫిన్ అన్నం లాగ తింటే?'' రెండుగంటలు చేయరాదని దేవయ్య చెపుతున్నా అక్కడ వున్న మేమంతా విరగబడి నవ్వుతున్నాము. కాని మానవాళినంతా మాస్టరుగారు ఆ మాట ద్వారా హేళన చేస్తున్నారని అలాగే టిఫిన్ చేస్తారనేది నగ్నసత్యం. మాస్టరగారిలాగ టిఫిన్ టిఫిన్‌గానే తీసుకునేవారు చాలా కొద్దిమంది మాత్రమే ఉంటారు.

విద్యానగర్‌లో మాస్టరుగారు తమ నివాసానికి ఒక కిలోమీటరు దూరములోనున్న ఒక తోటలో అర్ధరాత్రివేళ వెళ్ళి ధ్యానం చేసేవారు. అక్కడ తీవ్రబాధలో వున్న మనిషి మూలుగుల శబ్దం వినిపించేదట. ఒకటి రెండు రోజులు వారేమీ పట్టించుకోలేదు. ఆ తర్వాత గూడా అలాగే వినపడుతుంటే చుట్టుప్రక్కల చెట్లలో ఆ గ్రుడ్డివెన్నెలలో పరిశీలించారట. అక్కడ ఒక మనిషి గుండెల్లో బాకు దిగబడి రక్తసిక్తంగా, కళ్ళు మూసి మూలుగుతున్న దృశ్యం గోచరించిందట. తర్వాత విచారిస్తే - కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట అక్కడొక మనిషిని అదేవిధంగా హత్యచేసిన మాట వాస్తవమని తెలిసింది.

ఒకరోజు గూడలి కొండమీదనుండి రాత్రి 4 గంటలవేళ పాదరక్షలు లేకుండా మాస్టరుగారు గృహోన్ముఖులై వస్తున్నారు. పాదరక్షలు ధరించిన ఒక విద్యార్థి ఎదురై, ''పాదరక్షలు లేకుండా ఈవేళగాని వేళ ఎక్కడనుండి వస్తున్నారు సార్. పురుగు పుట్రా ఉంటాయి. చెప్పులేసుకోకూడదా?'' అంటూ మాట్లాడుతున్నాడు. ఆ విద్యార్థి పాదం ప్రక్కకు పెట్టాడో లేదో, అతని కాలు తేలు తలపైబడింది. కొండెతో అతనిపాదం ప్రక్కన కుట్టింది. కెవ్వునకేక పెట్టాడట. ''చూచావుగా, శివుని ఆజ్ఞ లేకుండా చీమైనా కుట్టదంటే ఇదే'' అంటూ మాస్టరుగారు ఆ విద్యార్థిని తన రూముకు తీసుకువచ్చి విభూతినిచ్చి బాధ నివారించారు.

గొలగమూడి స్వామివారి మందిర శంకుస్థాపనరోజు వేకువఝామున మూడుగంటలకు అందరమూ మాస్టరుగారితో రోడ్డున వస్తున్నాము. రోడ్డు కడ్డంగా వస్తున్న తేలును చూచిన ఒక విద్యార్థి చెయ్యి అడ్డం పెట్టి అందరిని ఆపేశాడు. అంతలోనే రాయి, చెప్పు తీసుకోబోతున్నారు విద్యార్థులు. కానీ

మెరుపువలె మాష్టరుగారు ఆ తేలును తన చేత్తో ప్రక్క కంపలోకి చటుక్కున తోసేశారు. మనమలా చేయగలమా? అదే శివుని ఆజ్ఞలేక చీమైనా కుట్టదనే విషయంపై వారి విశ్వాసానికి మచ్చుతునక.

శారీరక సుఖాలను తిరస్కరించడంలో వారికి వారే సాటి

శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారి సమాధి మందిర శంకుస్థాపనకు గొలగమూడి వచ్చారు మాష్టరుగారు. ఊరి చివర గొలగమూడయ్య దేవాలయములో శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిలో అందరము పడుకోవాలనుకున్నాము. మాష్టరు గారికని అడిగితే ఒక ప్రబుద్ధుడు ఒక చాప తెచ్చాడు. తీరా చూస్తే అది చింతపండు గోతానికి వాడిన ఈతచాప, ఈతముళ్ళ మయం. మనమైతే వేసుకోలేము. సరే, ఆ చాపపరచి దానిపై బెడ్‌షీటు వేశాను. మిగిలిన వారంతా నేలమీదనే పడుకోవాలి. వారికి చాపలు, దుప్పట్లు లేవు. మాష్టరుగారు చాప దగ్గరకొచ్చి ఎంత చెప్పినా వినకుండా ఆ దుప్పట్లుతీసి మనవాళ్ళను పరుచుకో మని విసిరివేశారు. ఆ ముళ్ళచాపపై వారికి పక్క ఎలా కుదిరిందో ఆశ్చర్యం. ఉదయంవరకు కదిలితే ఒట్టు. కదిలితే ముళ్ళు గుచ్చుకుంటాయనో ఏమో. నేనైతే నేలమీదనైనా పడుకుంటానుగానీ ఆ ముళ్ళచాపమీద చస్తే పడుకోలేను.

ఇదేవిధంగా విద్యానగర్‌లో ఉండేటప్పుడు గాలిరాని ప్రదేశంలో కూర్చునేవారు. ఉత్తరం ద్వారమునకు ఎదురుగా కూర్చుంటే గాలి వస్తుంది. కుడివైపు చివరకు కూర్చుంటారు. గాలే తగలదు. లక్ష్మమ్మ ఫ్యాను తెచ్చి పెడితే తీసేసిందాకా ఒప్పుకోలేదు. ఒక్కొక్కరోజు 2 నిమిషాల్లో టిఫిన్ కాఫీ పూర్తిచేస్తే, ఒక్కొక్కరోజు అదీలేదు. మనుషులతో మాట్లాడుతూ కాలేజి టైం అయిందని వెంటనే చొక్కా, ఫ్యాంటు తగిలించుకుని వెళ్ళిపోయేవారు. మాష్టరుగారు కాజువల్‌గా అన్నమాటలు యధాతథంగా జరగడం చిత్రం.

శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారి సమాధి మందిరం శంకుస్థాపనప్పుడు శ్రీ స్వామివారు ఊరిచివర గొలగమూడయ్య దేవాలయంలో వున్నారు. సాయి భక్తులంతా రాత్రికి స్వామివారి సన్నిధిలో పడుకోవాలంటారు. మాష్టరుగారికి చెప్పమని, వారినీ అక్కడికి తీసుకురమ్మని నన్ను పురమాయించారు. మాష్టరు గారు మాత్రం అక్కడ చీకటి, మంచినీళ్ల చిక్కవు. ఇక్కడే ఆశ్రమం దగ్గర

పడుకుందామన్నారు. కానీ మూర్ఖుడనైన నేను మంచినీళ్ళు ఒక బిందెతో తెచ్చి పెడతానని గనుక స్వామి సన్నిధిలో పడుకుందామని మొండికేశాను. రెండు మూడుసార్లు సూచనప్రాయంగా అయిష్టం వెల్లడించి, సరే నీ యిష్టం పదమన్నారు.

వద్దుబాబోయ్ ఆ శ్రమ :- ఆశ్రమం నుంచి గొలగమూడయ్య దేవాలయానికి చిమ్మచీకట్లో పోవాలి. వీధిదీపాలు లేవు. దోవ తప్పుగొట్టి తిరిగిన వీధే మూడుమార్లు తిరిగి రాళ్ల ఎదురుతగిలి మాకే ఏడుపొచ్చింది. కానీ ఆ కరుణామయుడు ఒక్కమాటైనా అనలేదు. ఎట్లాగో చేరాము. వెళ్లగానే మంచినీళ్లు అడిగారు భక్తులు. స్వామి సేవకుల దగ్గర బిందె ఉందిగానీ అందులో నీళ్ళన్నీ ఖాళీచేసి వున్నారు. బిందె తీసుకుని ఊర్లోకి పోయాను. గ్రామస్తులందరూ తాళాలువేసి ఆశ్రమానికి వెళ్ళారు హరికథ అని. కుక్కలు పైనబడుతున్నాయి. నీళ్ళు తెస్తాననే బాధ్యత నాదన్నానుగదా - తిరిగిన ఇల్లు తిరగకుండా గాలించాను. చివరకు ఒక ఇంట్లో ఎవరో వుంటే వెళ్లబోయాను. చీకటిలో చూడక కగ్రతుమ్మ కంపమీద అడుగేసి ముల్లు ఒక అంగుళం దిగబడి కూలబడ్డాను. రక్తం కారింది. ఆ ఇంట్లో నీళ్ళులేవు. ఆమె నా అవస్థ చూచి పక్కింటిలో రెండుచెంబులు నీళ్ళు తెచ్చి యిచ్చింది. బ్రతుకుజీవుడా అంటూ కన్నీటితో తిరిగివచ్చి గుట్టుగా మనసులో క్షమాపణ చెప్పుకున్నాను.

మాష్టరుగారూ ఈవిషయమంతా మీకు ముందే తెలుసా అంటే ఆయన తెలుసునంటారా - అలా అనరు. ''అన్ని డీటైల్స్ కలిసి ఇలాగైతే బాగుండదు, ఇదైతే బాగుండును అని తడుతుంది. **Wait and See**లో డీటైల్స్ అన్నీ తర్వాత అనుభవానికి వస్తాయి'' అని క్లుప్తంగా చెప్పారు.

మాష్టరుగారు మాకు మిఠాయి పెట్టడం

ఒకరోజు రాత్రి పదిగంటలయింది. సన్నని వాన ఉంది. సత్సంగ గదిలో నేను, ప్రసాద్, దామోదర్, మరొకరు, నలుగురమే ఉన్నాము. మాష్టరు గారింటిలో కూడ ఎవ్వరూలేరు. మాష్టరుగారు ఒక బిందెనీళ్ళు పట్టే రెండు ప్లాస్టిక్ బక్కెట్లు రెండుచేతులా పట్టుకొచ్చారు. ఆ బక్కెట్లలో ముప్పావు వంతు

వరకూ అంగట్లోని అన్ని రకాల మిఠాయిలు కలగాపులగంగా ఉన్నాయి. ''ఇవన్నీ తినేసేయ్యాలోయ్'' అంటూ మాకు మనిషికొక న్యూస్ పేపరిచ్చి వాటినిండా ఆ మిఠాయిలు పెట్టి తినమన్నారు. మేము అవి ఎక్కడివి, ఈ టైంలో పెడుతున్నారేమిటి? అని అడగకుండానే నవ్వుకుంటూ తినసాగాము. ఎంతని తినగలము? అన్నీ తీపి పదార్థాలే. మేము తింటుంటే మాస్టరుగారు మరలా మరలా పెడుతూనే ఉన్నారు. చివరకు తినడం ఆగిపోయి ''ఇక మావల్లకాదు సార్'' అన్నాము. ''ఒరేయ్! ఇవన్నీ బస్టాండుకు తీసుకుపోయి అందరికీ పెట్టేసి రావోయ్'' అని ప్రసాదుతో అన్నారు. ప్రసాదు ఆ బక్కెట్లు తీసుకుపోయాడు. అక్కడ వర్షం వల్ల మనుషులేగాదు, కుక్కలు కూడా లేవని తిరిగి వాపస్ తెచ్చాడు. తెస్తూనే ''సార్, రేపటికి ఉంచుకోవచ్చా'' అని అడిగాడు. ''ఓ! ఉంచుకోండి'' అంటూ తిరిగి మా నలుగురికీ మిగిలినవన్నీ పంచిపెట్టారు. కానీ మాస్టరుగారు ఒక రవ్వకూడ నోటిలో వేసుకోలేదు. మాస్టరుగారు ఆవిధంగా ఎందుకు పెట్టారో ఈనాటికీ అర్థం కావడం లేదు. ఏ ధాన్యం గింజ ఎవరి నోటిలోకి పొయ్యేది వ్రాసిపెట్టియున్నట్లే ఈ మిఠాయిలు మేము తినడం ముందు నిర్ణయమే కాబోలు.

ఒక యువకుడు స్నానం చేయకుండా వచ్చి మాస్టారుగారికి అన్నం వండాడు!

మాస్టారుగారి సత్సంగానికి క్రమం తప్పకుండా నిత్యం వచ్చే ఒక యువకుడు ప్రసాదు అనేవాడు : 'మహనీయులు మన అంతరాత్మకు ప్రాధాన్యమిస్తారేగానీ బాహ్యాడంబరాలకు కాదు' అని. విద్యానగర్ సాయిమందిర నిర్మాణం జరుగుతున్నరోజులు. అమ్మగారు బనగానిపల్లెకు వెళ్ళి ఉన్నారు. ఒకరోజు మాస్టారుగారు కాలేజీకి వెళ్ళి ఉన్నారు. ప్రసాదు స్నానం చెయ్యకుండానే బియ్యం కడిగి అందులోనే కూరగాయలు వేసి పొయ్యిపైన ఆ బియ్యం గిన్నెపెట్టి నాతో మాట్లాడుతూ ఉన్నాడు. మాటల సందర్భంగా మాస్టారుగారికి అన్నం వండుతున్నాను అని చెప్పాడు. అయితే స్నానం చేయకుండానే అన్నం ఎలా వండుతున్నావని అడిగాను. నాకు ఒంట్లో బాగా లేదు. ఇటువంటి పరిస్థితిలో మాస్టరుగారు స్నానానికి ప్రాధాన్యతనివ్వరు అన్నాడతడు. మాస్టారు గారు వచ్చి ఆ యువకుని చూచాడు. అప్పటికీ అతను స్నానంచేసి బట్టలు

మార్చుకోలేదు. కానీ ఆయన ఏమీ అనలేదు. చక్కగా అన్నం తినేశారు. మాస్టారుగారి అంతరంగమెలాంటిదో తెలుసుకోవడం నాలాంటి మలిన మనస్కుడనకెన్ని జన్మలకైనా సాధ్యమా? సాధ్యమే కాదు!

శ్రీ సిహెచ్.శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ఇలా చెపుతున్నారు. ఒకరోజు శ్రీ మాస్టరుగారు మాటల సందర్భంలో చెప్పినమాట అవధూతలు అందరికీ వర్తించడమెంతో గొప్ప విషయం.

''మనం గృహస్థులం గనుక చాలా గోప్యంగా ఉండాలి. మన ఆధ్యాత్మిక శక్తి లోకానికి తెలియనివ్వకూడదు. ఎవరికైనా రాబోవు ఆపదలు తొలగించవచ్చు. కానీ మనం తొలగించినట్లు వారికి తెలియకూడదు'' అన్నారు. ఈ విషయంలో పూజ్య శ్రీ మాస్టరుగారే కాకుండా బ్రహ్మచారి అయిన శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారు తాను రక్షించినట్లు సుతరాము అంగీకరించేవారుకాదు. కంచి వరదరాజస్వామివారిపైన, నెల్లూరు రంగనాయకుల స్వామివారిమీద, పెంచలుకోన నృసింహస్వామివారిపై చెప్పేవారు. ఆ విధంగా తాను మహాసమాధి చెందేవరకు గోప్యంగానే ఉండేవారు. శ్రీ సాయి అల్లామాలిక్ అని, ఆ ఫకీరే రక్షిస్తారని చెప్పేవారుగదా! ''స్వప్నదర్శనమిచ్చి మీరిలా ఆదేశించారు సార్'' అని శ్రీ మాస్టరుగారితో నేననేకసార్లు చెపితే వారు ఒకే ఒక మాటతో కొట్టేశారు. ''ఆయనకేమీ పనిలేదు. నా రూపంలో వెళ్ళి అనేకమందికి అలా చెపుతుంటారు. నేనూ మీలాంటివాడినే. నాకలాంటి సామర్థ్యం లేదు'' అని బొత్తిగా అంగీకరించేవారుకాదు.

సమర్థ సద్గురు శ్రీ సాయినాథాయ నమః
ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజ గురవే నమః

ఆధ్యాత్మికత

చపాతీలు నిరాకరణ

అప్పుడు మాస్టరుగారు వెంకటగిరిలో ఉన్నారు. ఒక గురువారం వారికి రాత్రి టిఫిన్‌గా చపాతీలు తీసుకువెళ్ళాలని తలచాను - రాత్రిపూట వారెప్పుడూ తినేవారు గనుక. ఒక కిలో గోధుమపిండి ఒక పొట్లం, అరకిలో గోధుమపిండి మరొక పొట్లం తెచ్చి ఇంట్లో యిచ్చి, 'కిలో గోధుమ పిండి చపాతీలు చేసి ఇవ్వండి. అన్నీ వెంకటగిరి తీసుకుపోతాను. ఈ అరకిలో పిండి మీరు చేసు కోండి. కిలో పిండిలో ఒక్కటి కూడా తీసుకోవద్ద'ని చెప్పి అలానే చేయించి పొట్లం కట్టుతున్నాను. నా కుమారుడు 4 సం॥ల వాడు చేయి చాపాడు. మా అమ్మ వాడికొక చపాతీ ఇవ్వబోయింది. నేను అడ్డం తగిలి ఇవ్వకుండాచేసి ఆమెను కాస్త మందలించాను. ఆ చిన్నారి వెధవ చిన్నబుచ్చుకుని వెళ్ళాడు. అది చూచి నా కుమార్తె, నా భార్య కాస్త బాధపడ్డారు. వెంకటగిరి చేరాక రాత్రి ''ఒరేయ్! ఈరోజు అన్నం తినాలనిపిస్తుందిరా'' అని అన్నం పెట్టించుకొని తింటున్నారు. వారితోటి మరి నలుగురు తింటున్నారు. అందరికీ నేనే వడ్డిస్తున్నాను. ''మీకొరకు చపాతీలు తెచ్చాను సార్! ఒక్క ముక్కయినా తిన''మని ముక్కలు చేసి ప్లేటులో పోసి దగ్గర పెట్టాను. అలానే తింటానంటూ వాటిలో చెయ్యి కూడా పెట్టకుండానే మజ్జిగతో తిని వెంటనే తన జేబులోని కిళ్ళీ తీసి నములుతున్నారు. నా మనసు బాధపడింది. ఆ క్షణంలో ఎందుకు అలా జరిగిందో తెలియలేదు.

ఆ తర్వాత ట్రిప్పులో నేను వెంకటగిరికి పోతూ బస్‌కొరకు వేచి యున్నాను. నా అన్నం నేను తీసుకుపోవడం అలవాటు. నేను ఉప్పు, కారంలేని ముక్కలే తింటాను గనుక ఉడకబెట్టిన అరటికాయ ముక్కలే అన్నం పైన ఉన్నాయి. ఒక ముక్క తీసి నోట్లో వేసుకున్నాను. వెంటనే ''ఛ! ఈ ముక్కలు

కూడా మాస్టరుగారికి సమర్పించే భాగ్యం లేకుండా ఎంగిలి చేశానే'' అని బాధపడిపోయాను. వెంకటగిరి చేరగానే రూములో మాస్టరుగారు తప్ప ఎవ్వరూ లేరు. వారు తలస్నానం చేస్తున్నారు. నా గొంతువిని కుశలప్రశ్నలడిగి తల తుడుచుకుంటూ వస్తున్నారు. అప్పుడు గంట సాయంకాలం ఆరు అయింది. ''వీళ్ళు రాత్రంతా నన్ను తినేశారు సుబ్బరామయ్యా, అన్నం తిని ఒక్క నిద్రపోతే బాగుండును'' అని అన్నారు. ''తినండి సార్'' అన్నాను. వెంటనే వారు ప్రక్కనున్న డైనింగ్ టేబుల్ దగ్గర కుర్చీలో కూర్చున్నారు. నా అన్నం వడ్డించి ఉప్పుకారం లేని ముక్కలు పెట్టి, పచ్చడి ఊరగాయతో అన్నం తృప్తిగా భోంచేశారు. చివరలో మామూలుగా వారికి తెచ్చే టిఫిన్ కారియర్ వచ్చింది. ''అరే! ఇదెక్కడిది'' అన్నారు. ''ఇప్పుడు మీరు తినిన అన్నం నా అన్నం సార్'' అని చెప్పి నా చపాతీల అనుభవం, ఇప్పటి దబ్బలు ఎంగిలి చేయడం కూడా చెప్పాను. ''అంతే మరి! ఎవరి మనస్సు బాధపెట్టకూడదు. అందుకే బాబా అలా చేశారు. ఇది మనకు మంచి పాఠం'' అని చెప్పారు. గనుక వారెంతటి సిద్ధపురుషులో, వారి బోధనాదక్షత ఎంత మధురమో చూడండి.

శేషయ్యకు శాలువ కప్పడం

నా కుమారుడు శేషసాయికి చిన్ననాటినుండి నరాల బలహీనత, చదువంటే విముఖత, డబ్బు అసలు లెక్క తెలియదు. అప్పుడు వాని వయసు 14-15 సం॥ ఉంటుంది. ఒకరోజు మాస్టరుగారి దగ్గరుండే హరి, ''సార్, మీరు అందరికీ చేస్తారుగాని పాపం సుబ్బరామయ్యగారి పిల్లవానికి ఏమీ చేయలేదు సార్'' అని అన్నాడట. అందుకు మాస్టరుగారు, ''నేనేమి చేసేదోయ్. అసలు సుబ్బరామయ్య నన్నావిషయమే అడగకనే పోయెనే. అడగనిదే నేనెలాచేసేది?'' అన్నారట. ఈ విషయం హరి నాకు జాబు వ్రాసి పిల్లవానిని తీసుకువచ్చి ఒక్కసారి మాస్టరుగారిని అడగండి. తప్పక చేస్తానన్నారు అని లెటర్ వ్రాశాడు. నేను మా అబ్బాయిని తీసుకు పోయాను. కానీ చిత్రంగా వారి గడప త్రొక్కాక ఆ విషయం వారిని అడగబుద్ధి పుట్టలేదు. నేనడిగితే వారిచ్చేటట్లుంటే ఈ స్వల్ప విషయం అడగడమేమిటి? ఆ పిల్లవాని బాధ్యత వారిని తీసుకోమని అడగదలచాను. మరునాడు మాస్టరుగారిని నేనేమీ

అడగకుండానే వచ్చేస్తున్నాను. చివరగా అబ్బాయి మాస్టరుగారికి నమస్కరిస్తుంటే ఊది ఇచ్చి ఒక ఉలన్‌శాలువ వానికి కప్పారు. వాని విషయం నేనేమీ అడగలేదు.

చిత్రంగా వాడు తెల్లవారినుండి 3-45 గంటలకు నిద్రలేచి చన్నీటి స్నానం చేసి నేరుగా శ్రీ స్వామివారి సమాధి మందిరానికి వచ్చి ఉదయం 7 గం॥ల వరకు మందిరంలో పనిచేస్తుండేవాడు. అంతకుముందు ఉదయం 8 గంటలకు నిద్రలేచేదే కష్టమయ్యేది. నిద్రలేపితే చాలా బాధపడిపోయేవాడు. అలాగే రెండునెలలు ఉదయాన్నే 3-45 గంటలకే నిద్రలేచేవాడు. ఆ తర్వాత ఒకసారి జ్వరమొచ్చి ఆ అలవాటు తప్పిపోయింది. ఆ తర్వాత అదే టైమునకు నిద్రలేపి పంపకుండా మేమే అశ్రద్ధ చేసినందున తిరిగి మామూలయ్యాడు. ఇందులో చిత్రమేమిటంటే నేనడగకుండానే శాలువ కప్పడం, రెండవది కప్పిన తెల్లవారినుండి ఎవరి ప్రమేయమూ లేకుండా నిత్యం 3-45 గంటలకే నిద్రలేవడం.

సంకల్పసిద్ధి

ఒంగోలులో ఒక ఇంజనీరుగారుండేవారు. అదేమి చిత్రమోగాని ప్రతిరోజూ వారి జేబులోని డబ్బులలో కొంత మాయమవుతుండేది. వారెంత జాగ్రత్త వహించినా అలానే జరిగేది. ఆవిధంగా అతడెంతో ధనం నష్టపోయాడు. తన దగ్గర డబ్బు ఉంచుకోకుండా ఎప్పుడూ తనకొక మనిషిలేనిదే ఎక్కడకూ వెళ్ళలేని పరిస్థితి అయింది. అలాగే వారి చేతిగడియారం కూడా మోసం చేసేది. ఒక్కొక్కసారి ఎక్కువ టైం చూపేది. ఒక్కొక్కసారి తక్కువ చూపేది. రిపేరర్ చూసి ఏ దోషమూ లేదని చెప్పేవాడు. ఇతరులు పెట్టుకుంటే సరిగ్గానే ఉండేది. వారెన్నో మొక్కుబడులు, పారాయణలు, మంత్రగాళ్ళను ఆశ్రయించినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. చివరకు శ్రీ మాస్టరుగారిని ఆశ్రయించారు. మాస్టరుగారు కొద్దిగా విభూతి పొట్లం కట్టి వారికిచ్చి దానిని వారిజేబులో ఎప్పుడూ ఉంచుకునేట్లు చూడమని చెప్పారు. అలా చేయగానే వారి రెండు బాధలూ తొలగాయి.

మా కుమార్తె బ్యాంక్ ఇంటర్వ్యూకు పోతున్నది. మాస్టరుగారి ఆశీస్సులు కోరి నేను ఒంగోలు వెళ్ళాను. వారికి విషయం చెప్పి వారి చేతితో

ఊది తీసుకుని ఇంటికి రాబోతున్నాను. మాస్టరుగారు నాకు మరొక చిన్న ఊది పొట్లం ఇచ్చి ''ఆమె ఇంటర్వ్యూ గదిలోకి పొయ్యేటప్పుడు ఈ ఊది పొట్లం ఆమె చేతిలోని పర్సులో ఉండేలా చూడు. ఆమె తొందరలో ఉంటుంది. పొట్లం బాధ్యత మీరు చూడండి'' అని చెప్పారు. అలాగే చేశాను. ఇంటర్వ్యూలో ఫార్మసిస్టులను డాక్టరు ప్రశ్నించవలసివుంటే ఇతర ఆఫీసర్లు ఈమెను ప్రశ్నించి ఆ ప్రశ్నలకు ఈమె చెప్పలేని స్థితిలో ఊది పనిచేసింది. వెంటనే డాక్టరుగారు అందుకుని ఆమెను ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. ప్రతిప్రశ్నకు ఆమె చాలా చక్కగా జవాబు చెప్పింది. ''ఈ సమాధానాలన్నీ నీకెలా తెలిసాయి'' అని ఆ డాక్టర్ ఆశ్చర్యపోయాడు. కానీ లంచాల కారణంగా మాకు సెలక్షన్ రాలేదు. లంచాలు తీసుకున్నారని కేసు జరిగింది. ఒకటిన్నర సంవత్సరానికి ఇంటర్వ్యూ మార్కులు లేకుండా వ్రాతపరీక్ష మార్కులతోనే పోస్టింగులు ఇచ్చారు. అందులో మా అమ్మాయికి కూడా వచ్చింది.

నా సిగరెట్టు నాకివ్వు

ఒక రాత్రి పదిగంటలకు విద్యానగర్ వెళ్ళే బస్సు తప్పిపోయినందున సిహెచ్.శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు గూడూరు బస్టాండులో ఆలోచిస్తున్నారు. చాలా బలహీనంగా వున్న, మన ప్రపంచ గుర్తింపులేని ఒక వ్యక్తి అతని కంటబడ్డాడు. ఈయన మహనీయుడై ఉంటాడేమో అని టీ ఇచ్చారు. అతను టీ గ్లాసు పట్టుకుని నేలమీద కూర్చున్నాడు. వెంటనే రెడ్డిగారు కూడా వారి దగ్గర నేలపై కూర్చుని ఉదయం 4½ గంటలవరకు టీ, సిగరెట్లు ఇప్పిస్తూనే ఉన్నారు. వారు తీసుకుంటున్నారుగానీ ఏమీ మాట్లాడలేదు. 4½ గంటలకు తన బస్సు వస్తుంది. తన దగ్గర ఇక ఒకే ఒక సిగరెట్టు వుంది. దాన్ని శ్రీ మాస్టరుగారికి ఇవ్వాలని జేబులో ఉంచుకొని బస్సు ఎక్కారు. తర్వాత ఆ సిగరెట్టు విషయమే మరచిపోయాడు. విద్యానగర్‌లో మాస్టరుగారి దర్శనం చేసుకొని కొంతసేపు మాట్లాడి ఇంటికి వెళ్ళబోతుండగా మాస్టరుగారు, ''రేయ్ - నా సిగరెట్టు నాకిచ్చి వెళ్ళు'' అన్నారు. ఆ సిగరెట్టు మాట మరచిపోయినందున అప్పటికే అది చెమటకు తడిసి, నలిగిపోయింది. దాన్ని మాస్టరుగారికి సమర్పించగానే మాస్టరుగారు ఒక సిగరెట్టు ప్యాకెట్ రెడ్డిగారివైపు విసరి, ''ఒకటిచ్చి పది కొట్టెయ్యడమంటే ఇదే కాబోలు'' అన్నారు.

ఒకరోజు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారిని సమయ సందర్భాలు లేకుండా ''నీవు భగవద్గీత వింటావా'' అని, ''చివటం అమ్మగారినుండి కబురొచ్చిందోయ్. ఎక్కడికో సుదూర ప్రాంతాలకు వెళ్ళిపోతున్నారట!'' అని మాస్టరుగారన్నారు. శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు అదేరోజు చివటం బయలుదేరి వెళ్ళారు. అమ్మగారి దర్శనానంతరం రెడ్డిగారిని తనతో రమ్మని సైగచేసి ఒకరి ఇంట్లోకి తీసుకు వెళ్ళారట. చిత్రం! అక్కడ రేడియోలో భగవద్గీత వస్తున్నదట. అది వింటూనే రెడ్డిగారి వళ్ళు జలదరించిందట. ఎందుకు? శ్రీ మాస్టరుగారు విద్యానగర్‌లో అన్నమాట చివటంలో అమ్మ సన్నిధిలో వాస్తమవుతున్నది గనుక. ఆ తర్వాత మూడురోజులకే చివటం అమ్మగారు సమాధి చెందినట్లు తెలిసింది. మాస్టరుగారికందిన కబురుయొక్క అర్థమేమిటో అప్పుడు తెలిసింది.

కిరిణీపండు

నాదొక వింత జంతు స్వభావం. నేనెపుడూ మాస్టరుగారికి పూలుగాని, పండ్లుగాని సమర్పించి ఎరుగను. వారిచ్చిన ప్రసాదాలు మాత్రం కమ్మగా తినే అలవాటే. ఒకరోజు గూడూరు బస్టాండులో 50 పైసలిచ్చి చాలా చిన్న కిరిణీపండు (కర్బూజపండు) కొని దీన్ని మాస్టరుగారు తప్పక తినాలి అనుకొని బస్సులో కూర్చుని పండు చేతపట్టుకుని నామస్మరణ చేస్తూ విద్యానగర్ వెళ్ళాను. పోతూనే రెండుచేతులు చాపి నా చిన్న కిరిణీపండు అందు కొని దాన్ని అందరి నివేదనలతోపాటు కాకుండా ఒక ప్రక్కన పుస్తకాల్లో పెట్టారు. హమ్మయ్య! ఈ పండు మాస్టరుగారు తప్పక తింటారనుకున్నాను. ఇంతలో మందిరం దగ్గర ఏదో పని ఉండి వెళ్ళి వచ్చేసరికి ఆ పండు అక్కడ లేదు. ఆ పండును ఎవరికో ఇచ్చేసారనుకున్నాను.

రాత్రి భోజనాలయ్యాక మాస్టరుగారు సత్సంగరూములో కూర్చుని ''ఆ ప్రసాదం ఇస్తారూ'' అన్నారు. ఒక ప్లేటులో తొక్కువాలిచి చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తరిగిన కిరిణీముక్కలు తెచ్చి మాస్టరుగారి చేతికిచ్చారు. మాస్టరుగారు ఒకటి రెండు ముక్కలు తిని నాకూ ప్రసాదంగా ఇచ్చి మిగిలినవి ఇంట్లోకి పంపారు. ఆవిధంగా నామస్మరణను ఆ పండుద్వారా అంగీకరించారు.

నా గుండెలమీద వ్రాయడం

శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారి అవధూతలీల రెండవ ముద్రణ ప్రచురణ విషయంలో శ్రీ మాస్టరుగారికి, ఆశ్రమ కమిటీ వారికి భేదాభిప్రాయముల వలన, వీరిద్దరి మధ్య నేను చిక్కుకున్నాను. శ్రీ మాస్టరుగారు తన పేరు అవధూతలీల గ్రంథంలో లేకుండాచేసి పుస్తకమంతా మార్చివ్రాసి ప్రచురించు కోమంటారు. ఆశ్రమంవాళ్ళు ఆ పని నన్ను చేయమంటారు. అది నాకు సాధ్యమయ్యే పనికాదు. ఆరాధన దగ్గరకొస్తున్నది. తొందర చేస్తున్నారు. నేను వ్రాయకుంటే మరొకరిచేత వ్రాయిస్తారు. అందులో ఎన్నో అవివేక ప్రసంగాలతో భాషాడాంబికంతో పుస్తకం చెడిపోతుందని నా బాధ. నేనే వ్రాస్తామంటే పేనా కదలదే! నా మానసిక బాధ వర్ణనాతీతం. తట్టుకోలేక నా బాధంతా లెటర్ వ్రాసి పోస్ట్ చేశాను. ఆ లెటరు వారికి చేరకముందే - ఆనాటి రాత్రి మాస్టరుగారు నాకు స్వప్నదర్శనమిచ్చి, నా గుండెలపై చాక్‌పీసుతో ఏమో వ్రాస్తూ, నాకు ఏదో బోధిస్తున్నారు. నా మనసు తేలికపడింది. తెల్లవారి వెంటనే ఒంగోలు వెళ్ళి మాస్టరుగారికి నాటిరాత్రి నాకు కల్గిన స్వప్నాన్ని గూర్చి చెప్పాను. ''ఏమో! సాయినాథుడు నా రూపంలో వచ్చి అలా భక్తులకు ఊరట గల్గిస్తుంటాడు - ఇంకేమీ ఫర్వాలేదు. స్వామి వారి చరిత్ర ద్వితీయ ముద్రణకు రచన సాగించు'' అని అన్నారు. మీరే అలా వచ్చారంటే వారు సుతరాము అంగీకరించలేదు. నేను వ్రాయలేనని మొండికేశాను. అప్పుడు వారు దయతో ఎలా వ్రాయాలో కొన్ని గైడ్‌లైన్స్ చెప్పి కొన్ని చిట్కాలు చెప్పి తప్పక వ్రాయమని ఆశీర్వదించారు. వారి దయవల్ల అలానే జరిగింది.

ఇచ్చట గమనించవలసినదేమంటే నా లెటరు వారికి చేరకముందే నాకు స్వప్నాదేశమిచ్చి ఊరడించడమంటే వారు సర్వగతులు, సర్వసాక్షిగా ఉండనిదే అలా జరుగదు గదా!

వారి మహాసమాధి అనంతరం కూడా వారు తన్నాశ్రయించిన వారి మంచిచెడ్డలన్నీ జాగరూకతతో గమనిస్తున్నారు. వారు మనమధ్యనున్నన్ని రోజులు నన్ను నరసోబావాడి వెళ్ళిరమ్మని అనేకసార్లు చెప్పారు. కానీ నేను వెళ్ళలేకపోయాను. వారు మహాసమాధి చెందాకనైనా వారి ఆజ్ఞను పాటించా

తలచి నేను నరసోబావాడి వెళ్ళాను. వెళ్లిననాటి రాత్రే మాస్టరుగారు స్వప్నదర్శనమిచ్చారు. అందులో - మాస్టరుగారు అల్లంత దూరంనుండి నాకెదురుగా నడచి వస్తున్నారు. వీరు మహాసమాధి చెందారుగదా - మరిప్పుడిలా వస్తున్నారేమిటి? అని ఆశ్చర్యంతో చూస్తూ ముందుకు నడుస్తున్నాను. నా భావాన్ని గమనించిన మాస్టరుగారు 'ఇలా రాగలగడమే నా గొప్పదనం' అన్న భావం వ్యక్తంచేస్తూ నవ్వుతూ నన్ను సమీపించారు. ఇది భ్రమా? నిజమా? అని నేను మాస్టరుగారి చేతులు, నడుము, కాళ్లు వత్తి వత్తి చూస్తూ చివరకు పాదాలపైబడి గట్టిగా మోకాళ్ల దగ్గర వాటేసుకున్నాను. ఆ తన్మయత్వం, సంబరంలోనే మెలకువ వచ్చింది. నరసోబావాడి సత్రంలో నేనున్నాను. మాస్టరుగారు మాత్రం సాక్షీభూతులుగా వుండి ''కనీసం ఇప్పుడైనా నామాట పాటించావు - సంతోషం'' అని ఆశీర్వదించారని సంతోషించాను.

శరీరభ్రాంతి

పూజ్యపాదులు శ్రీ మాస్టరుగారు పనిచేస్తున్నా వారికి శరీర భ్రాంతే ఉండేది కాదు. ఒకరోజు రాత్రి పొదలకూరులో ఇష్టాగోష్టిగా మాట్లాడు తున్నారు. రాత్రి పదిగంటల ప్రాంతంలో స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాలో పనిచేసే కొంతమంది భోజనం చేసి వచ్చి సంభాషణలో పాల్గొన్నారు. రాత్రి ఒంటిగంట అయినా మాస్టరుగారు యథాలాపంగా మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు. సంభాషణ చాలా తీవ్రస్థాయిలో ఇష్టా పూర్వకంగా సాగుతుంది. మాస్టరుగారు భోంచేయలేదు గనుక మేము నలుగురం భోంచేయలేదు. మాకు చాలా తీవ్రంగా ఆకలవుతున్నది. రెండు మూడుమార్లు మాస్టరుగారికి చెప్పినాగాని సంభాషణ ఆపలేదు. తర్వాత వారు 'పెట్టేయ్ తినేస్తాను' అన్నారు. ఇట్లా కాదని కలిపి ముద్దలు చేతిలో పెడుతుంటే కూర్చున్నచోటనే తింటూ మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు. ఒక గిన్నెలో చెయ్యి కడుక్కునేటట్లు నీళ్ళు పోశాను. అప్పుడు మేము భోంచేశాము. ఆ తర్వాత ఎప్పుడో సంభాషణ ముగించారు. ఇంతమందిలో ఇలా తింటున్నానే అనే ఆలోచనే వారికి లేదు. వారికి ఆ సమ యంలో శరీరభ్రాంతే పూర్తిగా లేదని తోస్తుంది. అట్టి మహనీయమూర్తి సాంగత్యముతో మా జన్మ పావనమైందని విశ్వసిస్తాను.

అనుక్షణం ఆత్మలో

మా మిత్రుడు, అతని భార్య అప్పుడప్పుడూ తీవ్రంగా తగాదా పడేవారు. ఆమె నోరు, అతని చెయ్యి బాగా పనిచేసేవి. ఒకరోజు నిష్కారణంగా నిందారోపణకు గురియైన ఆమె చాలా బాధతో దుఃఖిస్తూ తన బాధ నాదగ్గర వెళ్ళగక్కింది. నేనామె బాధ చూడలేక ఒక ఇన్‌లాండ్ కవరిచ్చి తన బాధనంతా వ్రాసి మాస్టరుగారికి తెలుపమన్నాను. ఆమె తన హృదయవేదన ఏమని వర్ణించిందో చెప్పలేను. కానీ ఆ లెటర్ పోస్టులో వేసిన మరుక్షణమే తనకు తన బాధంతా తీసివేసినట్లయిపోయి మనసుకు ఎంతో ఉల్లాసంగా హాయి కలిగిందట. ఒక అరగంటలో తిరిగి నా దగ్గరకు నవ్వుతూ వచ్చి తన చిత్రమైన అనుభవాన్ని ఏకరువు పెట్టింది. లెటరు వ్రాసిన మరుక్షణంలో మనసు తేలికపడటమేమిటి?

మాస్టరుగారు సర్వగతులు, సర్వజ్ఞులు, సర్వసమర్థులు అని తెలుస్తుంది. ఈ విషయం వారికి చెపితే వారు సుతరాము తన గొప్ప నంగీకరించనే అంగీకరించరు.

మాస్టరుగారంటే ఈమెకున్న గొప్ప గౌరవభావానికి ఒక ఉదాహరణ : ఒకరోజు మాస్టరుగారు కలిచేడు వచ్చారు. ఆ రాత్రికి టిఫిన్ వారింట్లో ఏర్పాటు చేశాను. కొన్ని కారణాల వలన మాస్టరుగారు రాత్రి ఒంటిగంట ప్రాంతంలో వారింటికి వెళ్ళారు. ఆ వేళగాని వేళలో ఆమె తన స్నేహితురాలితో కలసి చపాతి చేసేందుకు సర్వం నట్టింట సిద్ధంగా పెట్టుకొని కూర్చొని వుంది. అలాంటి భక్తిభావాన్ని భక్తుల హృదయాలలో నెలకొల్పిన మాస్టరుగారి కరుణామయ హృదయానికి అనంతకోటి ప్రణామములు.

కలిచేడు మందిరంలో ఈశాన్యదిక్కు

కలిచేడులోని భక్తులు సాయిమందిరానికని స్థలం కొన్నారు. ఆ స్థలంలో మాస్టరుగారు పాదం పెడితే సత్సంగం మొదలుపెట్టాలని తలచాను. రాఘూర్ గోపాల్ పెండ్లికి కలిచేడు వస్తే మాస్టరుగారిని మందిర స్థలానికి తీసుకు పోయాను. స్థలం నాలుగువైపులా చూచి, ''కొబ్బరికాయ ఏది?'' అని చేయి

చాపారు. తెచ్చేందుకు నేను ప్రక్కనున్న మాయింటికి పోయాను. నేను వచ్చేలోగా మరొకరి దగ్గర టెంకాయ ఉంటే తీసుకొని కొట్టేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. నేను తెచ్చిన పసుపు, కుంకుమ ఒక చోటవేసి అక్కడ చిన్నరాయి వేయించి దానిపై టెంకాయ కొట్టారు. చిత్రం! టెంకాయ ఖచ్చితంగా రెండుగా పగిలింది.

అంతకంటే చిత్రమేమంటే వాస్తు శాస్త్రజ్ఞులు వచ్చి మేమేమి చెప్పకుండానే మాస్టరుగారు టెంకాయకొట్టిన స్థలాన్నే శంఖుస్థాపన స్థలంగా నిర్ణయించారు.

పుట్టినరోజు పండుగ - రక్తబేదులు

సాయిభక్తులందరూ కలసి మాస్టరుగారి పుట్టినరోజు పండుగ విద్యానగర్‌లో ఎంతో కోలాహలంగా ఆనందంగా చేసుకొనే రోజులవి. కనీసం రెండు గంపలనిండా పోళీలు చేయించేవారు. (మాస్టరుగారి ఖర్చుతో) తిన్నవారికి తిన్నన్ని, వద్దనే కొద్దీ పెట్టించేవారు. ఇండ్లకు పోతుంటే ఆ వచ్చిపోయే భక్తులకేగాక వారి గ్రామములోని సత్సంగీయులందరికీ దండిగా ప్రసాదమని పోళీలు పంపేవారు. ఆరాత్రంతా భజన, పారాయణ, సత్సంగాలతో జాగరణ చేసేవాళ్ళము.

ఒక సంవత్సరం రాత్రివేళ భజన జరుగుతుంది. మాస్టరుగారు కనీసం ఇరవైసార్లయినా సత్సంగం రూమునుండి ఇంటిలోకి వెళ్ళి వస్తున్నారు. ఇంటిలో ఎవరికో ఆరోగ్యం బాగులేదు కాబోలు అని అందరూ అనుకొన్నారు. తెల్లవారి అందరూ వారి వారి గ్రామాలకు వెళ్ళిపోయారు. ఎప్పుడో మాస్టరుగారు ఒంటరిగా ఉంటే నేనే అడిగాను : ''రాత్రంతా తరచుగా ఇంటిలోకి వెళ్ళి వస్తున్నారు. ఎవరికి బాగాలేదు సార్?'' అందుకు మాస్టర్‌గారన్నారు ''నాకే సుబ్బరామయ్యా! రాత్రంతా రక్త విరేచనాలు!'' ''అన్నిమార్లు రక్తవిరోచనాలైతే మీరు విశ్రాంతిగా పడుకోకుండా మాముందెందుకు సార్ కూర్చోవడం!'' ''భలేవారే మీరంతా మీ ఇల్లు వాకిలీ వదలి రావడమూ, నేను పడుకోవడమా'' అన్నారు. శరీరానికంటే ముందు మనసే అలసిపోతుందని వారు చెప్పిన మాట అక్షరాలా నిజమని నిరూపించారు. మనసు అలసిపోలేదు గనుక మా ఎదుట అంత బలహీనతలోనూ కూర్చోగలిగారన్నమాట.

బి. ఇడి కాలేజీలో మీటింగు

బి.ఇడి. కాలేజ్ - విద్యానగర్‌లోని నాస్తిక విద్యార్థులందరూ నాస్తికులచేత ఒక ఉపన్యాసం ఇప్పించారు. ఆస్తిక విద్యార్థులందరూ మాస్టరుగారిచేత ఉపన్యాసం ఇప్పించాలని తేదీ నిర్ణయించి కాలేజంతా తెలియపరచారు. మీటింగు ఇక మూడురోజులుందనగా మాస్టరుగారికి విపరీతంగా జ్వరం! మందులు వాడుతున్నా తగ్గడం లేదు. అన్నం బొత్తిగా తినడం లేదు. ఆరోజు మీటింగుకు పోవద్దని ఎంత చెప్పినా వినలేదు. మోటారుసైకిల్‌పై తీసుకు వెళ్ళారు. మూడుగంటలసేపు వేదికపై నిలుచొని బ్లాక్‌బోర్డుమీద బొమ్మలతో వివరిస్తూ ఉపన్యాసం సాగించారు. మధ్యలో అడ్డప్రశ్నలు వేసే విద్యార్థులది పెద్దబాధ. ఒకరి అడ్డప్రశ్నకు సమాధానం చెపుతుంటే, మరొక విద్యార్థి మరొక అడ్డప్రశ్న వేశేవాడు. అంతా విన్నాక ప్రశ్నలడగండి అని ఎన్నిమార్లు చెప్పినా అంతే. ఒక గంటలో ముగియవలసిన ఉపన్యాసం అడ్డప్రశ్నల మూలంగా మూడుగంటలు పట్టింది. ఇంతసేపు మాస్టరుగారు అంత బలహీనంగా ఉన్నా ఏమీ తొట్రుపాటు లేకుండా ఉపన్యాసం ముగించారు. ఇంటికి వచ్చాక బొమ్మలాగా అలాగే కూర్చుండిపోయారు. చూపు ఎక్కడో లయమయింది. నేను పెద్ద కర్పూరం గడ్డ దిష్టితీసి బయటపడేస్తే అది మండుతూ వుంది. ఎప్పుడో మనలోకంలోకొచ్చి, 'బయట ఆ మంటేమిటి?' అన్నారు. మనసు అలసిపోకుంటే శరీరమే అలసిపోదు అనే వారి మాటకు వారే చక్కని ఉదాహరణయ్యారు.

మరణభీతిలేని మాస్టారు

శ్రీ మాస్టరుగారు విష్ణుమూర్తి అవతారమని శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారు, మరియు శ్రీ స్వామివారి సేవకులు శ్రీ రోసిరెడ్డిగారు చెప్పినాగాని నాకు మాత్రం వారు మామూలు మాస్టరుగారే. ఈరోజు అనేక మంది చెప్పే అనుభవాలు ఆరోజు వారివారికి జరిగి వున్నాగాని అవి నా చెవిన పడలేదు. ఒకవేళ నాకు అనుభవం వస్తే మాస్టరుగారు దాన్ని అంగీకరించకుండా నా రూపంలో బాబానే అలా చేస్తుంటారనేవారు. గనుక ఈ క్రింది విషయాలు ఎంత గొప్పవో చూడండి. ''మానవులకు అన్నిటికంటే గొప్ప భయం

మరణభీతి'' - అని మాస్టరుగారే ఒకప్పుడన్నారు. వారా మరణభీతినుండి వైదొలగి - మన మధ్య వారుండగనే శుద్ధ చైతన్యరూపులుగా లోక వ్యవహారం నడుపుతుండేవారు.

1. ఏప్రెల్ 12వ తేదీలోగా వచ్చి మాట్లాడిపొమ్మని ఒకటికి రెండు జాబులు వ్రాయించినా నేను పోలేదు. మూడవజాబు వారే స్వహస్తాలతో వ్రాస్తే కుటుంబమంతా వెళ్ళాము. ఎప్పుడూ ఇవ్వనన్ని గుడ్డలు (క్రొత్తబట్టలు) ఒక చాకలిమూటన్ని ఇచ్చారు. ''ఎందుకు సార్ ఇన్ని'' అంటే ''ఏమి నీకు బరువా! మనిషిని పంపుతాలే'' అని నవ్వారు. అదే వారిచ్చే చివరి కానుకని నాకు తెలియదాయె. ఈవిధంగా ఎందరికో 12 తర్వాత తానుండననీ, ఈ లోపలే వచ్చిపొమ్మనీ వ్రాశారు.

అంటే తాను ఫలానారోజు ఫలానా టైంకు శరీరం త్యజించబోతున్నానని వారికి ఖుణ్ణంగా తెలిసినా ఎవ్వరికీ అంతుబట్టనివ్వలేదు. పూజ్యశ్రీ మహల్సాపతిగారు, శ్రీ రోశిరెడ్డిగారు, శ్రీ పోలిరెడ్డిగారు శరీరం త్యజించినట్లుంది. మరణభీతి లేకపోవడం అంటే ఏమిటో ఆచరించి చూపిన శుద్ధచైతన్యమూర్తివారు. నేటికీ ఆర్తులకు భౌతిక దర్శనమిచ్చి ఆదుకుంటున్న ఘనులువారు.

సాయిపేట డాక్టర్ వెంకటేశ్వర్లుగారు

సాయిపేట డాక్టరు శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారు తన దివ్యానుభవం ఇలా చెపుతున్నారు. వీరొక సమస్యను గూర్చి శ్రీ మాస్టరుగారి సమాధికి విన్నవించాలని ఒంగోలు మందిరం సమీపానికి వస్తున్నారు. మాస్టరుగారి సమాధి దగ్గరకొచ్చాక తనపైనున్న టవల్ ఎక్కడో మార్గమధ్యంలో పడిపోయిందని గుర్తించారు. తాను వచ్చినపని గూర్చి శ్రీ మాస్టరుగారి సమాధికి విన్నవించుకొని పోతున్నాడు. పోయిన తన కండువా దొరికితే తన పని సఫలమౌతుందని గుర్తని, అట్లా దొరకకుంటే తన పని కానట్లు గుర్తని భావిస్తానని చెప్పుకొని బయలుదేరి వెళ్ళిపోతున్నారు. నడిచిపోతూ తీవ్రమైన ఆలోచన కల్గి తాను వచ్చిన మార్గాన పోకుండా మరొకవీధి గుండా పోతూ ''ఇదేమిటి ఇలా వచ్చేశానే, నేను మందిరానికి ఏ మార్గాన

వెళ్ళానో, అదే మార్గాన వెతుక్కుంటూ వెళితేగదా టవల్ దొరుకుతుంది'' అని అనుకుంటూనే ఇంకొంతదూరం ముందుకు వెళ్ళాడు. చిత్రంగా అక్కడొక వ్యక్తి తన టవల్ చేతపట్టుకొని ''ఇది మీదా, మీదా'' అని అక్కడుండే ఇళ్ళ వాళ్ళనడుగుతున్నాడు. వాళ్ళు మాదిగాదని చెపుతున్న దృశ్యం చూచాడు. వెంటనే వెళ్ళి ఆ టవల్ తనదని చెప్పి దాన్ని తెచ్చుకున్నాడు. అనతికాలంలో వారి పని పూర్తయింది. ఈవిధంగా మాస్టరుగారు మహాసమాధి అనంతరంకూడా తన భక్తులను అనుగ్రహిస్తున్నారు.

D. రఘురామరాజు అనే మాస్టరుగారి విద్యార్థి యిలా వ్రాస్తున్నారు : ''నేను విద్యానగర్‌లో డిగ్రీ చదివేరోజుల్లో - ఉదయగిరి నివాసులు చాలా గొప్పవారని చెప్పుకొనే జలాలుద్దీన్ బాబాగారు ఉదయగిరి వచ్చారని చెప్పాను. అట్లయితే నీవు గూడా వారిని ఒకసారి దర్శించమని మాస్టరుగారు చెప్పారు. వేసవి సెలవులకు నేను ఉదయగిరి వెళ్ళి బాబాగారిని దర్శించగానే వారు నన్ను వారి సన్నిధిలో నలభైరోజులు ఉండమన్నారు. సెలవులలో అలాగే వున్నాను. వారు ఖురాన్‌నుండి నాకొక మంత్రం చెప్పి నిత్యం రాత్రి 12 గంటల సమయంలో ఈ మంత్రం జపించమన్నారు. అందుకు పాటించవలసిన నియమాలు చెప్పారు. అంతేగాక ఈ మంత్రం ఎవ్వరికీ చెప్పకూడదని కూడా చెప్పారు. అదేవిధంగా నేనా మంత్రం జపిస్తుంటే ఒకరోజు రాత్రి ఒక పాము వచ్చి నా కుడికాలు తొడ ఎక్కే ప్రయత్నం చేస్తున్నది. నేను కళ్ళు తెరచి ఆ పామును చూచి భయపడ్డాను. వెంటనే బాబా నాకు వివేకం ప్రసాదించారు. ఇది కరిచేటట్లయితే ఈ పాటికే కరిచే వుండును. లేకపోతే ఏమీకాదు అని మరల కళ్ళు మూసుకొని జపం చేస్తున్నాను. ఆ పాము వెళ్ళిపోయింది.

నేను తిరిగి విద్యానగర్ వచ్చి జలాలుద్దీన్ బాబాగారు నాకు మంత్రమిచ్చి జపించమన్న విషయం వగైరా మాస్టరుగారికి చెప్పాను. ఆ మంత్రమేమిటో తనకు చెప్పమన్నారు మాస్టరుగారు. ''సార్! అది వారి ఆదేశం లేకుండా ఎవ్వరికీ చెప్పకూడదట'' అని చెప్పాను. ''నాకు కూడా చెప్పవద్దన్నారా?'' అని అన్నారు. నేను వారిని విడమరచి అడగలేదు, కనుక తమకు ఆ మంత్రం చెప్పే ధైర్యం నాకు లేదన్నాను.

అపుడు అమ్మగారి గదిలోనుండి పాత సిగరెట్టు ప్యాకెట్ తెప్పించి ఆ ప్యాకెట్‌పై వ్రాసిన మంత్రాన్ని నాకు చూపిస్తూ, ''ఇదేగదా నీకు ఆయనిచ్చిన మంత్రం'' అని నాకు చూపించారు. చిత్రం - జలాలుద్దీన్ బాబాగారు నాకిచ్చిన మంత్రం అదే!

నేను నలభైరోజులు ఆ యోగి దగ్గర వుంటానని, వారు నాకా మంత్రం యిస్తారని ముందుగానే వ్రాసిపెట్టారు. ''ఒరేయ్! నీవా మంత్రం జపించవద్దు. ఆపేయ్. నీలో ఇంకా రాగద్వేషాలు చావలేదు. ఇంకొన్నాళ్ళు నీవా మంత్రం చేశావంటే నీ నోటిగుండా పలానివాడు చావాలంటే చస్తాడు. ఏమంటే అది జరిగిపోతుంది. గనుక నీవా మంత్రం చేయవద్ద''న్నారు. ఆ మంత్రం నాకు యివ్వకముందే వ్రాసియుంచిన ఆత్మజ్ఞానియైన మాస్టరుగారి మాటే నాకు శిరోధార్యమని ఆ మంత్రం జపించడం మానేశాను.

పరమ కరుణామయుడైన శ్రీ మాస్టరుగారు వారి మహాసమాధి అనంతరం కూడా స్వప్నదర్శనమిచ్చి నన్నాదుకొనడం ఎంత చిత్రమో! మా రెండవ పాపకు ఏమి పేరు పెట్టాలా అని ఆలోచిస్తున్నాను. మాస్టరుగారు స్వప్నదర్శనమిచ్చి 'దాక్షాయణి'' అని పేరు పెట్టమన్నారు. ''సార్! ఇది లక్ష్మి సహస్రనామాలలో వుందా'' అని అడిగాను. ''ఉంది, చూచుకో'' అన్నారు. తెల్లవారి చూస్తే అలాగే వుంది. ఆమెకాపేరు పెట్టాను. ఇక్కడ గమనించవలసిన దేమంటే నేను వారిని ప్రార్థించకున్నా సమయానికి నా సమస్యకు స్వప్న దర్శనమిచ్చి ఆదేశాన్నందించడం.

ఆ పరమ కారుణ్యమూర్తికి అనంతకోటి సాష్టాంగ దండ ప్రణామాలు.

సమర్థ సద్గురు సాయినాథాయ నమః

ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజ గురవే నమః

లెటర్స్

శ్రీ మాస్టరుగారు వ్రాసిన ఈ లేఖలలోని విషయములు మనం ఊహించలేనంతగా మానవజాతి ఉద్ధరణకు ఎంతగానో ఉపకరిస్తాయి. వాటిలో మాస్టరుగారు వ్రాసిన ఒక్కవాక్యం మాత్రం ప్రతివారికీ ఉపయోగపడేవేనని గుర్తించ మనవి. ఆ వాక్యం ఏమంటే - శ్రీమతి సుబ్బమాంబగారికి వ్రాసిన లెటరులో వ్రాశారు - ''మీ యత్నం కావాలి, ప్రతి అవకాశాన్ని బాబా పిలుపుగా భావించి యత్నించండి. యత్నంతోటే అవుతాయని కాదు. **యత్నించవలసిన మన ఖర్మను నివారించుకొనుటకే.** యత్న ఫలితాలు వారి వారి బిడ్డల ప్రారబ్దాలమీద కూడా ఆధారపడుతాయని గుర్తించాలి.''

మేమెన్నో వివాహ ప్రయత్నాలు చేశాము. కావడం లేదని, మరికొందరు - పని అయినట్లే ఉంటుంది కాని కాదు, నోటిదాకా వచ్చి పోతుందని వాపోయేవారికి - శ్రీ మహావిష్ణువే మనమధ్య అవతరించి మన మేలుకోరి సాక్షాత్తు వారి కలంనుండి వెలువడ్డ సలహా ఇది. ఇందలి సలహాను సంతోషంగా ఆచరించడమొక్కటే మనకు శ్రేయస్కర మార్గమని అందరము గుర్తించి ఆ సద్గురుమూర్తికి మనస్ఫూర్తిగా సర్వస్వశరణాగతి చేద్దాము.

18-11-82న పూజ్య మాస్టరుగారు నాకు వ్రాసిన ఉత్తరం

చిరంజీవి సుబ్బరామయ్యకు

ఆశీస్సులు. ఆవేదన పూర్వకమైన జాబు, లక్ష్మిద్వారా చేసిన కబురు అందాయి. ''సాయి ప్రబోధామృతము'' జాగ్రత్తగా చదివితే యోచనను ఎలా పటిష్టంగా చేసుకోవాలో తెలుస్తుంది. ఇది జగత్తు అన్న భావం

పోయి క్రమంగా అన్నిరూపాల్లో ఉన్న ఒక్క సత్యంమీద మనస్సు నిలుస్తుంటే చాలు. ఇది క్రమంగానే కుదురుతుంది. ఓరిమి, నిష్ఠ ఈ యత్నములో వహించుట దక్షిణ. ప్రాకృతికమైన అవసరాలను గూర్చి మీరుగా నిగ్రహించ వద్దు. మనస్సు పారాయణలోనో, భావపూర్వకమైన నామజపం, పూజ, నామ లేఖనాలలోనూ, కర్తవ్య నిర్వహణలోను తెరిపి లేకుండా నిమగ్నమై, మిగిలిన సమయాన్ని సద్గ్రంధ పఠన, వాటిలోని భావాన్ని మననం చేస్తూ వాటిలో చెప్పిన రీతిన ప్రపంచాన్ని మనం దర్శించే పద్ధతి మార్చేలా యత్నించడం - ఇదీ కర్తవ్యం.

ఆసనాలు, లీలాస్మరణతోపాటు సాయిరూపాన్ని దర్శిస్తూ వారి సన్నిధిని భావన చేస్తుంటే చాలు. అన్నీ అవే సమకూరుతాయి. మన యత్నం సడలింపు చేయకూడదు. మనలో పరిణతి రాలేదని అతిగా ఆరాటపడటంకూడ ధ్యానంలో అంతరాయమే. పరిణతి కోసం తపన, కృషియొక్క తీవ్రత, సమర్థతలో మాత్రమే ప్రకటమవ్వాలి. ''నీవేది చేసినా క్షుణ్ణంగా చేయి''. శ్రీ వెంకయ్యస్వామిగాని, మరెవ్వరి సన్నిధిగాని మనం పొందలేకపోయామని వాపోవద్దు. సాయి అది అప్పుడు మనకవసరమని తెలిస్తే తప్పక ప్రసాదిస్తారు. ఆ నమ్మిక చాలు. కలిగిన స్థితికి కృతజ్ఞతాభావంతో మిగిలిన సమయాలను నింపుకోవాలి. అసలైన స్థితి మన నిజతత్వం. కాని దాన్ని విస్మరింపజేసేవి మన భావాలలోని అపరిపక్వత. యోచనద్వారా భావాలు మారుతాయి. కుటుంబమున్నది గనుక ఉద్యోగానికి అంటిపెట్టుకోవడం లోపంకాదు. నిరంతరం సాధనలో ఉండగల్గడమెంతో యత్నంతోగాని కుదరదు. అంతవరకు ఉద్యోగం లేకుండా వుంటే మనస్సులో వ్యర్థమైన యోచనలూ, చింతలూ ఎక్కువై ఈ కొద్దిసాధనకూడా కష్టమవుతుంది. అందుకే సాయి అదే పని చేస్తున్నారు. ఎక్కువసేపు సాధన చేయగలస్థితి కల్గేదాకా అది అవసరం. అది కల్గినకొద్దీ పరిస్థితులను ఆ సాధనే మార్చుకొంటూ అవకాశాన్ని పెంచుతుంది. అది సాయి అదృశ్య అభయహస్తం.

ఆశీస్సులతో

భరద్వాజ

8-4-83న పూజ్య మాష్టరుగారు నాకు వ్రాసిన లెటరు

చిరంజీవి సుబ్బరామయ్యకు

ఆశీస్సులు. సాయికరుణతో ప్రగతి చెందుతున్న మీ పవిత్రకృషికి సంతోషం. సాయికి కృతజ్ఞత. ఎమ్.ఒ.చేరినది. పి.సి.కూడా చేరినది.

షిరిడీలోలాగే విగ్రహముండాలంటే బొంబాయిలోని తాలిం అనే శిల్పి చేయాలి. అతడికి వ్రాసి తెలుసుకోవాలి. **Barbed Wire fencing** వేసి లోపల బాబాకు వేదిక ఆనించే గోడ (గూడుతో) కట్టేసి దాని ఉత్తర దక్షిణ గోడకు రెండు అడుగులు లోపలికి **Asbestos sheets** వేసి తర్వాత యథాస్థానంలో గోడలు లేపాక షెడ్ తీసివేయవచ్చునేమో చూడండి. అప్పుడు ప్రతిష్ఠించిన సాయిని కదలించనక్కరలేదు. చి॥ రమణయ్య ద్వారా మీరు ఆలోచించి ఒక సూచన చేయమనండి. అంత చిన్న (కలిచేడు) గ్రామానికి ఆ ప్రాంతంలో సాయిప్రచారం జరుగకముందే అంత ఖర్చుతో మందిరము, విగ్రహము పెట్టడము, దానికి పూజాది నిత్యవిధులకు నిధులకొరకు ఇబ్బంది పడడంకంటె తాత్కాలికంగా ఒక సత్సంగహాలు శాస్త్రీయ పూజ విధిగా చేయనవసరంలేని రీతిన కట్టుకొని ఈవిధులను ఒకరిద్దరు శాశ్వత ప్రచారకులు మరియు పూజారులుగా నియమించి జీతమిచ్చేందుకే నిధులు ఉపయోగించి ప్రచార కార్యక్రమానికి రమణయ్యకు నేనిచ్చిన లిస్ట్‌లోని వసతులు కల్పిస్తే ఎక్కువ వినియోగముంటుంది. క్రిస్టియన్ మిషనరీస్ ఇలా చేయడం వలననే ఎక్కువ విస్తారంగా ప్రజలను తమ సిద్ధాంతంలోకి లాక్కోగల్గుతున్నారు. వనరులు గల సత్సంగ హాలు, ఆశ్రమము మరియు ప్రచార కేంద్రము, హోమియో సేవాకేంద్రము మరియు పాఠశాల అయితే దశాబ్దంలో ప్రాంతాన్ని మార్చవచ్చు. అది కమీషనర్‌గారితో మాట్లాడండి. అవసరమనుకుంటే 17నుండి 20 మధ్యలో నేను వచ్చి మాట్లాడాలన్నా మాట్లాడుతాను. అందరికీ ఆశీస్సులు.

ఇట్లు

భరద్వాజ

సుబ్బమాంబగారి లెటర్

21-5-83న పూజ్య మాష్టరుగారు శ్రీమతి టి.వి.సుబ్బమాంబ గారికి వ్రాసిన లేఖ

అమ్మా! నమస్కారములు. మీరు ఆత్రుతతో వ్రాసిన లేఖ చేరినది. చి॥ప్రసాదుకు ఇప్పుడే తగు జాబు వ్రాసాను. శ్రీ సాయికి కూడా చెప్పాను. ఆయన దయవలన చిరంజీవి క్షేమముగా ఉండగలడని ఆశిస్తాను.

మీకు నేను గట్టిగా చెప్పేదిదే. మీ కుటుంబ సమస్యలన్నింటినీ బాబాకు నివేదించి నిశ్చలంగా బాబాను స్మరిస్తూ ఎటునుండీ ఏ అవకాశమొస్తే దానిని బాబా పిలుపుగా స్వీకరించండి. మీకు తోచిన యత్నం మీరు చేస్తుండండి. తనను నమ్మినవారికి అన్నవస్త్రాలు లోటుండదని సాయి ప్రతిజ్ఞ. ఎంత కలవారైనా అనుభవించేది, కోరేది వీటినే. ఇక తక్కిన బాధ్యతలు కూడా అంటే బిడ్డలవి ఆయనే చూడగలరు. కాని మీ యత్నం కావాలి. ఫలితం బాగున్నా పొంగక, బాగుండకుంటే కృంగక, చేయడం ధర్మం గనుక దానిని బాబా ఆజ్ఞగా భావించి యత్నించడమే. యత్నంతోటే అవులాయని కాదు. యత్నించవలసిన మన ఖర్మను నివారించుకొనుటకే. యత్నఫలితాలు వారి వారి బిడ్డల ప్రారబ్ధాలమీద కూడా ఆధారపడుతాయని గుర్తించాలి. అనుకోకుండా మీ గర్భాన పుట్టినంత మాత్రాన సృష్టి అంతటికీ ఏ ధర్మాలున్నాయో అవి వారికీ ఉంటాయికదా? అది మరచి అతివ్యామోహంలో వారి ప్రారబ్ధం ఎలా ఉన్నా మన కోరిక నెరవేరాలంటే ఎలా? అది రామ, కృష్ణులకే చెల్లదు. కనుక ఏ వత్తిడైనా జగత్తులో ఇతరులకొస్తే ఎలాగో, మనవారికొచ్చినా అలానేనని మీరు గుర్తించుకొనే సాయిని సేవించుకోవాలి. వారి బాధలు పూర్తిగా నివారణ కావాలంటే వారు బాబాను అంతగా ధ్యానించాలి గదా? వారి బదులు మనం చేసేది కొంతవరకే గనుక ఆశ, ధైర్యాధైర్యాలు వద్దు. ఏమీ యోచించకుండా ఏది ఎవరికి జరుగుతున్నా అది సృష్టిలో ఎవరికో వారి ప్రారబ్ధానుసారం జరుగుతుందని తలచి మన సాధనను కొనసాగించాలి. లేకుంటే దైవంమీదకంటే వీరిమీదే ప్రీతైతే ఎలాగ? వారూ సాధనచేసి దైవ స్వరూపులయ్యేదాకా వారి బాధలు పూర్తిగా ఎలా నివారణ కాగలవు? మన బిడ్డ వచ్చింది గనుక పంట రేపే రావాలంటే రాదుగదా? మనకు ఈ లంపటంలో సాధన కుంటుపడితే జనులు

తప్పవు. జన్మలున్నంతవరకు ఈ మమకారాలుంటాయి. ఇంకెప్పుడు మనం విముక్తికి సంపూర్ణంగా యత్నం చేసేది? అందుకే రామకృష్ణ పరమహంస అంటారు – నా సమస్యలన్నీ తీరాక నేను హృదయపూర్వకంగా సాధన చేస్తాననడం సముద్రములో అలలు ఆగాక స్నానం చేస్తాను అన్నట్లుంటుంది అని. అది మాయ ఆడే ఆట. సృష్టిలో సర్వజీవులూ సమానమేననీ, వాటి కర్మ సాధనలే వాటినుద్ధరించాలనీ గుర్తించి ధర్మాన్ని నిర్లిప్తంగా చేస్తుండని ఆయన దయను పొందేదెలా? నిజానికి భగవంతుడొక్కడే మనవాడు. ఆత్మగా సదా మనలో ఉంటాడు. తక్కిన వారంతా అప్పులు రాబట్టుకోవటానికి జన్మ జన్మకీ క్రొత్తవారొచ్చి పోతుంటారు. ఇది దృఢంగా గుర్తిస్తే గాని సాధన చేయలేము. ఈ వ్యామోహాలు వీడకుంటే బాబా - బాబా ఎలా అయ్యేవాడు? మన సంగతీ అంతే. ఎవరి సంగతి వాళ్ళది. ఈ విషయాలు సదా జ్ఞప్తి యందుంచుకోండి. బాబా దయ చూపగలడు. సబూరి, నిష్ట కావాలి గదా?

ఇట్లు
భరద్వాజ

సమర్థ సద్గురు సాయినాథాయ నమః
ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజ గురవే నమః

శ్రీ మాస్టరుగారు నాకిచ్చిన దివ్యనిధి

మనకుండే లౌకిక సిరిసంపదలన్నీ మన కర్మాధీనమై నశించినా నశించవచ్చు. మనం కుచేలునకంటే పేదరికాన్ని అనుభవించినా అనుభవించవచ్చు. కాని సిద్ధపురుషులు మనకిచ్చిన ఆశీస్సులు అనేవి శాశ్వతమైన పెన్నిధి. వారి సంపర్కమువలన ఎట్టి సాధనలూ చేయనవసరము లేకుండా మన సంస్కారాలన్నీ మారి మనము మనలోని ఆత్మను ఆవరించియున్న మాలిన్యాన్ని నిర్మూలించుకోగల్గడం తథ్యం. లౌకికుల దృష్టిలో మనం తేలికగా కనిపించినా, శరీరత్యాగానికి ముందు మనం అనుభవించే మానసికశాంతి, ఆత్మానందము ఎవరికి వారే అనుభవించాలి గాని వ్రాయసాధ్యముగాదు. సిద్ధ పురుషుల దర్శన ఆశీస్సులవలన మన సంస్కారాలు మారుతున్నాయి గనుక మరుజన్మలో కూడా మన ఆత్మ వికాసం కుంటుబడే ప్రసక్తే ఉండదు. అయితే శ్రీ వెంకయ్య స్వామి వారు చెప్పినట్లు ''అందరికీ పంట పండించాను. దొంగలుపడి దోచుకోకుండా చూచుకోండయ్యా''. ఆ పంటను సంరక్షించుకునే బాధ్యత మాత్రం మనమీద ఉంది. అట్టి మన బాధ్యత గూడ మనం వారి కృపతోనే సక్రమంగా నెరవేర్చుకోగలము. అట్టి సంపూర్ణ శరణాగతి మనకనుగ్రహించమని శ్రీ మాస్టారురూపంలో వచ్చిన ఆ శ్రీ మహావిష్ణు మూర్తిని ప్రార్థిద్దాము.

ఇంతటి అత్యుత్తమ పెన్నిధి నాకనుగ్రహించిన శ్రీ మాస్టరుగారికి రిక్తహస్తములతో ప్రణామములు మాత్రమే సమర్పించగలుగుచున్నాను.

మాస్టరుగారు నాకిచ్చిన నిధి

''శ్రీ సాయి పిలిస్తే పలుకుతారు - పిలిచి చూడు నీకు ఆ సత్యం అనుభవమైతే నీవు గట్టిగా విద్యార్థులకు ఛాలెంజింగ్‌గా చెప్పగలవు'' అని మాస్టరుగారు చెప్పి ఈ క్రింది సన్నివేశాలలో శ్రీ సాయిని పిలవడం వారు పలకడం జరిగింది. భగవంతుడు పిలచిన వెంటనే పలుకుతాడు అనే సత్యం

మాటలుగా మాత్రమేగాక కార్యరూపంగా నాకు మాస్టరుగారు ఇచ్చిన అపురూపనిధి. ఈ ద్విపాద పశువునకు అంతకంటే గొప్ప తరగని నిధి ఏముంది?

1. మా తల్లిగారికి నిముషాలమీద మోకాలు వాచి పెడబొబ్బలు పెడుతున్నది. కనీసం తాకనివ్వడం లేదు. కలిచేడు ఆస్పత్రికి మంచంలో తీసుకుపోతే ఎక్స్‌రే తీసి వెంటనే నెల్లూరు తీసుకు పొమ్మన్నారు. నెల్లూరంటే వేలసంఖ్యలో రూపాయలు ఉండాలి. ఆ ఆపద సమయంలో సాయినాథుని వేడుకొని రాత్రి పది గంటలకు ఆమెను నడిపించమని అందుకుగాను ముందుగానే ఒక గంట నామ జపం చేస్తానని మొక్కుకుని నామం చేశాను. ఆశ్చర్యం! రాత్రి ఎనిమిది గంటలకే నడచి ఇంట్లోకి వచ్చేసింది. తర్వాత గూడ ఏమందూ వాడలేదు. నాలుగురోజులలో వాపు, నొప్పి పూర్తిగా తగ్గిపోయింది.

2. వేసవి సెలవులు వృధా పుచ్చకుండా ఎవరైనా మహనీయుల సన్నిధిలో గడపదలచాను. ఎవరి దగ్గర ఉండాలో తేల్చుకోలేక నా తల వేడెక్కి బి.పి. వచ్చేటంత తీవ్రంగా ఆలోచించి బాధపడ్డాను. చివరకు మానసిక బాధ తట్టుకోలేక శ్రీసాయినాథునే శరణువేడాను : ''బాబా! సాయిలీలామృతం మాస్టరుగారు వ్రాసిన మొదటి ముద్రణ గ్రంథం తెరుస్తాను. తెరిచిన చోట ఎడమవైపు పేజీలో మొదటి లైనులో ఏ గ్రామం పేరుంటే ఆ గ్రామంలో ఉంటాను. ఏ గ్రామం పేరూ లేకుంటే ఎక్కడికీ పోనక్కరలేదని ఇక్కడనే ఉంటాను'' అని గ్రంథం తెరువగానే 96వ పేజీ తెరుచుకున్నది. మొదటి లైనులో - ''నేను ప్రథమంగా షిరిడీ దర్శించాను'' అని ఉంది. ఆనందము, ఆశ్చర్యము ముప్పిరిగొని ఈలోకమే మరచి పోయాను. కానీ షిరిడీకి పోతున్నానంటే ఇంటిల్లిపాది ఆరుటిక్కెట్లకు బయలుదేరుతామని గోలపెడుతారు. అందరినీ తీసుకుపోయే ఆర్థికస్తోమత లేదు. ఇలాంటి వాటికి అప్పు చేయవద్దని బాబాగారి ఆజ్ఞగదా! ఈ విషయం రహస్యంగా ఉంచి విద్యానగర్ వెళ్ళి కూర్చున్నాను. మాస్టరుగారికి కూడా చెప్పలేదు. ఎవరైనా షిరిడీపోతుంటే మాస్టరుగారే నన్ను కూడా పంపుతారని ఆశ.

అంతకుముందు నాలుగునెలలనాడు లీవ్‌ట్రావెల్ కన్సెషన్ - (LTC) ఇమ్మని మా డిపార్ట్‌మెంటు వారినడిగితే డబ్బులేదని, అడ్వాన్సు ఇచ్చే వసతి లేదనీ, వెళ్ళి వచ్చాక బిల్లులు పెడితే మొత్తం పైకం ఇస్తామనీ చెప్పి నాకు వ్రాసి, ఫైల్ తీసేశారు.

శ్రీ సాయినాథుని అదృశ్యహస్తం పనిచేసి అందరు ఉద్యోగులూ L.T.C. కొరకు వత్తిడి తేవడము, కమీషనరు ఇస్తానని అంగీకరించిన అరగంట లోగా నలభై అప్లికేషన్లు, నాలుగు లక్షల రూపాయలకు సరిపడా రావడం - ఆ అప్లికేషన్లలో నేను సీనియర్‌ని గనుక నాకు పన్నెండువందల రూపాయలు శాంక్షన్ చేసి విద్యానగర్‌కు టెలిగ్రాం ఇచ్చారు. ఆవిధంగా శ్రీ సాయి పిలిచిన వెంటనే నా సమస్యకు సమాధానమే గాక ప్రయాణపు ఖర్చులు గూడ ఇచ్చి ప్రథమంగా నాచేత షిరిడీ దర్శింపజేశారు.

3. మా మరదలు పసరికలు వచ్చి చావుబ్రతుకుల్లో వుంది. ఆమె భర్త ఆమెకు మద్రాసులో వైద్యం చేయించాలంటాడు. ఆమె తండ్రి నెల్లూరులో నాటువైద్యం చేయించాలంటాడు. వాళ్ళిద్దరూ వగదెంచు కోలేక నన్ను పట్టుకున్నారు. ఎందుకోగాని నాకు మాత్రం ఏ సలహా చెప్పినా రెండవపార్టీ నన్ను నిందిస్తుందని - ఆమె చనిపోయేటట్లుందని తోస్తూ ఏమీ చెప్పలేక మానసిక బాధ అనుభవించలేక సతమతమై పోతున్నాను. ఆమె భర్తగారు, తండ్రిగారు నన్ను తినేస్తున్నారు. ఇక నేను భరించలేక ''సాయీ, నన్నీ మానసిక బాధనుండి తప్పించు. సాయి లీలామృతం పుస్తకం తెరవగానే ఎడమప్రక్క మొదటిలైనులో నీ సలహా కావాలి'' అని చెప్పుకొని మాస్టరుగారి రెండవ ముద్రణ సాయిలీలా మృతం తెరువగానే 130వ పేజీ తెరుచుకుంది. మొదటి వాక్యం - ''ఏ చికిత్సా అవసరం లేదు'' అని ఉంది. ఇంత పెద్ద గ్రంథంలో మొదటిలైనులోనే నా ప్రశ్నకు సమాధానం దొరకడం ఎంత చిత్రాతిచిత్రమో అనుభవించిన నాకు మాత్రమే తెలుస్తుంది.

4. కలిచేడు సాయిమందిర కమిటీ తయారవాలని అందరూ నన్ను సెక్రటరీగా ఉండమని బలవంతం చేస్తున్నారు. నాకు ఇష్టంలేక వారి సందేశం ఇమ్మని ''బాబా! నేను ఈ సత్సంగంలోని వ్యక్తులతో పడలేను.

మీరు ఆజ్ఞాపిస్తే ఉంటాను. మాస్టరుగారి సాయిలీలామృతం మూడవ ముద్రణ గ్రంథం తెరువగా వచ్చే ఎడమ, కుడి పేజీలలో ఎక్కడైనా 'సాయిమందిరం - చేపట్టడం' అనే రెండు మాటలు ఉండాలని తెరువగానే 242వ పేజీ తెరుచుకుంది. అక్కడ - బాబా నివసించిన శిథిల మసీదుకు మరామ్మత్తు జరుగుతున్నది. అందరూ శ్రమదానం చేశారు'' అని ఉంది. నాకు కమిటీతో పనిలేదు. శ్రమదానమే బాబా చేయమని ఆజ్ఞ ఇచ్చారని చెప్పినా కమిటీవారు వినలేదు. సభ్యులను ఎన్నుకొనే ప్రథమ సమావేశంలో ఒక వ్యక్తి రాకుంటే వారిని తీసుకురమ్మని నన్ను పంపారు. మేము వచ్చేలోగా ప్రెసిడెంట్, సెక్రటరీ, ట్రెజరర్ ఎన్నుకోబడి పేర్లు కూడా వ్రాసేసారు. నన్ను చూస్తూనే! 'అరే! సుబ్బరామయ్యగారిని మరచేపోయాము. ఎన్నుకున్న సెక్రటరీ గారికి మరొక పోర్ట్‌ఫోలియో ఇచ్చి సుబ్బరామయ్యగారిని సెక్రటరీగా ఉంచాలని మొదట వ్రాసినవారి పేరు కొట్టేసి నా పేరు వ్రాయ'మన్నారు. వెంటనే ఒక పెద్దమనిషి 'శుభమా అంటూ వ్రాయడం, కొట్టి వేయడం బాగులేదు. పని సుబ్బరామయ్యగారే చేస్తారు. ప్రస్తుతం పేపరులో వ్రాసినది కొట్టవేయవద్ద'ని నన్ను సామాన్య సభ్యుడుగా వ్రాసుకున్నారు. ఆవిధంగా బాబాగారిచ్చిన సలహాను వారే నాచేత ఆచరింపజేస్తున్నారు.

ఎవ్వరూ నమ్మశక్యముగాని సలహా : నేను మాస్టారి ఆదేశానుసారం నిత్యం ఇంట్లో 5½ నుండి 7 గంటల వరకు సత్సంగం, రాత్రి 8 గంటల నుండి ఆ గ్రామములోని రామాలయంలో సత్సంగం, మధ్యాహ్నం 1 గం-2 గంట మధ్య స్కూలులో సత్సంగం, ఉదయం 6 గం. నుండి 9 గం. వరక ఇంట్లో పూజ, పారాయణ ధ్యానం చేసుకునే రోజులవి. ఒక్కక్షణం తీరికలేదు నా సహ ఉపాధ్యాయులు, హెడ్మాస్టరు అకౌంట్ పరీక్షకు రమ్మని, ఏవీ చదువనక్కరలేదని, నిత్యం ఒక అరగంట వారితో ఉంటే వారు చెప్పుకు విషయాలు విని పరీక్ష వ్రాయవచ్చుని నే చెప్పినా వినకుండా నా పరీక్షఫీజు వా కట్టేవారు. వారు బాగా తయారై పరీక్షకు వచ్చారు. నేను పై బాబ కార్యక్రమాలు మానలేక ఒక్కరోజుకూడా వారి చర్చలు వినలేదు. నేనుగూ పరీక్షకు వెళ్ళాను. అందరమూ ఫెయిలయ్యాము.

రెండవసారి మరలా అట్లాగే నా ఫీజుకూడా వారే కట్టారు. చర్చలలో వినడమే కాదు, పరీక్షకు కూడా రానని ఖండితంగా చెప్పాను. పరీక్షకు వచ్చి తీరాలని వాకిటముందు కదలకుండా కూర్చున్నారు. ఇక తప్పుకోలేక సాయి బాబానడిగి పరీక్షకు పొమ్మంటే వస్తానన్నాను. నేను తప్పించుకొనే మార్గం చెపుతున్నానని వాళ్ళు నవ్వుకుంటూ వెళ్ళారు. నేను బాబాను ఆశ్రయించాను. ''బాబా! నేను బస్సువారికి, లాడ్జింగ్‌వారికి ఇతరులకు ఎంతెంత బాకీ ఉంటే అంతా చెల్లించి వస్తాను. కానీ సత్సంగాలు, నీ సేవ మాని పరీక్షకు ఇప్పుడు చదువలేను. మీరు పరీక్షకు పొమ్మని చెప్పేందుకు నిదర్శనగా సాయిలీలామృతం తెరువగానే షేవాడే అనుభవంగాని, దాసగణు పోలీస్ ఇన్‌స్పెక్టర్ పరీక్ష పాసయిన సన్నివేశంగాని రావాలి. వాటిలో ఏ ఒక్కటీ రాకుంటే నేను పరీక్షకు పోను అని చెప్పుకొని సాయిలీలామృతం తెరిచాను. నమ్మశక్యముగాని విధంగా దాసగణు పరీక్ష పాసయినట్లు వచ్చింది. పరీక్షకు పోయాను. చిత్రం! పరీక్ష పాసయ్యాను. ఒక్కరోజు వారి సేవమాని నేను చదువలేదు. ఎందుకు పాస్ చేయించారో వారికే ఎరుక. ఇవేకాకుండా మానసిక గ్లాని కల్గిన ప్రతి సమస్యకు బాబాను ఆశ్రయించడం, చక్కని సందేశం లభించడం, ఆ సందేశం సత్యమై నిరూపించడం. నేనెన్ని సాధనలు చేసినా, ఎందరు నకిలీ గురువుల నాశ్రయించినా ఇలాంటి తరగని, చెరగని, పెన్నిధి, నిధులకే పెన్నిధియైన సాయిసన్నిధి నాకు ప్రసాదించిన పూజ్యపాదులవారికి ఏమిచ్చి ఋణం తీర్చగలను!

గ్రంథ విస్తారభీతిచే కుదించి వ్రాశాను. క్షమించ మనవి. శ్రీ మాస్టారి సహచర్యము, సలహాలు లేకుంటే నేనొక ద్విపాద మృగాన్నై సంచరించి, ఇంకెన్నో జన్మలకు సరిపడే పాపకర్మఫలం సిద్ధం చేసికొని యుండేవాణ్ణి.

అనంత కరుణామూర్తయే నమః

శ్రీ నారాయణ మహరాజ్‌గారు

నేను దర్శించిన మహాత్ములలో మొదటివారు శ్రీ నారాయణ మహరాజ్‌గారు. వీరు వాకాడు గ్రామంలో యజ్ఞం చేయిస్తుంటే దర్శించాను. అచ్చట శ్రీ నారాయణ మహరాజ్‌గారికంటే ముందు పూజ్యపాదులు

శ్రీ మాస్టరుగారు దర్శనమిచ్చారు. వెంటనే వారు మమ్ముల గురించి, మా గ్రామస్తుల గురించి కుశలప్రశ్నలు వేస్తున్నారు. ''సార్, నేనెవరో మీకు గుర్తున్నానా సార్'' అన్నాను. ''భలేవారే, మీరు కలిచేడు టీచర్ గదండీ'' అన్నారు. వెంటనే నేను నిరుత్తరుడయ్యాను. కారణం అంతకు మూడురోజుల క్రితమే నేను మొదటిసారి మాస్టరుగారితో కొన్నిగంటలసేపు మాత్రమే గడిపాను. నేనింకా వారికి గుర్తుంటానని ఊహించలేదు. కాలేజీకి వెళ్ళాలని మాస్టరుగారు యజ్ఞం దగ్గరనుండి వెళ్ళిపోయారు. మేమెంతోసేపు శ్రీ నారాయణ మహరాజ్‌గారి సన్నిధిలో వారిప్రక్కనే కూర్చునే భాగ్యం కలిగింది.

మరుపురాని సన్నివేశం : ఆ రాత్రికి మేమక్కడే ఉన్నాము. అన్నివేల జనంలో ఒక వయోవృద్ధులు తలనెరసి వెంట్రుకలు మెడ తాకుతున్నాయి. తెల్ల మాటీ బనీను వేసుకొని, తెల్లపంచ కట్టుకొనియున్నవారు నన్ను పలకరించి, ''నీవు పెసల వాళ్ళ అబ్బాయివికదా?'' అన్నారు. నేను అవును అని చెప్పి ఆ జనసందోహంలో ప్రక్కకు తిరిగి వారెవరని అడిగేలోగా వారదృశ్యమైనారు. ఆ ప్రాంతమంతా వెతికి మానుకున్నాను. ఆవిధంగా మాస్టరుగారే నన్ను పలుకరించారని, అదే వారి ఆశీర్వాదమని నమ్ముచున్నాను.

జిల్లేళ్ళమూడి అమ్మగారు

నేను, శ్రీమతి టి.వి.సుబ్బమాంబగారు చివటం అమ్మగారి దర్శనార్థం వెళుతూ మాస్టరుగారి ఆశీస్సులు తీసుకొని బయలుదేరాము. రైలు ప్రయాణంలో నామస్మరణే మా ధ్యేయం. ముందు బాపట్లలోదిగి జిల్లేళ్ళ మూడి వెళ్ళాము. మధ్యాహ్న భోజనవేళ భోజనం చేసి అమ్మ దర్శనానికి వెళ్ళేసరికి పెద్ద క్యూ వుంది. ఆ క్యూలో నిలుచుంటే ఇక మాకు ఆనాటికి తణుకు రైలు అందదు. అట్లని అంతదూరం వచ్చి అమ్మను దర్శించకుండా పోలేము. అమ్మగారి రూము ద్వారం దగ్గర నిలుచుని మూడు నాలుగుసార్లు క్యూలోని వారిచే చీవాట్లు తిన్నాము. కానీ మాకు తెలియకుండానే మేము తిరిగి అక్కడికే వస్తున్నాము. కానీ లోనికి ప్రవేశం లేదు. ఒక అరగంట తర్వాత అమ్మగారి పెద్దకుమారుడు రూములోకి పోతూ ''రండి పోదాం'' అంటూ నన్ను చెయ్యి పట్టుకొని లోపలికి తీసుకుపోయారు. నావెంట సుబ్బమాంబగారూ వచ్చారు. నేను లోనికిపోతూనే అమ్మగారి పాదాలపై

శిరముంచి నమస్కరించాను. ప్రక్కనున్నవారు అమ్మను తాకరాదని వారిస్తున్నా నాకు వినపడడం లేదు. అమ్మ నా తల నిమిరి ఆశీర్వదించారు కానీ తాకినందుకు నన్నేమీ అనలేదు. భోంచేశారా అని అడిగారు. భోంచేశామని చెప్పి రూము బయటకొచ్చేశాము. బాపట్లకు వెళ్ళే వ్యాన్ అప్పుడే వెళ్ళి పోయిందట. ఇక బస్సుకొరకు మూడుమైళ్ళు నడవాలి. సరే నడచి వస్తున్నాము. ఊరి వెలుపల వ్యాన్ ఆగివుంది. ఎంతో ఆత్రుతతో వెళ్ళి అడిగాము. అందులోని వారు వీలుకాదంటే కాదన్నారు. వ్యాన్ డ్రైవర్ ఇదంతా చూస్తూనే వున్నాడు. వాళ్ళను ఎక్కించుకోకుంటే వ్యాన్ కదలదన్నాడు. ఇక చేసేదిలేక సర్దుకొని ఎక్కించుకున్నారు. బాపట్ల రైల్వేగేటు వేసినందున వ్యాన్ ఆగింది. అప్పటికే తణుకు రైలు అరగంట లేటు. టౌనులో మూడు కిలోమీటర్లు పోతేగాని వ్యాన్ రైల్వేస్టేషన్ చేరదు.

ఈ ప్రయాణానికి మరొక అరగంట ఆలస్యము. ఇక రైలు అందే ప్రసక్తే లేదు. నాకు తెలియకుండానే వ్యాన్ దిగి అక్కడున్న బంకు అతనిని అడిగాను. అదే రైల్వేస్టేషనని, అడ్డతోవన పోవచ్చుని అయితే మూడు ప్లాట్‌ఫారాలు దాటాలని చెప్పాడు. వెంటనే సుబ్బమాంబగారికి చెప్పి తిన్నగా వెళ్ళాము. నేను పరుగున వెళ్ళి టిక్కెట్లు తెచ్చి, కదిలే రైలులో ఎక్కి కూర్చున్నాము.

1. అమ్మగారి దర్శనం దగ్గర అమ్మగారి కుమారునకు మేము ఎవరుగా కనబడ్డామో ఏమో నన్ను చేయిపట్టుకొని లోపలకు తీసుకు వెళ్ళారు.
2. వ్యాన్‌లో మమ్ములను ఎక్కించుకుంటేనే వ్యాన్ కదులుతుందని డ్రైవర్ చెప్పడం.
3. రైల్వేగేటుదగ్గర నేను సకాలంలో వ్యాన్‌దిగి అడ్డత్రోవన పోవడం - ఇదంతా మాస్టరుగారు మమ్ములను కూడావుండి తీసుకు పోవడంగాక మరేమై ఉంటుంది? అట్టివారి దివ్యమైన శక్తి గుర్తించలేని మా గ్రుడ్డికళ్ళకు ఎన్నిచేసినా ఏమి ప్రయోజనం?

శ్రీ రంగన్నబాబుగారు

శ్రీ రంగన్నబాబుగారు - (గుంటూరు) గారిని విద్యానగర్‌లో దర్శించాను. కాని ఏ ప్రత్యేకతలేదు. కొన్నాళ్ళ తర్వాత శ్రీ ముమ్మిడివరం

బాలయోగిగారి దర్శనార్థంపోతూ శ్రీ మాస్టరుగారి ఆశీస్సు అడిగాను. మార్గమధ్యంలో గుంటూరులో శ్రీ రంగన్నబాబుగారిని దర్శించమని, వారు ఉదయం 6 గంటలకు ఫలానా సెంటర్‌గుండా పోతారని చెప్పారు. నేను, నా మిత్రుడు శ్రీ టి.వి.శేషగిరిరావుగారు ఆ సెంటర్‌లో వేచియున్నాము. చాలా ఖచ్చితంగా వారా సెంటర్ దగ్గరకు వచ్చారు. వెంటనే నేను వారికి పాదాభివందనం చేశాను. ''ఏందయ్యో, నీవు ఎవరనుకొని నమస్కారం చేస్తున్నావో ఏంటో! నేను కాదయ్యా'' అన్నారు. ''మీరు శ్రీ రంగన్నబాబు గారు కదండీ. మిమ్ములను విద్యానగర్‌లో చూచాను. భరద్వాజ మాస్టర్‌గారు మమ్ములను మీదగ్గరకు పంపారు'' అని చెప్పగానే, వారెంతో సంతోషంగా ''ఆ స్వామి బాగున్నారా'' అని అడుగుతూ మమ్ములను వారి రూముకు తీసుకువెళ్ళారు.

నాతో వచ్చిన శ్రీ శేషగిరిరావుగారిని రూములో ఉంచి నన్ను తీసుకొని స్నానానికి వెళ్ళారు. రెండు బక్కెట్లనిండా నీరు చేదిపోసి నన్ను స్నానం చేయమన్నారు. ''ఇదేంటి బాబుగారు, మేము మీకు చేదిపోయాలి గాని మీచేత మేము చేదించేదెలాగండీ'' అని నేను స్నానం చేయలేదు. ''మీరు నాకు చేది పోస్తే రాములవారు వప్పుకోరయ్యా - నేనే మీకు చేది పోయాలట. అది అంతే. కానీయ్, కానియ్''మని తొందరచేశారు. వారిచేత అంతకంటే ఎక్కువగా చెప్పించుకోరాదని నేను స్నానం చేస్తున్నాను. ''నేను బాగా ఉండే రోజుల్లో నూటయాభై, రెండువందల బిందెలనీళ్ళు చేది ఈ పెద్దతొట్లకు పోసుకొని ఆ నీరంతా నా స్నానానికి వాడేవాణ్ణి. ఇప్పుడు పదిబిందెల నీళ్ళతో సరిపెట్టుకుంటాను'' అని చెప్పారు. స్నానం అయ్యాక రూముకొచ్చాము. వారు తిరవణి, త్రిచూర్ణము కలిపి నుదుట నామాలు దిద్దుకోబోతూ ''అయ్యా, నీకు కూడా బొట్టు పెట్టేదా?'' అని అడిగారు. ''పెట్టండి బాబు గారు'' అంటూ వారి దగ్గరకు వెళ్ళి నిలుచున్నాను. వారికంటే ముందు నా నుదుట నామాలు దిద్దారు. తర్వాత వారూ ధరించారు. నాతో వచ్చిన శ్రీ శేషగిరిరావుగారిని ఆ రూములోనే ఉండమని క్రింది బ్రాహ్మణులు భోజనానికి పిలిస్తే భోంచేయమని చెప్పి నన్ను తీసుకుని ఊర్లోకి వెళ్ళారు. అదొక మరువరాని మధురానుభవం.

బాబుగారు : అయ్యా, గంటెంత?

నేను : ఎనిమిదిన్నర బాబుగారు.

బాబుగారు : ఈ మార్గంలో ఈపాటికి రైలు రావాలే! రైలు వెళ్ళి పోయిందా ఏమిటబ్బా?

అప్పుడే రైలు కూత వేస్తూ వస్తున్నది.

బాబుగారు : అయ్యా! నాకు గడియారం లేదుగాని గంట మాత్రం ఖచ్చితంగా తెలుస్తుంది. మీ గడియారాలైనా తప్పు పోవచ్చునేమో. నేను ఊరంతా ఇలాగే నడిచి తిరుగు తానయ్యా.

నేను ఊర్లో చాలా దేవాలయాలు తిరుగుతానయ్యా అంటూ ఒక దేవాలయంలో ప్రవేశించారు. అక్కడ ప్రదక్షిణం చేసి నమస్కారం చేసుకొని బయలుదేరాము. ఒక పెద్ద భవనంలో ప్రవేశించారు. ఆ ఇంటివారు చెప్పలేనంత ఆప్యాయంగా వారికెదురేతెంచి నమస్కరించి లోపలకు తీసుకు వెళ్ళారు. బాబుగారు అక్కడున్న సోఫా కం బెడ్‌మీద ఆశీనులయ్యారు. నేను క్రింద నేలపై కూర్చున్నాను. వెంటనే వారు నా జబ్బ పట్టుకొని లేపి, ''భలేవాడివే, వాళ్ళంత ఖర్చుపెట్టి కుర్చీలేసుంటే నీవు క్రింద కూర్చుంటే ఎట్లా?'' అని నన్ను సోఫాలో కూర్చోబెట్టారు. వారితో సమాన సీటులో కూర్చోవాలంటే నాకు చాలా బాధ అయింది. సోఫా అంచున కూర్చున్నాను. సరిగ్గా కూర్చోమని నన్ను వెనక్కు నెట్టారు. ఇక తప్పదని కూర్చున్నాను. నీవు ఇక్కడే ఉండు. నేనిప్పుడే వస్తానంటూ వారు ఇంట్లోకి వెళ్ళారు. వెంటనే ఒకామె ప్లేటునిండా ఇడ్లీలు, చట్నీ, కారం తెచ్చి నా ముందుంచి తినమంటు న్నది. ఇవన్నీ ఎందుకమ్మా వద్దన్నాను. బాబుగారు తిరిగి వెనక్కొచ్చి, ''ఏం ఫరవాలేదు. రాముని ప్రసాదం. తిను'' అంటూ ఆ ప్లేటు నా ముందుంచి వెళ్ళారు. ప్రసాదంగానే భావించి ప్లేటు ఖాళీ చేశాను. వెంటనే పెద్ద గ్లాసుడు కాఫీ ఇచ్చారు. అవీ త్రాగేశాను. ఈలోగా బాబుగారు వచ్చారు. ''ఇదయ్యా నా కార్యక్రమము. ఒకచోట స్నానం, ఒకచోట టిఫీను, ఒకచోట భోజనం మరొకచోట విశ్రాంతి అంటూ వచ్చేశారు. ఒక అరమైలు నడిచాక, ''అమ్మాయ్'' అంటూ ఒక ఇంట్లో ప్రవేశించారు. అదొక చిత్రమైన

అనుభూతి - తండ్రి వస్తే బిడ్డలు చూపే ఆదరణ, స్నేహితుని ఎడల మరొక స్నేహితుడు చూపే ఆదరణకంటే ఎన్నోవేలరెట్లు ఎక్కువ ఆదరణ, ఆప్యాయత, అభిమానమూ ఆమె ముఖంలో కనబడుతున్నాయి. ఆమె మజ్జిగ చేత్తో చిలుకుతుంది గాబోలు. చెయ్యంతా వెన్న మజ్జిగ కారుతున్నది. ''అమ్మాయ్'' అన్న బాబుగారి గొంతు వినగానే పరుగున వచ్చి తలుపు తెరచి, ''రండి బాబుగారు, రండి. రండి'' అంటూ నమస్కరించింది. ఒక చేత్తో కుర్చీ లాగి కూర్చోమంది. ''ఇవన్నీ ఎందుకూ? ఎందుకో పిలిచావటగా'' అంటూ ఆమెతోటి ముందుకు వెళ్ళారు. ''అమ్మాయి పెండ్లి కుదిరింది బాబుగారూ. మీకు చెప్పాలని'' అని ఎంతో సంతోషంగా చెప్పింది. ''శుభం. మంచిది. అయితే నేను వెళ్ళొస్తా'' అన్నారు. ఆమె టిఫిన్ చేసిపొమ్మని అర్థించింది. ''ఇప్పుడే తినివచ్చా, వెళ్ళొస్తాను'' అంటూ నాతోటి నడిచారు. నన్నొకరింటికి తీసుకువెళ్ళారు. ఆయన బాబుగారి భక్తుడు. ఇది నిరంతరము గుర్తుండవలసిన సన్నివేశము.

ఆ భక్తుని దగ్గర బాబుగారు డబ్బు ఉంచి పెడుతారు. బాబుగారు ఇవ్వమన్నవారికి ఇచ్చి లెక్కవ్రాసి పెట్టాలి. వారెప్పుడెంత ఇస్తే అంత జమ వ్రాసి పెట్టాలి. అది వారి సేవ.

ఆ భక్తుని తల్లియైనది మరొకరైనది నేను బాబుగారిని అడిగి తెలుసుకోలేదు. ఆమెకు ప్రపంచంలోలేని పిచ్చి. వివస్త్రయై దిగంబరంగా ఉంది. సుమారు యాభై సం॥ వయసు. పెద్దగా అరుస్తుంటుంది. పెద్ద హాలును గోడగట్టి రెండుసగాలుగా విభజించి తలుపుపెట్టారు. ఆ తలుపునకు రెండు వైపులా గొళ్ళెం పెట్టే ఏర్పాటుంది. బయటనుండి కమ్మి సహాయంతో గొళ్ళెం పెట్టవచ్చు. ఆమె మలమూత్ర విసర్జన, అన్న పానీయాలూ అన్నీ అందులోనే. ఆమె ఒకరూములో ఉన్నప్పుడు మరొకరూము శుభ్రం చేస్తారు. రాత్రింబవళ్ళు ఆమె అలా అరుస్తూ తిరుగుతూంటుంది. సంకల్పమాత్రం చేత జబ్బులు తగ్గించగల బాబుగారు ఆమెనలా ఎందుకు ఉపేక్షించారో మనకెలా తెలుస్తుంది? ఆమె విషయమేమిటని బాబుగారిని అడిగేందుకు నాకు నోరు రాలేదు. మనం అలాంటి దౌర్భాగ్యపు స్థితిలో లేకుండా ఉండేటట్లు భగవంతుడు మనలను సృష్టించాడు. ఆమెను చూచైనా మనం మన కాలాన్ని

సద్వినియోగం చేసుకోవాలని బాబుగారు నాకు ఉపదేశిస్తున్నారని తలంచాను. ఆ మధ్యాహ్నం ఒకరింట్లో భోంచేసి సాయంకాలానికి రూముచేరాము.

ముమ్మిడివరం బాలయోగిగారు

మేము ముమ్మడివరంలో మా సంచులు ఎవరింట్లో వుంచాలన్నా వీలు కాలేదు. చివరకు ఒక హరిజనుని ఇంట్లో వుంచి అక్కడే మేము తెచ్చుకున్న ఫలహారం తిని దర్శనానికి వచ్చాము. సంచులు పెట్టేందుకు మేము పడ్డ బాధలే జీవితాంతం మాస్టరుగారు నాకు చెప్పక చెప్పిన బోధ అయింది. ఆ సన్నివేశం గొలగమూడిలోని నా ప్రవర్తననంతా మలచిందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. అంటే మా ఇంట్లో ఎందరెన్ని సామానులు పెట్టినా తిరస్కరించని విధంగా మలచిందన్నమాట.

శ్రీ బాలయోగిగారి దర్శనానికి మేము వెళ్ళేసరికి సుమారు రెండు కిలోమీటర్ల దూరం క్యూ ఉంది. అంతసేపు మేము క్యూలో నిలబడి దర్శనం చేసుకోగలమా? అది మావల్ల అయ్యే పనేకాదు. మేము క్యూ చూస్తూ అది మొదలయ్యే చోటికి వెళ్ళాము. అక్కడివారు కొందరు క్యూలో కూర్చొని ఉన్నారు. మేమక్కడ నిలబడి తమాషా చూస్తున్నాము. అక్కడ కూర్చున్న వారిలో నలుగురు క్యూలోనుండి లేచి వెళ్ళిపోయారు. వెంటనే మేమాస్థలంలో కూర్చున్నాము. మాకొరకే మాస్టరుగారు ఆరూపాలలో అక్కడ కూర్చొని, మేము రాగానే లేచి మాకు స్థానమిచ్చారని కృతజ్ఞత తెలుపుకున్నాము. క్యూలోని మొదటి పదిమందిలో మేమున్నాము. మాస్టరుగారి దయకు నేనర్హుడనయ్యేదెప్పుడో మరి. ఎన్ని విన్నా, ఎన్ని జరిగినా వారాదేశించినట్లు నా కాలాన్ని, మనస్సును భగవంతుని పరం చేయలేకున్నాననే కొరత నన్ను వెంటాడుతూనే వుంది. భగవంతుడు నిజంగా మననుంచి కోరేదేమిటి? అన్న ప్రశ్న వారే వేసి వారే జవాబు చెప్పేవారు.

''భగవంతుడు మనన్ముంచి నిజంగా కోరేది మనస్సు, కాలము.'' వీనిని సమర్పించి ధన్యులు కమ్మనేవారు. మనకు తీరినప్పుడు వారికి సేవ చేయడం మాని రోజులో నిత్యం ఒక నిర్దుష్టమైన కాలం వారికి సమర్పించండి. కాలాన్ని మనమర్పిస్తే మన మనస్సును వారు స్వీకరిస్తారని చెప్పేవారు.

శ్రీ చివటం అమ్మగారు

రాత్రి 12 గం॥ ప్రాంతంలో తణుకు రైల్వేస్టేషన్‌లో దిగి అక్కడే పడు కున్నాము. ఉదయం 4 గంటలకే లేచి తలస్నానాలు ముగించి నామస్మరణతో చివటం బయలుదేరాము. ఉదయం 5 గంటలవడం వలన చిన్న చిన్న అరటిపండ్లు, ఖర్జూరం పండ్లు మాత్రమే దొరికాయి. అమ్మగారి కుటీరం ముందు నిలుచున్నాము. రేకుతలుపు వేసి వుంది. లక్ష్మక్క పరుగున వచ్చి కుశలప్రశ్నలడిగి 'తలుపు తీస్తాను. శబ్దం చేయకుండా కూర్చోనుండండి. అమ్మ బయటికొచ్చినప్పుడు దర్శనం చేసుకొ'మ్మని చెప్పి వెళ్ళిపోయింది. అమ్మగారి గదికి ఎదురుగుండా మేమిద్దరం కూర్చొని నామం చేసుకుంటు న్నాము. ఐదు నిముషాలలోగా లోపలనుండి అమ్మ ''సాయిబాబా, సాయిబాబా'' అని బిగ్గరగా పిలిచింది. మరొక ఐదునిమిషాలలో ధన్‌మని తలుపు తీసుకొని అమ్మ బయటికి వచ్చి మా ఇద్దరి మధ్య కూర్చుని మా ఇద్దరి మెడలమీద చేతులు వేసింది. నావరకు నేను మంచుగడ్డలా స్తంభించి పోయాను. రెండు నిముషాలకు తెప్పరిల్లుకొని అమ్మకు పాదాభివందనం చేశాము. మేము తీసుకువెళ్ళిన అరటిపండ్లు, ఖర్జూరం పండ్లు అమ్మ ముందుంచాము. వాటిని అమ్మ ప్రక్కన గూటిలోని గణపతికి నివేదించి అరటిపండు కొరికి మాకు ప్రసాదించ మొదలుపెట్టారు. సుమారు ఒక డజను ఆ చిన్న అరటిపండ్లు తినేశాను. ఇక ఖర్జూరపు పండు కూడా అలాగే కొరికి ఇస్తున్నారు. దాన్నికూడా వందగ్రాముల దాకా తినేసాను. ఇంతలో మూడు ప్లేట్ల ఇడ్లీలు, ఎర్రకారం వచ్చాయి. అమ్మ స్వల్పంగా కొరికి తింటూ మిగిలిన ఇడ్లీ అంతా మాకే పెట్టేశారు. మూడవ ప్లేటు అలాగే వారి చేత్తోనే మాకు పెట్టసాగారు. ఆ తర్వాత మూడు పెద్ద లోటాల కాఫీ. అమ్మ స్వల్పంగా త్రాగి మాకిస్తున్నారు. అవీ పొట్టలో కుక్కేశాను. అమ్మ పెడుతుంటే వద్దు అనలేకుండా తినేశాను. మధ్యాహ్నం భోజనాలు కూడా అంతే. మామిడిపండు గాని, ఊరగాయగాని నా శరీరానికి గిట్టవు. అన్నంలోకి ఎర్రని మామిడికాయ ఊరగాయ, గట్టి పెరుగు, అమ్మ తింటూ మాకు చేతిలో పెట్టసాగారు. తిని తిని, ఇక తినలేక పొట్టలేదని సైగచేశాను. మిగిలిన అన్నమంతా కుక్కకు పెట్టమని సైగచేశారు. అలాగే చేశాను. అంత మామిడికాయ ఊరగాయ తింటే

నాకు మూత్రవిసర్జన కాదు. చాలా బాధపడిపోతాను. కాని అమ్మ పెడుతున్నదని ప్రాణానికి తెగించి తిన్నాను. ఏమీ చేయలేదు. ఎంత చిత్రమో! అంతటి మహాతల్లికి నేనొక పరీక్ష పెట్టాను. నాది చిన్నపిల్లల మనస్తత్వం. రెండు కలకండ పొట్లాలు బజారునుండి తెచ్చి, ఒకటి సుబ్బమాంబగారిది. మరొకటి నాది అమ్మ ముందుంచాను. సుబ్బమాంబగారి పొట్లంపై కాగితానికి బొమ్మ వుంది. ఈ పొట్లమంతా అమ్మతాకి ఆమెకివ్వాలని, నా పొట్లంనుండి కొంచెం కూడా నాకు పెట్టకుండా అంతా ఇతరులకు పంచెయ్యాలని అనుకున్నాను. ఎంత చిత్రమో! అమ్మ సరిగ్గా అలానే చేశారు.

నేను సుధీంద్రబాబుగారిని దర్శించివస్తానని అమ్మకు చెప్పి తణుకు వెళ్ళాను. నేను వచ్చేసరికి రాత్రి పదిగంటలయింది. ఊరంతా మాటుమణిగి నిశ్శబ్దంలో మునిగిపోయింది. ఈ టైంలో అమ్మను పిలవడం ఇష్టంలేక బయట రేకుతలుపు దగ్గర నిలుచుని ఎక్కడ పడుకోవాలా అని చూస్తున్నాను. అమ్మ తలుపు తెరచి నన్ను లోపలకు రమ్మని సైగ చేసింది. లోపలికి వెళ్ళి నట్టింట ఉన్న దీపం, నీళ్ళు, విస్తరి, అన్నం, కూరలు చూచి నాపై నాకే అసహ్యం వేసింది. ఏనాడైనా వచ్చిన అతిథికి అంత ఆప్యాయంగా ప్రేమతో భోజనం పెట్టానా? కనీసం మా తల్లిగారైనా ఆవిధంగా నాకోసం ఏనాడైనా ఎదురుచూచి ఉంటారా? ఆ మహనీయమూర్తికి నాపై ఇంత ప్రేమ ఎందుకు కలిగింది? ఊహించండి! అది కేవలం మాస్టరుగారి కృపవలననే!

ఆరోజు రాత్రి నేను రామాలయంలో పడుకున్నాను. రాత్రి పదకొండు గంటల ప్రాంతంలో కొందరు స్త్రీలు గుంపుగా వెళ్ళి చివటం అమ్మగారి శరీరానికి నూనె మర్దన చేస్తున్నారు. నేను మందిరంలోనుండి తపన పడిపోతూ ఆ సేవ నేనుకూడా చేయాలని తీవ్రంగా అనుకొనుచున్నాను. కానీ వారి ఏకాంతసేవలోకి వెళ్ళే ధైర్యం లేదు. ఇంతలో అమ్మ ఒకరిని పంపి నన్ను తీసుకురమ్మన్నారు. నేను వెళ్ళగానే నూనె ఇచ్చి వారి శరీరానికి మర్దన చేయమన్నారు. హద్దులులేని కృతజ్ఞతాభావంతో నామం చెపుతూ మర్దన చేశాను. అమ్మ నిజంగా మా అమ్మే అయింది. నా మనసులోని కొరత తీర్చగలవారు మా అమ్మగాక మరెవరికి సాధ్యం!

వీడ్కోలు సమయం వచ్చింది. అంతవరకు నేనెంత ప్రయత్నించినా వారు స్త్రీమూర్తియని, నేను పురుషుడననే భావం నాకు పోలేదు. వారి పాదాలు తాకి నమస్కరించాను. అంతే! ఇక నాకు ఈలోకం తెలియలేదు. అమ్మ కూర్చొని ఉన్నారు. నేను ఆమె గుండెలమీద తలమోపి చిన్నబిడ్డలాగా ఏడుస్తున్నాను. వారు నా తల, వీపు నిమురుతూ ఉన్నారు. అలా వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ ఎంతోసేపు ఉన్నాను. చివరకు నా భావావేశం తగ్గగానే దూరంగా వచ్చి కూర్చొని కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటున్నాను. బండికి టైమైందని అమ్మ సైగ చేశారు. మాస్టరుగారికిమ్మని అమ్మ దండిగా బెల్లం, కలకండ ఇచ్చారు. అవి తీసుకొని అమ్మవైపు చూస్తూ వెనక్కు అడుగులేస్తూ వస్తుంటే అమ్మే చెయ్యి ఊపుతూ వీడ్కోలు చెప్పారు. ఇలాంటి మధురస్మృతులను అనుగ్రహించిన మాస్టరుగారికి ఎన్ని జన్మలకైనా ఋణగ్రస్తుడనే గదా!

శ్రీ సుధీంద్రబాబుగారు

శ్రీ చివటం అమ్మగారి దర్శనానికి పోతుంటే ''ఒకరోజు శెలవు పొడిగించైనా సరే ఆ చుట్టుప్రక్కల ఎక్కడ ఉన్నా సరే సుధీంద్రబాబుగారిని దర్శించిరమ్మని' శ్రీ మాస్టరుగారు చెప్పారు. వారి కృపవలన బాబుగారు తణుకులోనే ఉన్నారు. అమ్మగారికి కూడా చెప్పి బాబుగారి దర్శనానికి తణుకు వెళ్ళాను. నేను బాబుగారి సన్నిధిలో ఉండగలిగింది ఇరవై నిముషాలే అయినా వారు నాకిచ్చిన సందేశం మాత్రం ఇరవై జన్మలకు పైన ఉపయోగకరమైనది. బాబుగారు ఒక గదిలో ఉన్నారు. గదినిండా క్రిక్కిరిసి జనం కూర్చొనున్నారు. ఫ్యానువేసి తలుపులు బిగించి బయట ఒకరిని కాపలా ఉంచారు. లోనివారంతా బయటికి వస్తేనే బయటివారికి దర్శనమని ఆ కాపలా మనిషి చెప్పారు. నేను నామస్మరణ చేస్తూ మూసియున్న తలుపుకు మూడడుగుల దూరంలో కూర్చొనున్నాను. రెండు నిముషాల్లో బాబుగారు తలుపు తీసుకొని బయటికి వచ్చి నాముందు కూర్చున్నారు. నేను వెంటనే పాదాభివందనం చేశాను. వారిని ఫోటోలో చూచాను గనుక. ''మిమ్ములను ఇక్కడికెవరు పంపారు?'' అని అడిగారు. శ్రీ భరద్వాజ మాస్టరుగారు అని చెప్పగానే వారు ''ఆయన పెద్ద దొంగ. తనదంతా దాచిపెట్టుకొని మాది బయటవేస్తుంటాడు'' అన్నారు.

నాకిచ్చిన సందేశం "Don't care for the world. Go ahead as your will says" 'అరటిపండిస్తే మంచివాడంటారు. ఇవ్వకుంటే పిసినారి అంటారు. వీళ్ళనేంటి మనం లెక్కచేసేది' అని ముమ్మారు పలికి తిరిగి 'Now you can go' అన్నారు

మేము వెంటనే బయలుదేరి రైల్వేస్టేషన్ పైబడి; అతిత్వరగా సుబ్బమాంబ గారిని హైదరాబాద్ రైలెక్కించాను. అన్నివేళలందూ ఈ సందేశమే నాకు అమోఘమైన వరము.

శ్రీ అనసూయామాత (పారడసింగా)

దేహస్ఫురణే లేని అమ్మ సన్నిధి చేరికూడా నేను నా చిన్నపిల్లల మనస్తత్వాన్ని వదలేకపోయాను. ఆరతి సమయంలో అమ్మచుట్టూ అనేక నైవేద్యాలు పెట్టియున్నారు. నేను రెండు చిన్న మామిడిపండ్లు సమర్పించాను. రూమంతా క్రిక్కిరిసియున్నారు భక్తులు. అమ్మ ఒక్కొక్క నైవేద్యం కొద్ది రుచిచూచి విసిరేస్తున్నారు. వారి వారి అదృష్టంకొద్దీ దొరుకుతున్నాయి. ఒకసారి అమ్మ టెంకాయచిప్ప పగులగొట్టే చిన్న గుండ్రాయి విసిరికొట్టారు. అది ఒకామె నుదుటికి తగిలింది. ఆమె తల పగిలిందనుకున్నరు అందరూ. చిత్రం ఒక రూపాయి బిళ్ళంత బొప్పిపోవడం తప్ప ఆమెకు కూడా పెద్దగా నొప్పి పుట్టలేదు. ఆ చర్య అందరికీ ఆశ్చర్యమేసింది.

''అమ్మ పాటలు పాడుతూ ఎవరెవరి నివేదనలో తీసుకుంటున్నారు గాని నా మామిడిపండ్లు తాకలేదే'' అని నేను మనస్సులో అనుకున్నానో లేదో వెంటనే నా మామిడిపండ్లలో ఒకదానిని కొద్దిగా కొరికి టెంకను గాలిలోకి వెళ్ళేటట్లు అలా తాటను వత్తారు. ఆ టెంక అనేకమంది చేతులు తగిలి ఎవరికో దొరికింది. ''ఈ దఫా నా పండే అమ్మ తినాలి. నా ప్రయత్నమేమీ లేకుండా ఆ టెంక ప్రసాదంగా నాకే దొరకాలి'' అని అనుకున్నాను. వెంటనే అమ్మ నాపండే తిని టెంక గాలిలోకి వదిలారు. అది ఎందరి చేతులో తగిలి చివరకు నా ప్రయత్నం లేకుండా నా వడిలోనే పడింది. ఇలాంటి దివ్యాను భూతులు మాస్టరుగారి కృపకు నిదర్శనాలు.

శ్రీ పూండిస్వామివారు

శ్రీ పూండిస్వామివారిని దర్శించాలని చాలామార్లు మాస్టరుగారి ఆశీస్సులడిగాను. వారనుమతించలేదు. ''ఇప్పుడు వద్దు. నీవా ప్రాంతానికి

పనిమీద వెళ్ళినపుడు చూచి వద్దువులే'' అనేవారు. అందరినీ వెళ్ళి చూచి రమ్మంటున్నారు. నన్ను మాత్రం పంపలేదు. వారు నన్ను పంపలేదని నాకేమీ కొరత ఉండేదిలేదు. ఒకసారి పదవ తరగతి పేపర్లు దిద్దేందుకు చిత్తూరు వెళ్ళాను. అప్పుడే పూండికూడా వెళ్ళాను. నాకు సరిగా ధ్యానం కుదరడం లేదని చెప్పుకున్నాను. మరలా రమ్మని చెప్పారు. సరిగ్గా బొట్టు పెట్టినట్లు మరు సంవత్సరం పేపర్లు దిద్దటానికి చిత్తూరు వెళ్ళి స్వామివారిని దర్శించి మరలా ధ్యానం సరిగా కుదరడంలేదని చెప్పుకున్నాను. ''బాగుంటుందిలే'' అన్నారు. అంతే! ఇంటికి వచ్చింది మొదలు ఉదయం 6 గంటలనుండి 9 గంటలవరకు కాలగతి తెలియకుండా ధ్యానం కొనసాగేది. ఇంటిలోని వాళ్ళు తలుపుతట్టి నన్ను బడికి పంపేటంత గాఢంగా కుదరసాగింది. ఈ అనుగ్రహం తననుండి వచ్చినట్లు ఉండకూడదని వారిద్వారా మాస్టరుగారే ఇప్పించారు.

ఈట్రిప్పులో మరొక గొప్ప విషయం జరిగింది. రాత్రి 1 గం॥ ప్రాంతంలో మూత్రవిసర్జనకు పోవాలని లేచి శ్రీ స్వామివారికి వేసిన గోనెపట్టల తెరయొక్క రంధ్రంగుండా శ్రీ స్వామివారిని చూచాను. వారి వంటిపైన నూలుపోగైనా లేదు. నిర్వికారంగా చక్కగా కళ్ళు తెరచి కూర్చోనున్నారు. వారి భుజంపైన పిల్లి కూర్చుని వున్నది. నేను డ్రాయరు, ప్యాంటు, బనీను, షర్టు, చలి బనీను, దుప్పటి ధరించి ఉన్నా గడగడ వణికిపోతున్నాను. దేహస్ఫురణేలేని మహాత్ములెలా ఉంటారో చూపించారు మాస్టరుగారు. ఈ దృశ్యం జీవితాంతం స్థిరంగా నిలచిపోయింది. ఇదంతా మాస్టరుగారి కరుణాగాక నా అర్హతా? కానే కాదు. అంతావారి దయే.

శ్రీ కంచి పెద్దస్వామివారు

పూజ్య మాస్టరుగారు బస్సులో కొంతమందితో కర్నూలు వస్తామని, నన్ను గొలగమూడి నుండి నేరుగా కర్నూలు రమ్మని చెప్పారు. అప్పుడు శ్రీ కంచి పెద్దస్వామివారు కర్నూలులో చాతుర్మాసవ్రతం చేస్తున్నారు. నేను బస్సులో నా జిప్‌బాగ్ పోగొట్టుకొనిన కారణంగా ఉదయం పదిగంటలకు కర్నూలు చేరాను. కానీ మాస్టరుగారు కొన్ని కారణాలవలన కర్నూలు రాలేదు. నేను వెళ్ళేసరికి శ్రీ స్వామివారి దర్శనమైపోయింది. ఇక రేపు ఉదయం ఆరు గంటలకు మాత్రమేనట. నేనంతసేపు అక్కడ ఉండలేను. కారణం నా సంచిపోయింది. మానసికంగా పిచ్చిపట్టిపోయింది. అక్కడొకాయన ఒక

అరగంటలో చిన్నస్వామి వారి దర్శనం చేయిస్తాను. వారికి నమస్కరించుకో మన్నారు. విధిలేక సరేనన్నా నాకుమాత్రం చాలా తీవ్రంగా బాధగానే ఉంది. అది పెద్దస్వామివారు దర్శనమిచ్చే గేటని తెలియక అక్కడే కూర్చుని బాబాను తీవ్రంగా నిందిస్తున్నాను. ''ఒక్కక్షణంలో నా సంచి పోగొట్టిందిగాక శ్రీ స్వామి వారి దర్శనం కూడా లేకుండా చేశావు'' అని అనుకుంటూ కూర్చున్నాను. దడాలుమని రేకు తలుపు తెరుచుకున్నది. అక్కడున్న పనివారు, ''అరే స్వామి వారు బయటికొచ్చారు'' అని అరిచారు. ఏమీ తెలియని స్థితిలో వారికి పాదాభివందనం చేశాను. పది నిముషాల అనంతరం వారు యథాప్రకారం తలుపు మూసేసుకున్నారు. ఈవిధంగా వారి దర్శన ఆశీస్సులు సమయంగాని సమయంలో నాకు లభించాయంటే అది మాస్టరుగారి కృపగాక మరేమిటి!

శ్రీ మాయి అమ్మగారు

శ్రీ మాయి అమ్మగారు సేలంలో ఉన్నారు. వారి దర్శనానికి వెళతానంటే ''శుభం, శుభం, వెళ్ళిరా'' అన్నారు మాస్టరుగారు. అప్పుడు మా కుమార్తె తిరుపతిలో ఉద్యోగం చేస్తున్నది. 'నేను రాను, మీరు వెళ్ళిరండి' అని వ్రాసింది. తీరా మేము తిరుపతి వెళ్ళేసరికి బస్టాండులో ఉంది. నేనుకూడా చిత్తూరువరకు వస్తానని చెప్పింది కానీ మాస్టరుగారి దయ ఆమెకెంత ఉందోగాని సేలం వచ్చి అమ్మను దర్శించుకుంది. మహనీయుల కృపకిది నిదర్శనం. మేము అమ్మను దర్శించేసరికి ఎవరో ఒక భక్తుడు అమ్మకు సుమారు ఒక అరగంటసేపు తలదువ్వి వెళ్ళాడు. రాజేంద్రన్‌గారు అమ్మను తాకకుండా దూరంగా కూర్చోమని ఆంక్ష విధించారు. నాకుమాత్రం అమ్మకు తలదువ్వాలనే తీరని కోరిక పీకుతోంది. మూడవనాడు మధ్యాహ్నం రాజేంద్రన్ కూరలకు బజారు వెళ్ళాడు. వారి శ్రీమతి నిద్రపోతున్నది. అమ్మ ఆరుబయట కుర్చీలో కూర్చొని క్రాపు దువ్వెన తీసుకొని తల దువ్వమని పదే పదే సైగచేస్తున్నది. ప్రాణానికి తెగించి దువ్వసాగాను. వీపు గీరమని అమ్మ చొక్కా తొలగించుకుంది. గీరుతున్నాను. రాజేంద్రన్ వస్తున్నాడు. వారు కొంతదూరాన ఉండగానే నా చర్యకు సారీ చెప్పాను. నవ్వుతూ కానివ్వండి, కానివ్వండి అని ప్రోత్సహించారేగాని నన్నేమీ అనలేదు. అమ్మ ఆజ్ఞలేనిదే నేనలా చేయలేనని వారు కూడా గ్రహించారు.

మేము తీసుకువెళ్ళిన బిస్కెట్లు, రొట్టెలు అన్నీ రాజేంద్రన్‌గారు కుక్కలకే పెట్టేశారు. అది వారి పద్ధతి. మన నివేదన అమ్మ ఏదీ తినలేదని నాకు చాలా బాధగా ఉంది. మూడవనాటి సాయంత్రం భజనచేసి అరటిపండ్లు, బిస్కెట్లు టీపాయ్‌మీద పెట్టి అమ్మకెదురుగా ఉంచి ఆరతిచ్చి అందరికీ ఆరతి చూపేలోగా అమ్మ ఒక అరటిపండు తీసుకొని తన చిగుళ్ళతో చీల్చి తినబోతుంది. రాజేంద్రన్‌గారు అది చూచి పరుగునవెళ్ళి అరటిపండు వలచి పండంతా కొద్ది కొద్దిగా అమ్మకు పెట్టారు. అప్పుడు రాజేంద్రన్‌గారికి నామీద ఎంతో అభిమానం కలిగింది. నా భుజాలమీద చేయివేసి తట్టారు. అమ్మగారు తనకై తానే అరటిపండు తినడంతో వారికి నా ఎడలగల భావం మారింది.

అమ్మగారి సన్నిధిలో మూడురోజులుంటే నాకు బాహ్య ప్రపంచం తెలియడమే లేదు. బలవంతంపై రాజేంద్రన్‌గారితోటి భోజనానికి కూర్చుంటున్నానేగానీ నా కళ్ళు మూతలుపడి మనసు ధ్యానస్థమై అసలు అన్నమే తినలేకున్నాను. అది గమనించిన రాజేంద్రన్‌గారు నాకు అన్నం వడ్డించవద్దని వారి శ్రీమతిగారికి సైగ చేశారట.

ఇక అరగంటలో అమ్మను వదలి వచ్చేస్తాము. నేను అమ్మ కొరకని తీసుకువెళ్ళిన పదిశేర్ల బియ్యం తిరిగి తీసుకుపొమ్మని రాజేంద్రన్‌గారు పదేపదే చెప్పారు. ఇక తప్పదని బియ్యం సంచి దగ్గరకెళ్ళాను. ఎందుకో తెలియని విధంగా దుఃఖం పొర్లుకొచ్చి కన్నీరు కట్టలుతెంచుకుంది. వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నాను. పాపం రాజేంద్రన్‌గారు నా పరిస్థితి గ్రహించి, నా భుజంమీద చేయివేసి బియ్యం ఉంచివేయమని, అవి అమ్మకే పెడతాననీ చెప్పారు.

అమ్మగారి ఫోటో చిన్నదైనా ఇవ్వమని వారినడిగాను. బీరువా అంతా గాలించినా దొరకలేదు. తరువాత పంపుతానన్నారుగాని నేను వారికి అడ్రసు ఇవ్వలేదు. ఆరునెలల తర్వాత నెల్లూరు భక్తుడు వెళితే గొలగమూడిలో ఒక సాయిభక్తుడున్నాడు. ఆయనకివ్వమని అమ్మగారి ఫోటోలు పంపాడు. అమ్మగారు పంపిన ఫోటోలు నాకు చేరకుండా ఎలా ఉండగలవు? ఇలాంటి అనుభూతులన్నీ కేవలం మాస్టరుగారి కృపవలననే మిగిలాయిగాని నా అర్హత వల్ల కానేకాదు.

శ్రీ రామిరెడ్డి తాతగారు

నేను తాతగారింటికి వెళ్ళేసరికి ఉదయం 6 గంటలు. వారి ఫోటో చూచానుగాని వారిని అంతకుముందు చూడలేదు. అప్పుడే నిద్రలేచి మంచంమీద కూర్చోనున్నారు. శరీరంమీద ఒక నూలుపోగు లేదు. ఎర్రని పెద్ద నేత్రాలు, నల్లని శిరోజాలు. విరబోసుకునియున్నారు. నేను తీసుకుపోయిన కదంబం పూలదండ వేయబోతే వద్దన్నట్లు భంగిమ చేశారు. కానీ నేను మెడలో పూలమాలవేసి పాదాభివందనం చేసి కూర్చున్నాను. అప్రయత్నంగా నా కన్నులు మూతబడుతున్నాయి. నిశ్శబ్దంగా నామజపం సాగించాను. నాకు కాఫీ ఇప్పించి వారు త్రాగి పంచ, కండువా ధరించి బయటకు వెళుతున్నారు. వారి వెనుక నేనూ నా సంచితో బయలుదేరాను. పదిబారల దూరంలోని సెంటర్‌లో నిలబడ్డారు. వారేమార్గాన పోతారోనని నేను గోడకానుకొని నామం చెప్పుకొనుచున్నాను. నా కళ్ళు తెరిచేసరికి నాముందు నిలబడియున్నారు. ఎంతో భయము, ఉత్సాహంతో నామం తీవ్రంగా చేస్తూ కన్నులు మూసేశాను. మరలా కన్నులు తెరచేలోగా తిరిగి ఇంటికిపోతున్నారు. వారు మంచంమీద, నేను క్రింద కూర్చున్నాము. నేను నామస్మరణ తీవ్రంగా చేస్తున్నాను. నేను తీసుకువెళ్ళిన తీపి పదార్థాలన్నీ తినేసి నాకు ప్రసాదమిచ్చారు. నాకు సెలవిప్పించమని అర్థించాను. వారు మౌనం వహించారు. ఉదయం 11 గంటలు అయింది. తాతగారు జొన్నసంకటి, కూర తింటున్నారు. నాకు పెట్టబోతే ఉప్పు, నూనె తిననని చెప్పాను. వాళ్ళ తల్లిగారు ఉప్పు, నూనె లేదని రాగిరొట్టె తాతగారిచేతికిచ్చారు. కొంత వారు తిని కొంత నాకు పెట్టారు. ఈలోగా సిగరెట్లు, బీడీలు చాలా కాల్చి నాకు ఇచ్చారు. వారి ప్రసాదమని తాగాను. తిరిగి ఊరి బయటకు వెళ్ళారు. నేను వెనకాలే పోతున్నాను. ఒకచోట నిలబడి, ''అన్నా ఇక పోతే పోలా'' అన్నారు. నేనక్కడే పాదాభివందనం చేసి వెనక్కు తిరిగాను. తాతగారు చిత్రంగా నాకంటే ముందు నడచి ఇంటికి వచ్చారు. వచ్చిన ఐదు నిముషాలకు ''ఇక పదన్నా'' అన్నారు. నేను బస్టాండు చేరేసరికి నెల్లూరు బస్సు సరిగ్గా బయలుదేరింది. ఇదంతా మాస్టరుగారు ఎనలేని కరుణతో ఆ రూపంలో నాకనుగ్రహించిన ఆశీస్సులు మాత్రమేగాని నా గొప్ప ఏముంది? 5½ గంటలసేపు కాలగతి తెలియకుండా ఉండగల్గడమేగాక వారి తల్లినుండి అనేక వారి దివ్యలీలలు వినగలిగాను.

సమర్థ సద్గురు శ్రీ సాయినాథాయ నమః

ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజ గురవే నమః

హాత్ దరూన్ చలాల్

అంటే చేయిపట్టుకొని నడవండి అని అర్థము.

అంటే గురువాజ్ఞలను పాటించండి అని అర్థము.

పూజ్యపాదులు వారిగురువుగారైన శ్రీసాయినాథుని చేయి పట్టుకొని ఎలా నడిచారు? అది మనం తెలుసుకొని మనంగూడ అదే విధంగా శ్రీమాస్టరు ఆచరించి చూపిన, శుభ్రమార్గంలో నడిస్తే తప్పక గమ్యంచేరుతామని నాగపూరు సమీపమందు పారడ్‌సింగాలో విజయం చేసిన శ్రీ అనసూయ మాతగారు మనకు ఒక ఆజ్ఞను జారీచేశారు ''హాత్ దరూన్ చలాల్' అనే ఈ వాక్యముతో.

బాబా తనదంటూ ఒక ఇల్లు లేకుండా వేపచెట్టుక్రింద, మసీదులోను నివసించారు. ఆ మసీదు తనది అనే భావం బాబాకు కలలోగూడా లేదు. అందుకే నానావల్లీ వచ్చి లేవమని బెదిరిస్తే, చిన్నపిల్లవానివలె లేచి తన ఆసనం ప్రక్కకు వచ్చేశారు. అదేవిధంగా మాస్టరుగారు కూడ ఆచరించి చూపారు. అయితే తనకు ఋణానుబంధాలననుసరించి భార్యాబిడ్డలున్నారు గనుక బాడుగిండ్లను ఆశ్రయించారు. ''మీకు గాకున్నా మీ బిడ్డలకొరకైనా ఒక ఇల్లు కట్టుకోండి సార్!'' అంటే మాస్టరుగారన్నారట ''బాబా సంకల్పం అలా వుంటే అన్నీ అవే సమకూరుతాయి. మనం తాపత్రయపడడమెందుకు?'' గమ్యంవైపు ప్రయాణం సాగించే కృషిలో వారెన్ని కష్టాలు అనుభవించినా వాటిని కష్టాలుగా భావించి ఎరుగరు. వారు కష్టము, సుఖము అనే ద్వంద్వాలను దాటి ప్రయాణంచేస్తూ మనకు బోధించాలనే నిరంతర తపన తప్ప అన్యంపట్టదు.

ఒంగోలు సంతపేటలో ఒక పాత పెంకుటింట్లో కాపురంపెట్టారు. ద్వారకనాథ్ పురిటిబిడ్డ. ఆ ఇల్లు కూలిపోతుందని ఎవ్వరూ బాడుగకు చేరలేదు. పెంకులనుండి అప్పుడప్పుడూ తెల్లసున్నంరాలి పడుతుంది. బిడ్డ కళ్ళలో

పడుతుందని పాలిథిన్ గోతాలు జాయింట్ చేసికుట్టి మంచం పై భాగాన ఇంటికప్పుకు కట్టించారు. ఆ ఇంట్లో కనీస వసతులు గూడ లేవు. ఆ ఇంట్లో ఎన్ని అవమానాలు పడవలసి వచ్చాయో! ఆ మహనీయుడు వాటి నన్నింటినీ వీసమంతైనా లెక్కచేస్తున్నారా? బాబావారు అక్కడుండమన్నారట. ఉద్యోగం లేదు, ప్రెస్ పనిచేయడంలేదు. ఇల్లు జరిగేది యమబాధగా ఉంది. ఆర్థికంగా ఉడతా భక్తిగా సమర్పించాలని మాస్టరుగారిని నేనడిగితే ''మీరెక్కడుంటే అక్కడ సత్సంగం చేయండి. అదే నాకు లక్షలిచ్చినట్లు'' అన్నారు. అలాంటి దయనీయ పరిస్థితులలో అలాంటిమాట నేనెన్ని జన్మలెత్తినా అనగలనా! ఓ ప్రేమమూర్తీ! నీకివే నా రిక్తహస్త సాష్టాంగ దండ ప్రణామములు.

నిరంతర ధ్యాసే తన లక్ష్యం - బాహ్యబాధలు తలపులకేరావు. ఇదే గాబోలు మిలారేపా వారికిచ్చిన దివ్యసందేశం. అందుకే మాస్టరుగారు అన్నారు : ''ధ్యాసలేకుండా గడిపిన క్షణాలలోని మనోవికారాలు జన్మ పరంపరలను పేనే తాళ్ళని గుర్తించి జాగరూకతతో విషాన్ని త్యజించినట్లు త్యజించు'' బుద్ధుడు చెప్పినట్లు శ్రద్ధ కాదు కేవలశ్రద్ధ, భక్తికాదు కేవలభక్తితో మాస్టరుగారిలాగ మనం కృషి సల్పనిదే, శ్రీ అనసూయమాతగారు చెప్పినట్లు ఎన్నాళ్ళు భజనలు చేసినా మనసును నిగ్రహించలేము. ఆచార్యులవారు ఆచరించి చూపిన 'హాత్ దరూన్ చలాల్ చేస్తే తప్ప.

ఓం సద్గురు ఆచార్యదేవోభవ. శరణం, శరణం.

ఇలాంటి కష్టకాలంలో లౌకికులవలె తన ప్రారబ్దాన్ని నిందించుకుంటూ, ఆ కష్టాలకు బాహ్యమైన కారణాలనుగూర్చి నిందిస్తూ కూర్చున్నారా? లేదు. సాధకుడు తనకు అనుకూలంగా లేని సమయంలో ఏపని చేసినా కలసిరాదు గనుక ఆకాలాన్ని తీవ్రమైన భగవచ్చింతనకు వినియోగించుకొని గొప్పవాడుగా బయట పడుతాడని చెప్పేవారు మాస్టరుగారు. గనుక తనకు ప్రతికూలమైన ఈ కాలాన్ని బాబాను నిందిస్తూ కూర్చునేందుకు అందరిలాగా వాడుకోకుండా బాబాగారి దివ్యలీలలు, మౌనబోధలు, ఆచరణలనుగూర్చి తీవ్రాతి తీవ్రంగా యోచిస్తూ తయారుచేసిన సాయి ప్రబోధామృతమను అమృతకలశాన్ని ప్రపంచానికి అందించారు. అంతేగాని సంఖ్యాపరమైన పారాయణొక్కటే

మనలనుద్ధరిస్తుందని, పారాయణ మాత్రమే యాంత్రికంగా చేస్తూ కూర్చోలేదు. గనుక మనలనుగూడా సంఖ్యాపరమైన యాంత్రిక పారాయణలుమాని త్రికరణ శుద్ధిగా (శరీరం (కళ్ళు) వాక్కు (నోరుచదవడం) మనస్సుతో) ఆలీలను గూర్చి యోచించడమనే తీవ్ర కృషిసల్పి మనకు బాబా ఇచ్చిన భావాలు వ్రాసిపెట్టు కుంటుంటే బాబాగారి కృప శీఘ్రమే కలుగుతుందని వారి ఆచరణద్వారా బోధించారు.

''నా పంచన చేరినవారికి పాయసం వడ్డించడం నా విధి. వారికి చేత నయితే జుర్రుకుంటారు. లేకుంటే చీమలు, ఈగలు ఎవరికి ప్రాప్తముంటే వారికి లభిస్తుంది'' అన్నారు మాస్టరుగారు. ఎంత గొప్పభావమిది? ఎంతటి అర్థం ఇమిడి ఉంది! వారిని ఆశ్రయించి అణకువతో అడిగిన వారికే వారు బోధించేవారు. పని గట్టుకొని అనర్హులకు చెప్పాలని వారెప్పుడూ ఆశించలేదు. బాబాగారు నాదగ్గరకు ఎవరిని పంపితే వారికే పాయసం అనే బోధ లభిస్తుంది. జీర్ణమవుతుంది. లేకుంటేలేదు. నేను మాత్రం బాబాగారి ఆజ్ఞననుసరించి పాయసం వడ్డించే నా విధి తప్పక సక్రమంగా నెరవేర్చి తీరుతాను'' అన్నారు.

''హరి పాలకుండ నా నెత్తినపెట్టి పంపాడు. ఈ జనం నాపై రాళ్ళు రువ్వుతున్నారు. ఏం చేస్తాం. మనం మాత్రం మన కర్తవ్యం సక్రమంగా నిర్వర్తించాల్సిందే'' అంటారు బాబా. అదే మాస్టారు ఆచరించి చూపారు. బాబాగారు వారిని సద్గురువుగా ధర్మప్రచారం చేయమని ఆదేశించారు గనుక ఆ కార్యాన్ని వారు తన్నాశ్రయించిన వారి స్థాయిననుసరించి బోధించేవారు. ఎలాగ? నిర్విరామంగా రాత్రిపగలు తెలియకుండా - ఉదయం నుండి సాయంత్రం 4 గం॥వరకు! నా కుమార్తె వీరింట్లో ఇరవైరోజులుండే భాగ్యం కలిగింది. ఆమె చెపుతుంది - ''ఉదయం కూర్చుంటే ఇక అంతే. కాలకృత్యాలకు కూడా లేచిరారు - కాఫీ మాత్రమే తీసుకుంటుంటారు. అదీ గుక్కెడు గుక్కెడే''. అలా సాయంత్రం ఎప్పుడు లేచి వస్తారో ఎవరూ చెప్పలేరు. అమ్మగారు సైగచేసి పిలుస్తారని ఆవైపు కూడా చూడరు. ఢిల్లీ మొదలైన దూరప్రాంతాలవారు అందరూ తృప్తిగా విని వెళ్ళిపోతే లేచి లోపలికి వస్తారు'' బాబాగారి ఆదేశాన్ని అలుపూ, సొలుపూ లేకుండా అకుంఠిత దీక్షతో అందరిలో తన గురువుగారిని దర్శిస్తూ, ఒకే సత్యాన్ని (విషయాన్ని) దానిని

వినేవారి స్థాయినిబట్టి - విద్యుల్లతా మెరుపులవంటి ఆమహనీయుని మేధస్సు నుండి జాలువారిన విషయాలు కూడా వివిధంగా ఉండేవి.

ఒకసారి పన్నెండుసంవత్సరాలకు లోబడిన పిల్లలందరినీ మాస్కూలు నుండి వారి దర్శనార్థం విద్యానగర్ తీసుకపోయాను. వెంటనే సాయంత్రం 6 గంటలకు నన్నేదో పనిమీద పంపారు. నేను తిరిగివచ్చేసరికి రాత్రి పదిగంటలైంది. అక్కడి దృశ్యము చూచి నేను ఆశ్చర్యచకితుడనైనాను. ఈ పిల్లలంతా పిల్లలకోడి రెక్కలసందు దూరిన కోడిపిల్లలలాగ మాస్టరుగారికి తగులుతూ చుట్టూరా కూర్చొని బాహ్యస్మృతి లేకుండా వారుచెప్పే విషయాలు చెవులు రిక్కించుకొని వింటున్నారు. ''సార్! వీళ్ళు అన్నం తిన్నారా లేదా?'' అన్నాను ఆశ్చర్యంగా. ''లేదు. కృష్ణమూర్తి ఇంటికి తీసుకుపోండి'' అన్నారు. లేచి రమ్మంటే వాళ్ళు వస్తున్నారా! 'ఆ తర్వాత ఏమైంది చెప్పండి సార్' అంటున్నారు - కనీసం 4 గం॥ల సేపు ముక్కుపచ్చలారని ఆ చిన్నారులతో అంత జిజ్ఞాస, కుతూహలం కలిగించే విషయాలు ఏమి ముచ్చటిస్తున్నారో! పిల్లా, పాప, ముసలీముతకా అందరికీ సవివరంగా, సమానంగా ప్రేమతో బోధిస్తున్నారు.

గురువుగారి ఆజ్ఞలను ఎలా ఆచరించాలో, అలా ఆచరిస్తే గమ్యం ఎలా చేరుకోగలమో వారాచరించి చూపి మనలనూ అలాగే చేయమని ప్రబోధిస్తున్నారు. అంతేగాని, వారాచరించి చూపిన మార్గానికి భిన్నంగా మనమాచరిస్తుంటే - వారికంటే మనమే గొప్పవారమని తలవాలా?

విద్యానగర్ మందిర నిర్మాణమప్పుడు అనేకమంది లక్షాధికారులొచ్చి మందిరమంతా మేమే నిర్మిస్తాము. మీకు శ్రమే అక్కరలేదు మందిరంపై మా శిలాఫలకం వేయాలంటే మాస్టరుగారు సుతరామూ అంగీకరించలేదు. మీరు నిర్మించాలంటే నిర్మించండి, ఏ అడ్డంకూలేదు. కానీ మీ శిలాఫలకం మందిరం మీద వేయడం జరుగదని నిక్కచ్చిగా చెప్పేశారు. గనుక భిక్షతోనే నిర్మాణం జరిగింది. అక్కడి మందిరంపై పేర్లులేవు. కానీ మనలో కొందరీనాడు ఆశ్రమ నిర్మాణానికి విరివిగా చందాలిస్తే మీపేర్లు గోడలపై శాశ్వతంగా వ్రాసిపెడుతామని చెపుతున్నారు. నేడు మనకు వారి భౌతిక సాన్నిధ్యము లేకున్నప్పటికీ వారు సర్వగతులై మన ఆచరణను సంపూర్ణంగా చూస్తున్నారు. శ్రీమాస్టరుగారు

ఆవిధంగా శిలాఫలకాలు వేసేందుకు నిరాకరించుటకు బృహత్తరకారణం లేకపోలేదు. జ్ఞానేశ్వర్ మహారాజ్ అను మహనీయుడు పన్నెండు సంవత్సరముల ప్రాయములోనే దున్నపోతు నోటినుండి ఏకధాటిగా వేదమంత్రాలు చెప్పించారు. నిర్జీవమైన మొండిగోడపై కూర్చొని కదిలిపొమ్మంటే ఆ గోడ కదలి పోసాగింది. ఆ మహనీయుడు భగవద్గీతకు వ్యాఖ్య వ్రాశారు. అదే జ్ఞానేశ్వరీ భగవద్గీత. అందులో వారంటారు - ''ధర్మకార్యం చేస్తూ పేరు ప్రఖ్యాతులుకోరేవారు అధర్మకార్యం చేసినట్లే అవుతుంది''. గనుక శ్రీ మాస్టరుగారు శిలాఫలకాలు తిరస్కరించారు. అట్టి వారి దివ్య ఆచరణను మనం చేయకుండానే గట్టెక్కడం సాధ్యమా!

''మందిరాలు, ఆశ్రమాలు ఎంత అందంగా నిర్మించామన్నది లెక్కగాదు. ఆ నిష్కామ కర్మద్వారా మనలోని బలహీనతలు ఎంతవరకు గుర్తించాము - ఎంతవరకు నిర్మూలించే కృషిచేశాము - ఎంతవరకు నిర్మూలించామన్నదే లెక్క. సంపూర్ణంగా బలహీనత వదలకున్నా వదిలించుకోవాలన్న సంస్కారమైనా మనలో ఎంతవరకు ఈ జన్మ కేర్పడింది అనేది మనకు లెక్క'' అనేవారు.

''ఏ విషయమైనా ఇతరులనుండి తెలుసుకోవడం చింకిగుడ్డలు దొంగిలించడం వంటిదని, స్వానుభవంద్వారా పరీక్షించి తెలుసుకోవడం జరీశాలువ బహూకరణ పొందడం వంటిది'' అని బాబాగారు మనకు నేర్పారు. గనుక మాస్టారు బాబాను పరీక్షించదలచారట. ''నా భక్తునికి అన్న వస్త్రాలకు లోటు లేదు'' అనే వాక్యం బాబా ఎలా చెల్లించుకుంటారో చూడాలని తన దగ్గరున్న డబ్బంతా ఒక్కపైసా లేకుండా షిరిడీ హుండీలో వేసేశారట. అప్పటి వరకు తన దగ్గర డబ్బు ఉంటే, హోటలుకు పోతేనే అన్నం, టిఫిన్, టీ దొరికేవి. కానీ ఇప్పుడు తన దగ్గర చిల్లిగవ్వ లేదు. అయితే విశ్వచైతన్యమే తానైన బాబాగారు ఎవరినో ఒకరిని ప్రేరేపించి మాస్టరుగారు ఎక్కడ కూర్చుంటే అక్కడికే అన్నం, టిఫిన్, టీ అన్నీ సప్లయి చేస్తున్నారట. ఎంత చిత్రమైన అనుభవం! శ్రీ వివేకానందులవారు రైల్వేస్టేషన్‌లో కూర్చొని దైవాన్ని పరీక్షిస్తే, ఇప్పుడు మాస్టారు మరొక క్రొత్తభంగిమలో దైవాన్ని పరీక్షించారన్నమాట. మనలను గూడా అలా పరీక్షించి బాబాగారి కరుణను, అదృశ్యహస్తాన్ని రుచిచూడ మంటున్నారు. ఈ పరీక్షలో ఒక కండిషన్ ఉందట. అదేమిటంటే మ

మనస్సులోగాని, మాటలలోగాని బాబా విషయం తప్ప అన్యముండరాదట. అలాచేసిన వారికి అంతులేని ఆనందం తథ్యం.

''ఉన్న డబ్బంతా ఇలా బాబా విషయాల ప్రింటింగ్‌కే తగలేస్తున్నారు సార్'' అని స్నేహితులనేవారు. కానీ ఒకనాటి స్వప్నంలో "Pen is a mighty investment" అని తామ్రశాసనం చూపారట బాబా. (రచన గొప్ప పెట్టుబడి) మనందరినీకూడా ఆ రచనా యజ్ఞంలో పాలు పంచుకోమని మాస్టరుగారి అభిమతము. మన డబ్బుతో మానవుల హృదయాలను ధర్మాచరణకు ప్రేరేపించగలమా? అది దుస్సాధ్యము. కానీ మాస్టారి రచనలు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మానవ హృదయాలను ధర్మాచరణకు ప్రేరేపిస్తున్నాయి. ఎందరికో కష్టాలు తీరుస్తున్నాయి. గనుక అలాంటి ఉత్తమ జ్ఞానయజ్ఞంలో మన పేరు ప్రఖ్యాతులతో నిమిత్తంలేకుండా (జ్ఞానేశ్వర్ మహరాజ్ చెప్పినట్లు) పాలుపంచుకుంటే మనకు బాబాగారి కృప వద్దన్నా కల్గుతుంది. ఎట్లాగంటే - బాబాగారిని దర్శించాలని శ్రీమాస్టరుగారి తండ్రిగారైన శ్రీమాన్ అనంతాచార్యులవారు ఎప్పుడూ కోరలేదు. కానీ వారి ధర్మాచరణకు సంప్రీతుడైన బాబా వారికి భౌతిక దర్శనం ప్రసాదించారు. ఒకరోజుకాదు వరుసగా పదిహేను రోజులు వారి హృదయాన్ని అంతులేని ఆనందంతో ముంచేశారు. మనమూ వారిలాగ ధర్మమాచరిస్తే మనకూ అలాంటి ఆనందం అనే పాయసం వడ్డిస్తారు సాయిమాస్టర్‌గారు.

''మట్టి మట్టిలో, శ్వాస వాయువులో కలసిపోతాయి. ఈ అవకాశం మరలా రాదు. ఈ వచ్చిన సదవకాశాన్ని ఆస్తిపాస్తులు వెనకేసుకునే పిడకలేరుకునే పనికి స్వస్తి చెప్పి సద్గురుని తెలుసుకునే కృషిచెయ్యి. తెలుసుకున్నాక వారిని త్రికరణశుద్ధిగా సేవించు, ధనము అశాశ్వతం, భగవంతుడిచ్చింది తరుగదు. మానవులిచ్చింది నిలువదు'' అన్న బాబాగారి ఆజ్ఞాబద్ధులైన శ్రీ మాస్టారు ఈ జ్ఞానయజ్ఞంలో సమిధగా కరిగిపోయారు. నెలకు ఇరవైరోజులకు పైగా పర్యటనలు, సత్సంగాలు, ఉపన్యాసాలు మిగిలిన రోజులే భార్యాబిడ్డల సంరక్షణ. అంత నిర్విరామంగా ప్రజలందరికీ తన కన్నబిడ్డలకువలె జ్ఞానదానంచేసి గురువుగారిని మెప్పించారు గనుకనే బాబాకు వారు ముద్దుబిడ్డడైనారు. శ్రీ అక్కల్‌కోటస్వామివారు పూలపల్లకిలో తన ప్రక్కన కూర్చోబెట్టుకున్నారు!

''రుచులకు పోవద్దు, ఒకటి రెండు రకాలతో తృప్తి చెందు ఏమీ, ఒకటి రెండు పూటల ఉపవాసం కూడా భరించలేవా? నేను పన్నెండు సంవత్సరాలు వేపాకు తిని గురుసేవ చేశాను'' అన్న శ్రీసాయినాథుని ఆజ్ఞలను శ్రీ మాస్టారు ఎంత చక్కగా ఆచరించారో చూడండి!

భగవాన్ శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారి ఆజ్ఞమేరకు ఏవిధమైన చమురు లేకుండా ఏదైనా తినాలి నేను. బాబాగారి ఆజ్ఞకు సరియైన అర్థం చెప్పమంటే శ్రీ మాస్టారు ఉప్పు, పులుపు, కారం లేకుండా తినమన్నారు. గనుక ఉప్పులేని మజ్జిగన్నంలో ఉప్పు, పులుపు, కారంలేని కూరగాయదబ్బలు ఉడికినవి తినడం అలవాటు నాకు. ఒకరోజు వెంకటగిరిలో మాస్టారితోపాటు మరి నలుగురికి ఒకేపంక్తిలో వడ్డిస్తున్నాను. మాస్టారు నవ్వుతూ భోంచేస్తున్నారు. కాస్తయినా నేను తెచ్చుకున్న పదార్థం పెట్టాలని ఉప్పు, కారంలేని నా ఉడికిన అరటికాయ దబ్బలు మాస్టరుగారి విస్తర్లో వడ్డించాను. అవి తినేశారు. అదేవిధంగా నేను తెచ్చుకున్న కూరంతా తినేశారు. ఓరిదేవుడా! వారికి రుచి అసలు తెలుస్తుందా? రుచిని పట్టించుకోకుండా తినడం నరనరాల్లో జీర్ణించుకుపోయింది. 'ఎప్పుడైనా కూర ఎలా ఉందిసార్?' అంటే 'చాలా బాగుంది' అంటారు. బ్రహ్మచారిగా ఉండి తన వంట తాను చేసుకునేటప్పుడు బియ్యం, కూరగాయలు, ఉప్పు, కారం, అన్నీ ఒకే పాత్రలో వేసి ఉడికించి పెరుగువేసుకొని చాలా స్వల్పంగా తినేవారట. వివాహమయ్యాక అమ్మగారి రుచికరమైన వంట గూడ ఆయనపై ఎట్టి ప్రభావమూ చూపించలేదు.

అందుకే గాబోలు బాబా రుచి, విచక్షణ లేకుండా అన్నీ కలిపి తినేవారు. మాస్టరుగారు విద్యానగర్‌లో బాబా నివేదనలన్నీ కలిపేసి ప్రసాదం పంచే వారందుకే గాబోలు! మనలనుగూడా అలాగేచేసి పరిశుద్ధ మనస్సుతో సాయిని పట్టుకోమంటున్నారు.

నిర్ణీత కాలము

మాస్టరుగారు అనేకమార్లు మనకు ఇష్టమొచ్చినప్పుడూ, తీరిక వున్నప్పుడూ గురుసేవ చేయడం తగదని గట్టిగా హెచ్చరించేవారు.

అందుకు ఉదాహరణగా ఇద్దరు భక్తుల వృత్తాంతం చెప్పేవారు. ఒకడు, ''బాబా మీ చిలుము గొట్టములో మీ పొగాకు వేసి మీ ధునిలోని నిప్పుతోనే అంటించి రోజూ ఇస్తాను నేను. తమకేమీ ఇవ్వలేని బీదవాడను స్వామీ'' అని చెప్పుకున్నాడట. బాబా, ''సరే అలాగే ఇవ్వమన్నారట'' ఇతడు నిత్యం పది నిమిషాలు ముందుగానే వచ్చి నిలబడి తన షెడ్యూలు కాలం కాగానే తనసేవ చేసుకొని వెళ్ళేవారట. కొంతకాలానికి అతని భక్తి విశ్వాసాలకు బాబా సంతసించి అతనికి సర్వం సిద్ధించాలని ఆశీర్వదించారట. అతనికలాగే జరిగిందట.

మరియొకటి గురుచరిత్ర నుండి : ఒకడు శ్రీగురుడు స్నానానికి వచ్చే సమయానికి హాజరుగా మార్గాన కాచుకొనియుండి శ్రద్ధగా ఆ తోవలోని ముండ్లన్నీ నిత్యం తీసేసేవాడట. కొన్నాళ్ళకు శ్రీగురుడు సంతసించి అతనిని ఆశీర్వదించారట. గనుక సకాలంలో సేవ చేయడం చాలా ముఖ్యమని చెప్పేవారు. మనకు తీరికైనప్పుడు సేవచేయడం సరైన పద్ధతి కాదని చెప్పేవారు.

ఇలా సకాలంలో ఎందుకు చేయాలో గూడా వివరించేవారు. మనకు తీరికైనపుడు సేవచేయడం వలన మన మనస్సు ఆసేవ చేసినంతసేపు మాత్రమే వారిచెంతనుండి తర్వాత మన పనిలో నిమగ్నమవుతుంది. నిర్ణీత కాలంలో చేయాలంటే - ఆ కాలానికి ఒక గంట, అరగంటముందు నుండే మన మనస్సు గురుసేవను మనకు గుర్తుచేస్తూ - ఆ గురుసేవ చేయని టైంలోకూడా మనధ్యాస గురువుపై లగ్నమయ్యేటట్లు చేస్తుందని చెప్పేవారు.

శ్రీ మాస్టరుగారు దైవప్రార్థనకు నిర్ణీతకాలం ముఖ్యమని ఆ విషయాన్ని అంత చక్కగా పాటించేవారు. విద్యానగర్‌లోగాని, ఒంగోలులో గాని ఉదయ హారతికి మాకంటే ముందు మాస్టరుగారు వచ్చి కూర్చుంటే మాకే సిగ్గేసేది. వారు పగలంతా వచ్చిన భక్తులతోను, రాత్రి రచనా వ్యాసంగములోను వుండి ఎప్పుడు నిద్రపోతారో తెలియదు. కానీ ఉదయాన్నే మాకంటే ముందే సత్సంగ రూములో వారుండడంతో మాకు ఎంతో లజ్జాకరంగా ఉండేది.

నిత్యం చేసే సాధనలకు నిర్ణీతకాలాన్ని పాటిస్తుంటే రూపాయకు రూపాయ ఫలితము. కాలనిర్ణయం లేకుండా తీరికైనప్పుడు చేయడం వలన రూపాయి రావలసినచోట పదిపైసలొస్తుందనేవారు.

త్వమేవమాతాచ

''త్వమేవ మాతాచ పితాత్వమేవ త్వమేవబంధుశ్చ సఖాత్వమేవ
త్వమేవ విద్యా ద్రవిణంత్వమేవ త్వమేవ సర్వం మమ దేవ దేవ.''

ఈ శ్లోకం నిత్యం వల్లించి చేతులు జోడించడం తప్ప ఆచరణలేదు. డాక్టరుగారు వ్రాసిచ్చిన మందులచీటిని ఎన్నిమార్లు వల్లించినా జబ్బు తగ్గదుగదా? ఆ మందులు తిని పథ్యముండాలి. అదిగదా ఆచరణ అనే వారు మాస్టరుగారు. ఈ ఒక్క శ్లోకభావాన్ని లోతుగా హృదయగతమయ్యేటట్లు (మనసుకు మాత్రంకాదు) మననంచేసి శ్రీమాస్టరుగారు ఆచరించినట్లు ఆచరించగల్గితే ఇక సాధనలన్నీ పూర్తి అయినట్లే. భగవంతుడే పూర్తి చేయిస్తాడు. ఇందులో చివర సర్వం అని ఉన్న ఒక్క పదము చాలా ముఖ్యము. తల్లి, తండ్రి బంధువులు --- సర్వం - అంటే జీవ, నిర్జీవులన్నీ నీవే అని అర్థం. అన్నీ - అంటే మనం కూడా అని కూడా అర్థం. అన్నీ ఆయనే అయినప్పుడు రాగద్వేషాలు ఎవరిపైన, దేనిపైన వహించాలి. రాగద్వేషాలు పోతే కావాలి అనే కోరికే లేదు. ఆశేలేదు. 'ఆశపోతే అంతా పోతుంద్లయ్యా' అన్న శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారి వాక్యం సత్యమై పోయింది. అప్పుడు అంతరాత్మలోని అడ్డంకు తొలగి అందరినీ ప్రేమించగలుగుతాము - మాస్టరుగారిలాగ అందరికీ సేవచేస్తాము. ఆసేవ ఎవరికి చేస్తున్నామన్న భావన ఉంటుంది? సాయినాథునకేగదా. ఆ వచ్చినవాడు చెడ్డవాడేకావచ్చు - అతని చెడు ప్రవర్తనకు మనకు అతనికి పూర్వజన్మలో ఉన్న ఋణానుబంధమే కారణము. దీన్నే మాస్టరుగారు చెపుతారు - అతడు అందరికీ మంచివాడే కానీ మంచివాళ్ళమైన మనపట్ల అలాచెడ్డగా ప్రవర్తిస్తాడు. ఎందుకని? పూర్వజన్మ ఋణానుబంధంవలన, బ్యాంకులో అప్పు తెచ్చుకొని తిని తీర్చేటప్పుడు బాధెందుకు? అంటారు. ఎవరి చెడు కర్మ ఫలితాన్ని వాడే అనుభవించి తీరుతాడు. మనం మాత్రం మన దృష్టి పై శ్లోకంలో చెప్పినట్లు ఈ రూపంలో బాబానే ఇలా చేస్తున్నాడు. అంతా మన మంచికే అనుకొని నిర్లిప్తంగా ఉండడమే సాధన. మనసులోకూడా భేదభావం లేకుండా ఉండడమే సాధన పరాకాష్ఠ. భేదభావం వస్తుంది మొదట. కానీ వెంటనే వివేకం మేల్కొని మాస్టరుగారి మాటలు, వారి ప్రవర్తన గుర్తుకు తెచ్చుకొని బాబాకు మన తప్పుచెప్పుకొని, ఇలాంటి భేదభావం తిరిగి మరొక్కసారి రాకుండా చేయితండ్రీ అని

హృదయపూర్వక పరితాపంతో ప్రార్థన చేస్తూ వివేకానందుడు, మాస్టరుగారు, మిలారేపాలు చేసుకున్న ప్రాయశ్చిత్తాలు చేసుకోగలిగితే గట్టెక్కుతాను. లేకుంటే నా కారుకు స్పీడు లేదు. గమ్యం చేరడం ఆలస్యమవుతుంది. ఈ ఆలస్యంతో తిరిగి కర్మ బంధంలో చిక్కి జన్మలు పొడిగించుకుంటాను.

జన్మపరంపరలనే విషవలయం నుండి బయట పడాలి అనే తీవ్రాతి తీవ్రమైన హృదయపూర్వక నిశ్చయం గల అలివేలు మంగతాయారమ్మ (అమ్మగారు) లాగ తుఫానులకు సహితం చలించని దృఢ సంకల్పం కావాలి. అది పుణ్యంవల్లనే, సద్గురుసేవవల్లనే లభిస్తుంది. అందరి ఎడల ప్రేమభావం వహించి సేవించి తరించడమే మాస్టరుగారు నాకు బోధించిన, నేర్పించిన, ఆచరించి చూపిన అత్యుత్తమ మార్గం. ఆచరిస్తే తరిస్తాను. వారి పంచకు చేరితే పాయసం వడ్డించారు. జుర్రితే అంతులేని ఆనందం - ఎంత జుర్రుకుంటే అంత ఆనందం. ఆ అమృతం అందరికీ సమానంగానే పంచబడినా వారివారి పుణ్యాన్ననుసరించి సొంతంచేసుకుంటారు. గనుక పుణ్యంకొరకు కనీసం త్రికరణశుద్ధిగల పూజైనా చేయి. మొదటి క్లాసైనా పూర్తిచేస్తావు అంటారు మాస్టరుగారు, నమో - సద్గురు దేవా!

ఎన్నో సంవత్సరముల నుండి శ్రీమాస్టరుగారు ప్రసాదించిన ఉదయ ప్రార్థన నిత్యం నోటితో చదవడం తప్ప లోతుగా సరైన అర్థాన్ని మననంచేసి ఆచరిస్తున్నానా? లేనేలేదు. పోనీ ఆచరించకున్నా ఫరవాలేదు. ఆచరించే ప్రయత్నమైనా చేస్తున్నానా? అదీలేదు. మరి గురువుగారు చెప్పినదాన్ని ఆచరించకుండా నోటితో వల్లిస్తుంటే గట్టెక్కే మాట ఏముంది? డాక్టరిచ్చిన మందు తిని పథ్యముండకుండా ఆ మందుచీటీ నిత్యం వల్లిస్తుంటే జబ్బు ఎలా తగ్గుతుంది?

ఉదయ ప్రార్థనలో ''నే చేయు పనులన్నీ నీ సేవలే అగుగాక'' అంటున్నాను. ఇల్లు చిమ్ముకోవడం, వంట, రచనావ్యాసంగం, శ్రీస్వామివారి పూజ, శ్రీస్వామివారి భక్తులతో ముచ్చటించడం ఇవన్నీ పనులేగదా. మరి ఇవన్నీ నిజంగా వారి సేవలు అయ్యేదెలాగు? ఆ సేవలు వారు స్వీకరించడమెలాగు? అనేది కొంతకు కొంతైనా ఇరవైసంవత్సరాల తర్వాత ఇప్పుడు తోచింది. శ్రీస్వామివారి ఆజ్ఞప్రకారం గొలగమూడిలోని కోనేరుదాటిపోకుండా

ఈ పుణ్యభూమిలోనే ఉండసాగిన తర్వాత కాస్త అర్థమైంది. ''హాత్ దరూన్ చెలాల్'' చేసిన కొద్దీ కాస్త కాస్త ముందుకు జరిగే అవకాశమొస్తుంది.

''గురువుగారు చెప్పినట్లు వారి ఆజ్ఞలను పాటించు, ఆచరించు. గురువుగారు చేసినట్లు చేయవద్దు'' అనేది పెద్దలమాట. గత ఇరవై సంవత్సరాలనుండి ఎన్నిమార్లు ఈ సూత్రం చదివినా, ఎన్నోమార్లు ఇతరులకు నేనుచెప్పినా, అందలి భావం మాత్రం ఇప్పుడు తెలిసినంత విశాలంగా అప్పుడు తెలిసేది లేదు. ఇప్పుడైనా సంపూర్ణంగా గ్రహించానని నమ్మకమేముంది! బాబాగారు విష్ణుసహస్రనామ పుస్తకం షామాగారికిచ్చి నిత్యం అర్థం తెలుసుకొని ఒకటి రెండు నామాలనైనా క్షుణ్ణంగా హృదయగతమయ్యేటట్లు మననం చేయమన్నారు. శ్రీ మాస్టరుగారు అనేకమందికి చెప్పినట్లు నాకు కూడా టి.టి.డి.వారు ప్రచురించిన విష్ణుసహస్రనామ పుస్తకం తెచ్చి అర్థం మననం చేయమన్నారు. తెచ్చి చదివానుగాని నిత్యం కొంతసేపైనా మననం చేయలేదు. బాబాగారుగాని, శ్రీమాస్టరుగారుగాని నిత్యం ఎందుకు మననం చేయమన్నారో ఈరోజు కొంతకు కొంతైనా అర్థమవుతుంది. భగవంతుని విశ్వ ప్రేరణాధికుడు, సర్వప్రేరణాధికుడు అనికూడా అంటారు. ఈ నామాటల అర్థం హృదయగతమయితే ఇక అహంకారమునకు తావేలేదు. హృదయగతమవడమే కష్టము. ప్రతిమాట కూడా దిల్ కే బాత్ (హృదయాంతరాళమునుండి వచ్చేమాట) ఔర్ దిమాక్ కే బాత్ (మనసునుండి వెలువడేది) అని రెండు రకాలుగా వచ్చే అవకాశముంది. ''భగవంతుడు విశ్వప్రేరణాధికుడు. విశ్వాన్ని తన ఇచ్ఛానుసారం నడిపించేవాడు. అంతా ఆయన ప్రేరణవల్లనే జరుగుతుంది.'' ఈ భావం తగినంత లోతుగా హృదయగతమయితే ఇక మననం చేసేదేమీ ఉండదు. ఆ పరమేశ్వరుని శక్తిని అత్యంత కుతూహలముతోను, ఆశ్చర్యముతోను గమనిస్తూ నిశ్చలంగా అలా కూర్చొనుండి పోవడమే జరిగేది. ఎవరినీ తప్పు పట్టలేము. ఆ సర్వప్రేరణాధికుని చేతిలో - అవతలి వారు కీలుబొమ్మలు మాత్రమే. ఆ సర్వేశ్వరుడు ఆడించినట్లు ఆడడం తప్ప మరేమీ చేయలేరు.

ఆ విధంగా విశ్వవిభుని తత్వం వంటబడితే మన అహంకారం సమూలంగా చస్తుంది. సర్వస్య శరణాగతి కుదురుతుంది. శాంతి, ఆనందం లభిస్తుంది. అప్పుడే మనం 'హాత్ దరూన్ చలాల్' చేసినట్లు - అంటారు

శ్రీమాస్టరుగారు. ఈలోగా పారాయణలు ఎన్ని చేశాము అని లెక్క వేసుకోకుండా - పరాయణత్వంతో పారాయణ చేసి ఆమహామహుని తత్వమెంత వంటబట్టి ఆచరించుచున్నామో లేక ఆచరించే ప్రయత్నం చేస్తున్నామో చూచు కోమంటారు మాస్టరుగారు.

''సాయి మందిరం చుట్టూ ఎన్ని ప్రదక్షిణలు చేశామన్నది లెక్క వేసు కోవడం కాదు. ఆ ప్రదక్షిణలలో ఎన్నిప్రదక్షిణలు చేసినంతసేపు మన మనస్సు వారి దివ్య పాదారవిందములపై నిలచిందో చూచుకో'' అన్నారు మాస్టారు. అందుకని మాస్టారు నాకు ''ప్రదక్షిణల సంఖ్యగాకుండా టైం పెట్టుకొని నీ మనస్సు శ్రీస్వామివారిచుట్టూ ఏమారకుండా తిరిగేటట్లు చూడు'' అని ఆదేశించారు.

విష్ణు సహస్రనామం అర్థసహితంగా మననం చేయగా చేయగా మన పుణ్యం అధికమవుతూ వస్తుంది. తగినంత పుణ్యం మన లెక్కకు చేరగానే మన మనస్సు అన్యచింతల జోలికి పోకుండా భగవంతుని చెంత నిలుస్తుంది. బహిరంతర్ వ్యాపినే నమః అనగానే మనచుట్టూ బయట, లోపలకూడ - ''అందుగల డిందులేడని సందేహము వలదు'' అన్నట్లు - అంతా ఆయనే అయితే ఇక ఈ మనస్సు దేనిని గూర్చి ఆలోచిస్తుంది. పర్యవసానం మనోనాశమే.

సర్వ సమర్థ సద్గురు ఆచార్య భరద్వాజ గురవేనమః

ఒక్క దూలపు ఇల్లు

మనందరికీ ఆస్తిపాస్తులు, బంధుమిత్రులు ఆధారం. మరి బాబాకు ఆధారం ''అల్లా'' మాత్రమే. అలాగే మాస్టరుగారికి ఆధారం బాబాగారు మాత్రమేకాని మనలాగా ఆస్థిపాస్తులు, బంధుమిత్రులు మాత్రం ఆధారంకాదు. సర్వజీవుల హృదయాలు భగవంతుని ఏడవ నిలయాలని తాజుద్దీన్ బాబాగారు చెప్పారు. గనుక అన్ని జీవులను భగవంతుని ప్రతిరూపాలుగా ఆదరించాలేగాని ఛీదరించుకోవడం, కసిరికొట్టడం తగదు. అందుకే నానాసాహెబ్ చందోర్కర్ బిచ్చగత్తెను కసిరి కొడితే బాబా వారికి పాఠం నేర్పింది. నామాట వినని వారితో నాకేం పని? అని మందలించిందికూడా అందుకే. అందుకే మాస్టరుగారు

బిచ్చగాళ్ళను నాలాగ కసిరికొట్టకుండా ఎంత ఆదరంగా చూచేవారో! తన దగ్గరున్న పండ్లలో మేలుపండ్లు, పెద్దపండ్లు వారికి ఆదరంగా నవ్వుతూ ఇచ్చేవారు. బాబానే ఆ రూపంలో స్వీకరిస్తున్నారని మనస్సులోనే నమస్కరించు కునేవారు. బిచ్చగాళ్ళనేకాదు, తనను ఆశ్రయించిన ప్రతిఒక్క ప్రాణిని ఎంతో ఆదరంగా చూచేవారు. వారి ఆదరణ పొందిన వారికే అదెంత మధురంగా ఉండేదో తెలుస్తుంది. మిగిలిన వారికి ఈ వ్రాత ద్వారా నేనెలా ఆమాధుర్యాన్ని వర్ణించగలను! విద్యానగర్‌లో ఒక పింగాణి ప్లేటునిండా అన్నం పెట్టి కుక్కల ముందుంచితే అవి తనివితీరా తిని హాయిగా సత్సంగం రూములో పడుకునేవి. వంట వారొక్కరికోసమే చేసుకున్నా కనీసం నలుగురికి సరిపడా వండేవారు. లేకుంటే కుక్కలకు అంత అన్నం ఎలా పెట్టేవారు? ఆవిషయం గుర్తుకొస్తే నామీద నాకే అసహ్యమేస్తుంది. ఒక్క పిడికెడు మెతుకులు నేలపైన పారేసే నాప్రవర్తనకు ఆప్రేమమూర్తి యొక్క ప్రవర్తన ఏమర్థమై చస్తుంది! మాస్టరు గారిలాగ ప్రవర్తన అలవరుచుకోకుండా ఎన్నిమార్లు ఆరతులు పాడినా, పూజలు చేసినా, ధ్యానాలుచేసినా నాకేమి మేలుగలుగుతుంది?

అందుకే శ్రీ వెంకయ్యస్వామి వారంటారు ''ఆకలై కొంగుపట్టే వారికి అన్నం పెట్టు - బ్రేవ్‌మని తేపేవారికి కాదు'' అని, ఆకలయ్యే వారిలోని ఆకలి భగవంతుడే గనుక (భగవద్గీత) అలా అన్నారు.

ఈ విషయాన్నే శ్రీ వెంకయ్యస్వామివారు చాలా చక్కగా చెప్పారు. ''సాధన చేసుకుంటూ ఏ ఊర్లోఉండమంటారు స్వామి?'' అని అడిగిన సాధకునకు ''ఒక్క దూలపు ఇల్లు వేసుకొని ఏ ఊర్లోనైనా ఉండవచ్చు'' అని పదేపదే చెప్పారు. ఇంటికి ఆధారం దూలము గనుక మనకు ఒక్కదైవమే ఆధారంగా జీవించాలి. అన్నిజీవులలోను, మన బయట, లోపల, సర్వత్రా సర్వదా మనతో ఉన్న దైవాన్ని నిరంతరం గుర్తిస్తుండాలి. ఈ సర్వ జగత్తుకు ఆధారం ఒక్కదైవమే అనీ, ఆదైవశక్తే ఇన్ని రూపాలుగా ప్రకటమైందని చింతిస్తూ, ఈ విధంగా మన రాగద్వేషాలు, ఇష్టాఇష్టాలు, అన్ని రకాలైన ద్వంద్వాలను అట్టే మన దృష్టితో కరిగించివేసి ఆ ఒక్క సత్యాన్నే ఆధారంగా, ఆలంబనగా అదే ధ్యేయంగా సాధన సాగించేందుకు ఎక్కడైనా ఉండవచ్చని

శ్రీస్వామివారు అన్నారు. దాన్నే మాస్టరుగారు చేసి మనకు చూపారు. ఆ చేతల ద్వారా మౌనబోధచేశారు. మనలనుగూడా అలా ఆచరించి తరించమన్నారు.

ఓం జ్ఞాన ప్రదాత్రే నమః

సద్గురువుయొక్క మహిమను లోకానికి వెల్లడిచేసి మానవు లందరూ వారిద్వారా శాంతి, సౌఖ్యాలు పొందేటట్లుచేయడం సచ్ఛిష్యుని యొక్క విధియని గురుగీత చెప్పింది. బాబాగారు తన ద్వారా ప్రకటమయ్యే మహిమంతా తన గురువుగారిదేనని చెపుతూ నిరంతరం వారిని స్మరించేవారట. శ్రీమాస్టరు గారు కూడా నిరంతరం విసుగు, విరామం లేకుండా ఎంతో ఉత్సాహంతో అను క్షణం బాబాను గురించి లోకానికి చెపుతూ అందరూ బాబాకృపకు పాత్రు లయ్యేటట్లు సహకరించేవారు. మనలను గూడా అలాగే చేయమని ప్రోత్సహించేవారు. మరి మనం మాస్టరుగారిలాగా బాబాగారి కృప రుచి చూడకుండానే వారు చెప్పినంతగా సవాలు చేసినట్లు చెప్పగలమా! చెప్పలేము. గనుక ముందు అలాంటి బాబాకృపను చవిచూచేందుకు తగు కృషిచేయమని, తర్వాత లోకానికి వెల్లడిచేయకుండా ఉండలేమనీ చెప్పేవారు.

ఈ యత్నంలో ఆయా భక్తులు కష్టాల నెదుర్కోవడం తప్పదు. అయితే కంటికి ఎదురుగా పుల్ల ఉన్నదని తెలుస్తూనే నేను నేరుగా అంటే నేరుగానే పోతానంటే - కన్నుపోతుంది. ప్రక్కకు తప్పుకునే ప్రయత్నం చేయవద్దని భగవంతుడు చెప్పాడా? చెప్పలేదే. అసలు గురుమహిమను లోకానికి చాటే పనిమాత్రం ఈ కష్టాలకు వెరచి మానరాదట. లోకంలో ఎక్కువమంది నాలాటివారు ఈప్రక్కకు తప్పుకునే ప్రయత్నం అనే ముసుగును ఆసరాగా చేసుకొని ఇక గురుమహిమను లోకానికిచాటే ప్రయత్నానికే స్వస్తి పలుకు తుంటారు. నిజమైన భక్తునకు, దైవీసంపదలో మొదటి గుణమైన అభయం (భయములేని) గల భక్తునకు శ్రీమాస్టరు గారి ఆచరణే గొప్ప బోధ అవుతుంది. తాను ఉద్యోగం మానుకొని బయటకు రావలసి వచ్చినా, బాడుగిల్లు సరైనది దొరకక ఇరుకు ఇంట్లో ఉండవలసివచ్చినా సరే గురు మహిమను చాటే తన ధర్మానికి స్వస్తిపలుకలేదు. క్రీస్తు చేసినది కూడా ఇదే. ధర్మప్రచారంలో నిమగ్నమై రాజభటులకు దొరకకుండా గ్రామగ్రామాలకు

పోతూ ధర్మబోధ చేశారు. అందరు మహనీయులకు ఇది తప్పలేదు. తగవులాటలొస్తాయని మా గ్రామంలోని రామమందిరంలో సాయిచరిత్ర చదువనని నేను మొండికేస్తే ఆ తగవులాటలు తప్పుకొనే సులువులు చెప్పి నాచేత సాయిచరిత్ర అక్కడ చదివించి తీరారు. గురుమహిమను చాటడంలో వారు వహించిన దీక్ష ఎంత కఠోరమైనదో గదా!

ప్రేమకు పెన్నిధి

ఈ మహనీయమూర్తి ప్రేమను ఎలా అందివ్వాలో ఆచరించి, ఆ విధంగా మనమూ ఆచరిస్తే భగవంతుని నిజమైన బిడ్డలమవుతామని, తన ఆచరణద్వారా బోధించారు. మహల్సాపతిని నేలపైవిడిచి తాను చెక్కమీద పడుకొన నిరాకరించి నపుడుగాని, వచ్చిన నైవేద్యాలలో పండ్లు తీసి కొందరు బిడ్డలకు పెట్టడంలోను, షామాకు విష్ణుసహస్ర నామ పుస్తకం, పూజా విగ్రహాలు ప్రసాదించినపుడు పలికిన మాటలనుండి శ్రీ మాస్టరుగారు ఎంతెంత గొప్పసందేశాలు ఎంత గొప్పగా హృదయగతం చేసుకొని ఆచరించి చూపారో నేనెలా వ్రాయగలను?

విద్యానగర్ మందిర నిర్మాణం జరుగుతున్నది. వేసవి శెలవలని, బాబా సేవచేయాలని, మాస్టరుగారి సన్నిధిలో ఉండాలనీ ముప్పైమందికి పైగా విద్యార్థులు వస్తూపోతున్నారు. అక్కడ సరైన హోటలులేని కారణంగా ఆ ఉండే హోటలుకు 'హోటల్ ప్రారబ్ధ' అని పేరు పెట్టారుఈ విద్యార్థులు. ఎందుకంటే మన కర్మకొద్దీ ఇలాంటి దౌర్భాగ్య హోటలు దొరికింది అని. నా అన్నం నేను వండుకొని తింటున్నాను. నాకొక పావుసేరు వేసి వండు, నాకొక పావుసేరువేసి వండు అంటూ మొత్తం ఎనిమిది కిలోల బియ్యానికి వండి నవ్వుకుంటూ పచ్చడో, గంజో కడుపు నిండా తింటున్నాము. అదీ మాస్టరుగారి ప్రక్కఇంట్లో. ఒకరోజు ఈ విషయం మాస్టరుగారి పనిపిల్ల అమ్మగారి చెవిన వేసింది. అమ్మగారు మాస్టరుగారికి చెప్పారు. ''ఏమిటి, చాలా అన్నం వండి గుడ్డమీద పోసి వున్నావట'' అని అడిగారు. నేను విషయం చెప్పాను. ''మీకు శ్రమ గదండీ'' అన్నారు. బాబాసేవలో శ్రమ ఏముందిలే సార్ అన్నాను. అంతే! ఆరోజు నుండి సంస్థానం లెక్కలో కావలసినవన్నీ తెచ్చుకొని కమ్మగా తింటూ బాబాను సేవించండి అని గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇచ్చారు. ఆహా! ఇక పచ్చడి, గంజి ఎందుకు? సర్వం

సంస్థాన లెక్కలో తెచ్చుకొని కమ్మగా తింటుంటే అంతటితో ఊరుకున్నారా ఆ ప్రేమమూర్తులు. వచ్చిన ఆడవాళ్ళచేత నిత్యం దండిగా పచ్చడి చేయించి పంపేవారు. నోరు చవిచెడి ఉన్న మేము వట్టి పచ్చడే తినేసేవాళ్ళం. సాయం కాలానికి ఖాళీ. పాలుతోడుపెట్టి కనీసం మూడు లీటర్లు- గిన్నె బోర్లా త్రిప్పినా జారిపడనంతటి గట్టి పెరుగు నిత్యం పంపేవారు. మా కరువుతీరా తిన్నాము. అమ్మగారు బనగానిపల్లెకు పోతే ఈ పనులు - పచ్చడి, పెరుగు - మాస్టరుగారే చేసేవారు. పచ్చడైతే ఎవరైనా దంచుతారు, పర్యవేక్షణ మాస్టరుగారిదే, లేకుంటే ఆ రుచిరాదు. వారుండే తీరికలేని సమయంలో నిత్యం వారే పాలుకాచి స్వహస్తాలలో తోడుపెట్టి పిల్లలకు దొరకకుండా జాగ్రత్తచేసి దాచడం అంటే వారికి మా ఎడల ఎంత ప్రేముందో! మేమంతా వారికి బాబా రూపాలమే గాబోలు! లేకుంటే మాకు అలాంటి సేవలు చేయరు.

శ్రీ మాస్టరుగారి మరదలు అనసూయమ్మగారి వివాహానికి నేను, జయ రామయ్యగారు వంటలకు ఇన్‌చార్జ్. నాలుగు గంపల లడ్లు అమ్మగారే చేయించి పంపారు. బంతిమీద వడ్డనకు ఒక్క గంప కూడా పూర్తిగా ఖర్చుకాలేదు. వివాహం తర్వాత పాత మిత్రులంతా కులాసాగా మిగిలిన లడ్లగంపల మీద తమ పవిత్ర హస్తాలను చాచారు. బంతిమీద ఖర్చయిందిగాక మరొక గంప ఖాళీ అయింది. నేను కాపలాదారుణ్ణి. వీళ్ళను తీసుకోవద్దని చెప్పలేను. మాస్టరుగారు ఏమంటారోనని భయం. వెళ్ళి మాస్టరుగారికి చెప్పాను. ''తిననీ, తినేందుకే గదా చేయించింది'' అన్నారు. మైగాడ్ - నా వక్రబుద్ధికి నాపై నాకే సిగ్గేసింది. వెంటనే అమ్మగారిని ''నీకెన్ని కావాలి లడ్లు'' అని అడిగారు. ''నాకెందుకు'' అన్నారు. ''ఎవరికైనా పని వారికి వగైరా ఇవ్వాలేమో'' అన్నారు. అట్లాగయితే ఉంటే ఒక వంద ఉంచమనండి'' అన్నారు అమ్మగారు. సుబ్బరామయ్యా అమ్మగారి కోటా రెండువందలు ఉంచి మన ఇంటికి చేర్పించు. జయరామయ్యగారి స్కూలులో పనిచేసే వాళ్ళందరికీ వాచ్‌మన్‌తో సహా తలా ఐదులడ్లు వారికోటా వారికిచ్చెయ్. ఈ వెన్యూ వాచ్‌మన్‌లు ఎందరున్నారో అడిగి వారికికూడా ఇవ్వు. నీవు ఇంటికి ప్రసాదంగా కొన్ని తీసుకపోయి మీ గ్రామంలో సత్సంగంలో అందరికీ నేనిచ్చానని ప్రసాదంగా ఇవ్వు. మిగిలినవన్నీ అందరినీ తిననీ'' అన్నారు. ఈ విధంగా నేను ఎన్ని జన్మలెత్తినాగాని లడ్డు ప్రేమతో పంచగలనా! పంచినా పంచగలనేమో కాని

వారిలాంటి ప్రేమభావం వహించగలనా! అదే సాధన పరాకాష్ట. 'నేను నీలో ఉన్నాను. నీవు నాలో ఉన్నావు. అలా భావనచేస్తుంటే అడ్డుగోడ కూలిపోతుంది' అన్నారు బాబా. దానిని ఆచరించి చూపారు మన మాస్టర్.

విద్యానగర్ - సాయి మందిర ప్రారంభోత్సవానికి కావలసిన వాటికంటే రెట్టింపు కూరగాయలు, బూడిద గుమ్మడి కాయలు వచ్చాయి. కార్యక్రమం తర్వాత చాలా మిగిలిపోయాయి బూడిద గుమ్మడికాయలైతే వందల సంఖ్యలో మిగిలాయి. కమిటీ సభ్యులను సంప్రతించనిదే మాస్టరుగారు ఏమీ చేయరు. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క సలహా - ఒకరు కోటలో కూరగాయల అంగళ్ళ వాళ్ళకు అమ్మదామంటే, మరియొకరు చార్జీలు అయినా పర్వాలేదు గూడూరు తీసుకుపోయి అమ్ముదామని, ఇలా ఇంకెన్నో సలహాలిచ్చి పోయారు. మాస్టరు గారు నన్ను పిలిచి ఒక లిస్టు పేర్లు నాచేతికిచ్చి - ఆ ఇల్లు ఏ ఏరియాలో ఉందో విశదంచేస్తూ వాళ్ళందరికీ అడిగిన వాళ్ళకు అడిగినన్ని బూడిద గుమ్మడికాయలు నీవే స్వయంగా తీసుకువెళ్ళి వాళ్ళఇండ్లకు చేర్చు. ఇంకెవరైనా అడిగినా ఇచ్చెయ్. నాకు చెప్పనక్కరలేదు. కూరగాయలుకూడా అంతే. అన్నీ సాయంకాలమునకు ఖాళీ అయిపోవాలని ఆజ్ఞాపించారు. అన్నీ అలాగే ఖాళీ చేశాను. తెల్లవారి నాకొక క్లాసు తీసుకొని పాఠం చెప్పారు. మాస్టరుగారి అన్నయ్య క్రిష్ణమాచారిగారు ఏదో యజ్ఞం చేస్తుంటే శ్రీపాకలపాటి గురువుగారిని ఆహ్వానించారట, గురువుగారు వాళ్ళకు కూరగాయలు పంపుతాను లారీ పంపమన్నారట. గురువుగారి ఆజ్ఞ మేరకు అక్కడి పల్లె జనులు ఒక్క లారీ కూరగాయలు పంపారట. యజ్ఞం తర్వాత చాలా కూరగాయలు మిగిలి పోయాయట. ఈ కూరగాయలు ఏమి చేయబోతున్నారో చూడాలని శ్రీపాకలపాటి గురువుగారు వంటశాలవైపు వెళ్ళారట. ఆ సమయంలో శ్రీ కృష్ణమాచార్యులుగారు తన దగ్గర సెలవు తీసుకొని ఇండ్లకు పోయే ప్రతివారికి వారు తీసుకుపోగలిగినన్ని కూరగాయలు ప్రసాదంగా పంచేస్తున్నారట. శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారదిచూచి, 'శెభాష్ మంచిపని చేస్తున్నావు. భగవంతుడు మనకిచ్చినదాన్ని ప్రేమతో ఇతరులకివ్వాలి. మీరేంచేస్తున్నారో చూచేందుకే నేనిక్కడికొచ్చాను' అని వారి పనికి మెచ్చు కున్నారట. వారన్నమాట మనకు మార్గదర్శక సూత్రం. ఇవి అమ్మితే బాబాకు మనమీద అసహ్యమేస్తుంది. ఈ కూరగాయలు, గుమ్మడికాయలు తీసుకున్నవారు ఎంత సంతోషిస్తారు? వారు ఇంతకు ముందు బాబాకు చేసిన

సేవకు ప్రతిఫలంగా మనమేమి ఇవ్వగలము? మనకొచ్చిన ఎందరో అతిథులను తమ ఇండ్లలో ఉంచుకున్నారు. మందిర నిర్మాణానికి ఎప్పుడు ఏవస్తువడిగితే అది ఇవ్వడమే గాక వారు స్వయంగా వచ్చి తమ చేతులకష్టం బాబాకు సమర్పించారు. ఇదంతా మనంచెప్పి చేయమన్నామా! బాబా వారిచేత చేయించు కున్నారు. ఈ కూరగాయలు ప్రేమతో వారికిస్తే బాబా ఎంత సంతసిస్తారో! అని ముగించారు.

అది వారి ప్రేమ తత్వ ఆచరణ. అలాంటి ప్రేమను నా హృదయంలో నాటారు కాని దానికి నీరుపోసి ఎరువుపెట్టి పెంచుకుని ఫలితం అనుభవించే పని నేను చేయలేకుంటే వారు నాటిన విత్తనాలు క్రుళ్ళిపోతాయి. నష్టం మనకేగాని వారికేముంధి?

వాస్తుపాఠం

ఒంగోలు వచ్చాక గూడ అమ్మగారి ఆరోగ్యం ఎక్కువగా పాడయింది. అప్పుడు సంతపేట, ఒంగోలులో ఒక బాడుగింట్లో ఉన్నారు. ఆ ఇంట్లో వాస్తు దోషాలున్నాయని అందువల్ల అమ్మగారికి అనారోగ్యమని - వాస్తు దోషాలు లేని ఇంట్లో కాపురం పెడితే అమ్మగారి ఆరోగ్యం బాగవుతుందని వాస్తు ప్రముఖులు శ్రీ మాస్టరుగారి చెవులు కొరికేస్తున్నారు. సూక్ష్మప్రాయంగా శ్రీ బాబాగారి విషయం చెప్పినా వారి కెక్కడంలేదు. ఆత్మీయులందరికి వినగలిగితే ఒక పాఠం చెప్పదలచారు. ఎలాంటి ఇంటిలో ఉంటే అమ్మగారి ఆరోగ్యం బాగుంటుందో ప్లానుగీచి ఇవ్వమన్నారు. అలాగే ప్లాను సిద్ధంచేశారు. శ్రీ మాస్టరుగారి కృపతో ఎలాంటి తప్పులు లేకుండా వాస్తువాళ్ళు చెప్పినట్లు లాయరుపేటలో కట్టించిన ఒక ఇంట్లోకి కాపురం మారారు. గోరంత కూడా అమ్మగారి ఆరోగ్యం మెరుగవలేదు.

శ్రీ మాస్టరుగారే అనేకమంది గృహాలకు వాస్తు దోషాలు ఉన్నాయని చెప్పి వాటిని సరిచేయించారు. మరి వారి కేసులో మాత్రం బాబాగారికి వకాల్తా ఇచ్చారు. ఇది మనందరికీ పాఠమే. అనేక జన్మల కర్మలను ఈ జన్మలోనే క్షాళనచేసి అమ్మగారికి జన్మరాహిత్యం ప్రసాదించాలని బాబాగారి నిర్ణయం, పూజ్యశ్రీ మాస్టరుగారి అభిమతము అయితే ఇక ఏ వాస్తులు ఏమి చేయగలుగుతాయి?

శ్రీమాస్టరుగారి సమక్షములో నాకు అమ్మగారికి జరిగిన సంభాషణ మనం వినకుండా ఈ వాస్తుపాఠం సంపూర్ణం కాదు.

మాటల సందర్భంలో అమ్మగారు అన్నారు ''నా బిడ్డలకు అన్నం పెట్టుకోలేకుండా పోయాను'' అని వున్నా, అమ్మగారు బాగున్నపుడు ప్రతి చిన్నసేవకూడా మాస్టరుగారికి అమ్మగారే చేసేవారు. ఇతరులు చేస్తే సుతరాము అంగీకరించేవారు కాదు.

వెంటనే నేనన్నాను ''అమ్మగారూ! మీ ఆరోగ్యం బాగవ్వాలని శ్రీ స్వామివారికి చెప్పుకొని ఒక్క టెంకాయ నాచేతికివ్వండి. దాన్ని నేను శ్రీస్వామివారి ధునిలో సమర్పిస్తాను. మీ ఆరోగ్యం బాగవకుంటే నా తల గొరిగించి ఒంగోలంతా గాడిదమీద ఊరేగించండి'' అన్నాను. అమ్మగారు అన్నారు గదా ''కావాలంటే ఎన్ని టెంకాయలైనా శ్రీస్వామివారి అగ్నిహోత్రానికి పంపిస్తాను. కాని ఆ సంకల్పం చెప్పి మాత్రం ఒక్కటికూడా ఇవ్వను. నాకేది శ్రేయస్కరమో అది మాత్రమే చేయమని ప్రార్థిస్తాను'' అని అన్నారు. ఈ సంభాషణ వింటున్న మాస్టరుగారు ''ఒక్కటి ఇవ్వరాదూ'' అని నవ్వారు. ''ఇస్తాలేండి'' అంటూ నవ్వుతున్నారు అమ్మగారు.

జన్మరాహిత్యమే అమ్మగారి ప్రధాన కోరిక!

బాబాగారు సర్వజ్ఞులు, సర్వ సమర్థులైయున్నారన్నదే మనం హృదయ పూర్వకంగా విశ్వసించిన మాటే నిజమైతే, మరి ఇక వారినేమిమ్మని అడుగగలము?

''శ్రీ స్వామివారి దగ్గర నోరు విప్పేవు, భ్రష్టయిపోతావు'' అన్న రోశిరెడ్డి మాటలకు అమ్మగారి ఆచరణ సరిపోయింది గనుక ఇది మనందరికీ చక్కని పాఠం.

నిష్కామ కర్మ

భగవాన్ శ్రీ వెంకయ్యస్వామి వారు మనమధ్య ఉండగానే వారి దివ్యచరిత్ర ప్రచురించమని శ్రీస్వామివారి హ్యుమానిటేరియన్ మిషన్ వారికి

మాస్టరుగారు ఎంతోదూరం చెప్పారు. వారిని గురించి కరపత్రాలు ఎక్కువగా వేయించి నెల్లూరు మరియు చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలకు, శ్రీస్వామివారు సంచరించే గ్రామాలలోను ప్రతి ఇంటికి ఆ కరపత్రాన్ని చేర్చమని బలవంతంచేశారు శ్రీమాస్టరుగారు. కానీ శ్రీస్వామివారు చాలా గుప్తంగా ఉంటారు గనుక తన మహిమను వెల్లడిచేయడం వారికి ఇష్టముండదు. ఆ వెల్లడి చేసేవారు శ్రీస్వామివారి ఆగ్రహానికి గురికావలసి ఉంటుంది గనుక మేము ఆపని చేయలేమన్నారు. అందుకు మాస్టరుగారు అన్నారు : 'ఆ కరపత్రాలు నేను పంచినట్లు నాపేరు వేయండి. ఏమౌతుంది? ఎంతోమంది బాగుపడుతుంటే నేనొక్కడిని నాలుగుజన్మలు వెనక్కు పోయి వస్తాను. నష్టమేముంది?'' అన్నారు. అందుకే వారు విద్యానగర్ మందిర ప్రారంభమప్పుడు విడుదలచేసిన సద్గురు దర్శనం అనే సావనీర్‌లో శ్రీవెంకయ్యస్వామివారి ఫోటో మరియు వ్యాసము ప్రప్రథమంగా ప్రచురించి కొన్నివేలమంది దర్శించుకునే భాగ్యం కలిగించారు. అది వారి నిష్కామ కర్మకు గీటురాయి. వారిలాగ మనలనుగూడా ఆచరించమని ప్రభోదించారు.

ఇతరులు మేలు పొందే నిర్విరామ కృషి చేయడం మనవంతు. ఆ కృషిద్వారా ఎందరు మేలు పొందారు అన్నది మనకవసరంలేదు. మేలు పొందడం పొందకపోవడం బాబా ఇష్టం. కృషి చేయడమే మనవిధి. జ్ఞానేశ్వర్ మహరాజ్ అంటారు. నిష్కామకర్మ చేసేటప్పుడు ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా ఎంత సహజాతి సహజంగా ఉండాలంటే అరచేతులలో రోమాలు మొలవకపోవడం ఎంత సహజమో నిష్కామకర్మలో మనకు మన కర్మ విఫలమైందా, సఫలమైందా అనే చూపే లేకుండా భగవంతుని ప్రీత్యర్థం ఇతరులు బాగుపడే కార్యం చేస్తుండడమే. అది ఎంతో గొప్పగా చేశారు గనుకనే మాస్టరుగారి తండ్రిగారు పిలువకున్నా సాయి వారికి పదిహేనురోజులు వరుసగా భౌతిక దర్శనమిచ్చి అనుగ్రహించారు.

బిడ్డల పెంపకం

ఒకరోజు మాటల సందర్భంగా మాస్టారు అన్నారు : ''సంఘానికి ఉపయోగపడే వారిగా మన బిడ్డలను క్రమశిక్షణ ఇస్తూ పెంచి పెద్ద చేయాలి. చిన్నవారుగా ఉండేటప్పుడు బయటి ప్రపంచంయొక్క చెడు సంస్కారాలు

వారిమీద పడి వారు చెడిపోయే ప్రమాదముంది. మన విధ్యుక్త ధర్మం మనం చక్కగా నెరవేర్చి మన బిడ్డల నీడలో పదిమంది సుఖాన్ని పొందేటట్లు పెద్దచేయాలి. పెద్దయినాక ఇక ఏ సంస్కారాలూ వారిపై పనిచేసి వారిని చెడు మార్గానికి లాగలేవు. మన ప్రయత్నముతోనే వారు వివేకానందులుగా రూపుదిద్దుకుంటారనికాదు. బాధ్యతగల పౌరులుగా మన విధి చక్కగా నెరవేర్చాలి. అదే భగవంతునకు మనమిచ్చే చెరగని తరగని నీరాజనం. అశాశ్వత మైన పూలుపండ్లు మాత్రమేకాదు. ఏమాత్రమూ లొసుగులేని మన కృషి మనం చేస్తే చేయవలసిన మన కర్మ నివారణౌతుంది. వారిని సత్‌పౌరులుగా బాబానే తీర్చి దిద్దుతారు. మనం విత్తనం వేసి వదిలేస్తే ఎలా? ప్రాప్తముంటే పెద్దచెట్టవు తుందంటే అది సరైన పద్ధతికాదు. పశువుల నోటి కందకుండా చెట్టును అన్ని విధాల సంరక్షించాల్సిన బాధ్యత మనయందుంది. అది విస్మరిస్తే బాబా మన నీరాజనం స్వీకరిస్తారా? పాలుమాలికవలనగాని, ఇప్పుడే గొప్పగా దేవుని రాజ్యం సాధించాలనిగాని తలచి బిడ్డలను సరైన పద్ధతిలో పెంచకుండా వదిలేస్తే వారు సంఘ విద్రోహులైనవారుగా మారి సంఘానికి చీడపురుగులైతే ఆ పాపానికి కారకులం మనం కాదా! మన బాధ్యత చక్కగా నెరవేర్చిన తర్వాత వారలా తయారైనా ఆ పాపం మనదికాదు'' అని ముగించారు.

చెప్పక చెప్పిన సత్యం

జన్మ పరంపరలకు కారణం - ఋణానుబంధం, అందుకు కారణం రాగద్వేషాలు అంటే మరొక నాజూకైన పేరు ఇష్టాఇష్టాలు (ఇష్టము - అయిష్టము) ఈ ఇష్టా ఇష్టాలవల్ల ఒకవైపు పునర్జన్మ, మరొకవైపు ఈ జన్మలో unrest, అసంతృప్తి, చికాకు, విసుగు, శత్రుత్వం నుండి సర్వ అనర్థాలు వస్తాయి. కనుక పై బాధలు లేకుండా కనీసం ఈ జన్మలో సుఖంగా బ్రతకాలంటే ఇష్టాఇష్టాలు లేకుండా జీవించడం నేర్చుకోవాలి. అలా నేర్చుకోవడం మాస్టరుగారి జీవితకాలంలో వారితో పరిచయం, వారిని ఆ విధంగా పరిశీలించి ఆకళింపు జేసుకొని తెలుసుకోవడం చాలా అవసరం. వారి జీవితంలో ఏ ఒక్క సంఘటనగాని వారి ఇష్టాఇష్టాలమీద జరుగలేదు. అన్నీ వాటంతటవే జరిగాయి. ఉదా : షిరిడీ ప్రథమదర్శనం, జిల్లేళ్ళమూడి ఆశ్రమ నివాసం. చీరాల స్వామివారి

దర్శనం, వివాహం, విద్యానగర్ మందిర నిర్మాణం, విద్యానగర్ నుండి ఒంగోలు ఆగమనం. ప్రెస్ నిర్వహణ, పుస్తక ప్రచురణ, ఒంగోలులో నివాస గృహాల మారకం. వీటన్నింటిలోని ఇష్టాఇష్టాలు లేకుండా తృప్తిగా కాలం గడిపేయడమే. వచ్చిన వారికి హాయిని, చిత్తశాంతిని పంచడం. సూక్ష్మమైన సన్నివేశాలలో వారు ఇష్టాఇష్టాలు లేకుండా ఎలా జీవించారో వ్రాయాలంటే ఒక గ్రంథమే చాలదు. ధర్మాన్ని ఆచరిస్తూ, ఆచరింప ప్రోత్సహిస్తూ, ఆనందంగా కాలం గడపడమే మనం వారిని చూచి నేర్చుకోవలసింది. ఇలా ఇష్టాయిష్టాలు లేకుండా జీవించాలంటే మన కొరకు మనం బ్రతకడం నేర్చుకోవాలి. ఇలా బ్రతికితే వాళ్ళేమనుకుంటారో అనే ఆలోచన పూర్తిగా మానివేయాలి. అంటే ఇతరులకొరకు బ్రతకడం మానివేయాలి. పరోపకారార్థం జీవించడం మానమని అర్థంకాదు. ప్రక్కింటివారికి బొచ్చుకుక్క ఉంది గనుక మనమూ ఒకటి పెంచుకోవాలి, లేకుంటే నామోషీ అనే భావన పూర్తిగా విసర్జించాలి. సుధీంద్రబాబుగారు - చివటం - చెప్పినట్లు - **Don't care for the world, go ahead as your will says** అరటిపండిస్తే మంచివాడంటారు, ఇవ్వకుంటే పిసినారి అంటారు. వీళ్ళనేంటి మనం లెక్కజేసేది అన్నట్లు జీవించగలిగితే అంతా ఆనందమే మిగులుతుంది అని మాస్టరుగారి జీవిత సహచర్యం బోధిస్తుంది.

''వినగలిగితే చెట్టునుండి రాలిపడే ప్రతి చిన్న ఆకుకూడ ఒక దివ్య సందేశం అందిస్తుంది'' అంటారు శ్రీమాస్టారు. మన ఆలోచనాప్రవంతి వేగం ఎంత తగ్గితే మన బుద్ధి అంత ఎక్కువగా వికాశం పొందుతుంది. ఆశ ఎంత చస్తే అంతగా ఆలోచనా ప్రవంతి వేగం తగ్గుతుంది. ఈ ఆశ చావాలంటే వివేక విచారాలు కావాలి. ఆ వివేక విచారాలు మన పుణ్యకర్మల మోతాదులో సంప్రాప్తమౌతాయి. పుణ్య కర్మల మోతాదునుబట్టి మహనీయుల దర్శన ఆశీస్సులు లభిస్తాయి. వారనుగ్రహించిన ఆశీస్సులు మన శ్రద్ధాభక్తులనుబట్టి నిలుపుకొని వృద్ధి చేసుకోగలుగుతాము. అలా నిలుపుకున్నవారు చెట్టునుండి రాలిపడే ఆకు ఇచ్చే సందేశాన్ని అర్థం చేసుకొని ఆచరిస్తారు. అందుకే పుణ్యకర్మలాచరించమంటారు సాయిమాస్టర్.

శ్రీ మాస్టరుగారు చెప్పినట్లు ఆచరించకుంటే ఏమౌతుంది? ఈ మాటకు సమాధానం సరిగ్గా శ్రీ అనసూయామాతగారు చెప్పారు. ''భజనలు

చేస్తున్నారు, ఏమీ కావడం లేదు'' అని, అయితే గట్టెక్కేది ఎలాగంటే 'హోల్ దరూన్ చెలాల్' అన్నారు. ''గుర్వాజ్ఞలు పాటించండి''.

మనం శ్రీ మాస్టరుగారు ఆచరించి, బోధించిన మార్గంలో నూటికి నూరుపాళ్ళు సంపూర్ణంగా ఆచరించలేకపోయినా పర్వాలేదు. మాస్టరుగారు చెప్పినట్లు ఆచరించలేకున్నామే ఈ భవరోగం నిర్మూలనమవడం ఎట్లా? అనే పరితాపమైనా తీవ్రస్థాయిలో పొందితే ఆపరితాపం ఈ జన్మకు మనలో ఒక సంస్కారంగా మిగిలిపోయి మరుజన్మకు అది మేల్కొని ఆచరణకు సాధ్యమవుతుంది.

నమో నమస్తే శ్రీ సాయి మాస్టర్‌గారూ!

సాయిబాబా

ఆధ్యాత్మిక వైజ్ఞానిక పత్రిక

వివిధ మతస్థులకు తగిన రీతిన మత సమన్వయాన్నీ, నేటి యువతరానికి తగిన సైన్సు-ఆధ్యాత్మ సమన్వయాన్ని, మన ప్రాచీన ధర్మ రహస్యాలనూ, నేటికీ భక్తులకు సాయి ప్రసాదిస్తున్న దివ్యానుభవాలనూ అందించే అద్వితీయమైన తెలుగు పత్రిక 'సాయిబాబా'. ప్రతి పాఠకునీ ఒక సాధకునిగాను, సమర్థుడైన ధర్మ ప్రచారకుడుగానూ తీర్చిదిద్దగల పత్రిక. మీకు నిత్య సత్సంగాన్ని సమకూర్చే పత్రిక.

సంవత్సర చందా : రూ. 50/-

జీవిత సభ్యత్వము : రూ. 500/-

జీవిత సభ్యులకు ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజగారు రచించిన ''శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర'' ఉచితముగా యివ్వబడును. (వెల రూ. 50/-)

చిరునామా

ఎడిటర్,

'సాయిబాబా'

ముంగమూరుడొంక, ఒంగోలు - 523 002.

ఆచార్య శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ (జననం 30 - 10 - 1938) 17వ ఏట ఒక దుర్ఘటన వలన భగవంతుని ఆస్తిక్యాన్ని శంకించారు. తీవ్ర సత్యాన్వేషణానంతరం 1961 లో జ్ఞానోదయం పొంది 1963, ఫిబ్రవరి 9 న శ్రీ శిరిడిసాయి సమాధి దర్శనంతో బ్రహ్మానుభూతిని పొందారు. I.A.S. లాంటి పదవుల్ని త్యజించి ఆంగ్లోపాధ్యాయులుగా పని చేసారు. మహాత్ముల ఆశీస్సుల మేరకు 36వ ఏట గృహస్థాశ్రమం స్వీకరించారు. వీరి రచనలు ప్రపంచ ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యంలో నూతన శకానికి నాంది పలికాయి. వివిధ భాషల్లోకి అనువదించబడుతున్నాయి. వీరు ''సాయిబాబా'' పక్షపత్రికద్వారా, ప్రతిపాఠకున్నీ సంస్కరిస్తున్నారు. కుల, మత తత్వాలకు అతీతులైన సద్గురు సాయినాథుని గూర్చి ప్రచారం చేస్తూ రాష్ట్రంలో పలుచోట్ల సత్సంగాల్ని ఏర్పరచటమే గాక ఎన్నో సాయిమందిర నిర్మాణాలకు ప్రేరకులై, అధ్యక్షులు, గౌరవాధ్యక్షులుగా వుండి తుది శ్వాస వరకు సాయిసేవలో గడిపిన భరద్వాజ 12 - 4 - 1989న సమాధి చెందారు. 'ఆచార్యులు'గా, 'సాయి మాష్టరు'గా 'సాయి బాబా కా బేట'గా, 'మహాత్ముల ముద్దుబిడ్డడు'గా నిలచిన భరద్వాజగారు నిత్యసత్యులు.